İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Rehberi

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

Felaket başa gelmeden evvel,

onu önleyecek ve ona karşı savunulacak önlemleri düşünmek gerekir.

Geldikten sonra dövünmenin yararı yoktur.

Mustafa Kemal ATATÜRK, 1920 (Nutuk II, s.463)

SUNUŞ

İş kazaları, meslek hastalıkları ve çalışanların iş yaşamı boyunca karşılaştıkları sorunlar, günlük yaşamı ciddi anlamda etkilemeye başlamıştır. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak ülkemizde bir süreden beri sürdürülen çalışmalar ise birçok alanda, özellikle de kamu ile küçük-orta boy işletmelerde maalesef arzu edilen konuma gelememiştir. Hemen her kurum ve kuruluş kendi çabaları ile bir şeyler üretmeye, ürettiklerini yaşama aktarmaya çalışmaktadır.

İşte bu kitap, birçok alanda yayımlanan bilgileri derleyerek, kaynaklara dayandırarak önce Belediyemiz çalışanları, sonra da tüm çalışanlar için bir "el altı kaynak kitabı" oluşturma amacıyla hazırlanmıştır.

Saygılarımızla

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
İNSAN KAYNAKLARI ve EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

1. Baskı Temmuz 2017

ÖNSÖZ

Günümüz modern yaşam koşulları düşünüldüğünde iş kazalarının azalması gerekirken, yeni teknolojilerle birlikte daha fazla iş kazası ve meslek hastalığı meydana gelebilmektedir. Bu bağlamda iş sağlığı ve güvenliği konusu giderek daha büyük önem kazanmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarına 2012 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile farklı bir ivme kazandırılmak istenilmiştir. Bu, ülkeden ülkeye değişen farklılıklar ile ülkemizin ve çalışanlarımızın koşulları göz önüne alınarak hazırlanmış çeşitli yönetmeliklerle de zenginleştirilmiştir. Temel hedef iş kazalarını, meslek hastalıklarını, işgücü kaybını önlemek, sağlıklı ve güvenli bir iş ortamı sağlayabilmektir. Bunu yerine getirirken, başta çalışan sağlığı ve güvenliği, işyerinin devamlılığı ve ülke çıkarları ön planda tutulmuştur. Zira iş kazası ve meslek hastalığı ilk olarak çalışana, sonrasında da işyerine ve hatta işyerinin bulunduğu şehre zarar verebilmektedir.

Bu amaçla kurulan müdürlüğümüzün önceliği, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yapılanmasına uygun olarak hizmet veren çalışanlarımızın da iş sağlığı ve güvenliğini güvence altına almaktır.

Bu kitabın yazılmasının ve derlenmesinin temel amacı, iş sağlığı ve güvenliği alanında kaynak yayın olarak kullanılabilecek bir eser ortaya çıkarmaktır. Yazımı ve derlenmesi için zamanını, emeğini ve bilgi birikimini esirgemeyen tüm mesai arkadaşlarımıza teşekkürü bir borç biliyoruz.

İşverenlere, çalışanlara, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi arkadaşlarımıza faydalı olması dileklerimizle.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 04
ÖNSÖZ 05
BÖLÜM I: TARİHÇE 09
MAADİN NİZAMNAMESİ 11

BÖLÜM II: MEVZUAT 13
6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ KANUNU 15
6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNUNA GÖRE YAYINLANAN YÖNETMELİKLER 33

BÖLÜM III : EĞİTİM 35
ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VEGÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK 41

BÖLÜM IV : ACİL DURUM EYLEM PLANI 45
İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK 47
ACİL DURUM EYLEM PLANI HAZIRLAMA KURALLARI 51

BÖLÜM V: KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR 57

BÖLÜM VI: UYARI İŞARET ve LEVHALARI 65

BÖLÜM VII: TEMEL İLKYARDIM 77
GENEL İLKYARDIM BİLGİLERİ 79
HASTA/YARALI (H/Y)'NIN ve OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 80
TEMEL YAŞAM DESTEĞİ (TYD) 83
KANAMALARDA İLKYARDIM 86
YARALANMALARDA İLKYARDIM 87
YANIK, DONMA ve SICAK ÇARPMASINDA İLKYARDIM 89
KIRIK, ÇIKIK VE BURKULMALARDA İLKYARDIM 90
BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLKYARDIM 91
ZEHİRLENMELERDE İLKYARDIM 93
HAYVAN ISIRIKLARINDA İLKYARDIM 95
GÖZ, KULAK VE BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLKYARDIM 97
BOĞULMALARDA İLKYARDIM 97
H / Y TAŞIMA TEKNİKLERİ 98
İLKYARDIM MALZEMELERİ ve ACİL TELEFONLAR 100

BÖLÜM VIII: RİSK ANALİZİ HAZIRLAMA REHBERİ 101

BÖLÜM IX: MÜDÜRLÜĞÜMÜZ FORMLARI 117
FORM 1 İŞE GİRİŞ ve PERİYODİK MUAYENE FORMU 120
FORM 2 İŞE GİRİŞ / GEÇİŞ FORMU 122
FORM 3 İŞE BAŞLAMA FORMU 123
FORM 4 PERİYODİK MUAYENE 124
FORM 5 TEDAVİ KARTI 125

FORM 6 RAPOR 127
FORM 7 HASTA SEVK FORMU 128
FORM 8 ENGELLİ ÇALIŞAN FORMU 129
FORM 9A YÜKSEKTE ÇALIŞMA FORMU 130
FORM 9B YÜKSEKTE ÇALIŞMA İZİN FORMU 131
FORM 10 İŞ KAZASI BİLDİRİM FORMU 133
FORM 11 RİSK ANALİZ FORMU 135
FORM 12 AŞI KARTI 136
FORM 13 GÜNLÜK DEĞERLENDİRME FORMU 137
FORM 14 SAHA ORTAM GÖZETİMİ FORMU 138
FORM 15 OFİS ORTAM GÖZETİMİ FORMU 141
FORM 16 EĞİTİM KATILIM FORMU 143
FORM 17 KURUL EĞİTİM TUTANAĞI 144
FORM 18 KKD TESLİM TUTANAĞI 145
FORM 19 UYGUNSUZLUK FORMU 146
FORM 20 RAMAK KALA FORMU 147
FORM 21 RUTİN OLMAYAN İŞ İZİN FORMU 148

BÖLÜM 10: TALİMATLAR 149

BÖLÜM 11: MÜDÜRLÜK FAALİYETLERİ 167

KAYNAKLAR 172

1. BÖLÜM
TARİHÇE

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

"İş Sağlığı ve Güvenliği" kavramı, tanımı günümüzde sık sık kullanılır olmuştur. Böyle sık gündeme gelmesinin nedeni 2012 yılında yürürlüğe girmiş olan 6331 Sayılı Kanun gibi gözükse de aslında bugüne kadar özellikle cezai yaptırımlar konusunda günümüzdeki kadar ciddi olunmadığıdır. Geçmişteki en büyük ceza genelde meslek hastalığına yakalanma, sakat kalma, işten çıkarılma ya da ölüm idi.

BERN. RAMAZZINI
In Patav. Archi-Lycas Prof. Publ.
DE
MORBIS
ARTIFICUM
DIATRIBA.
ACCEDUNT
LUCÆ ANTONII PORTII
In Hippocratis librum
DE VETERI MEDICINA
PARAPHRASIS;
Nec non ejusdem
DISSERTATIO LOGICA.
EDITIO SECUNDA.
ULTRAJECTI,
Apud GUILIELMUM van de WATER,
Academiæ Typographum. 1703.

Oysa 1700'li yıllarda **Ramazzini** tarafından iş sağlığının ilk adımları atılmıştır. Ancak burada bilge **Heredot**'a haksızlık etmemek gerekir. Zira "*Çalışanlar yüksek enerjili besinler yemeli*" yaklaşımı ile iş sağlığına girizgah yapmış sayılmaktadır.

Antik İyonya'nın MÖ.460 yıllarında İstanköy doğumlu hekimliğin babası **Hippokrates** "*Primum non Nocere*" diyerek önce zarar vermeme ilkesi ile hekimlik yaptı. MÖ.370 yılında ölünceye kadar başta sağlık olmak üzere insanı ilgilendiren her alanda çalışma yaptı. Hatta kurşunun zararlı etkilerini ilk bulan kişilerden olduğu iddia edilmektedir.

Modern tıbbin öncülerinden Paracelcus, kimyada kabul edilmiş yasa ve ilkelerin, aslında canlılar için de geçerli olduğunu savunmuştur. Bir canlı ki belli bir kimyasal yapıya sahiptir, olası oluşacak bozukluklar, doğal ki kimyasal kökenli olacak ve kimyasal ilkelerin açıklama modelleriyle anlaşılabileceklerdir. İlgili yapının düzeltilebilmesi de, (ilaç ile zehir arasındaki ayırım) verilen kimyasal maddenin dozu ile olanaklı olacaktır diyerek toksikolojinin temellerini atmıştır. Bu durum üretiminden kullanıma kadar kimyasalların yeri geldiğinde hastalık nedeni yeri geldiğinde tedavi etkeni olmasına neden olmaktadır.

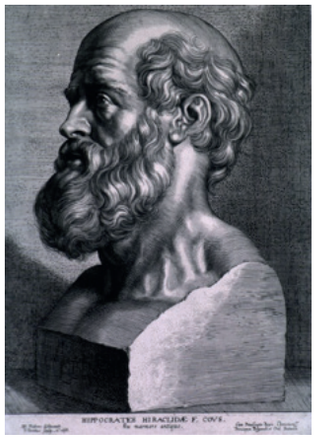
HIPPOCRATES HERACLIDÆ F. COVS.

Thomas Percival isimli bir hekimin genç işçilerin çalışma saat ve koşulları ile ilgili olarak yaptığı çalışma sonucunda hazırladığı rapordan etkilenen İngiliz parlamenter Sir Robert Peel; girişimleri ile 1802 yılında **"Çırakların Sağlığı ve Morali"** isimli yasa yürürlüğe girmiştir. İngiltere'de çıkartılan bu yasanın sayesinde günlük "*12 saatlik çalışma süresi*" belirlenmiş ve ayrıca "*işyerlerinin havalandırılması*" zorunluluğu gelmiştir.

İlk modern çalışmalar; çalışanların yaşama ve çalışma koşullarının düzeltilmesi amacıyla başlamış, Michael Sadler'in çalışmaları ile 1833 yılında **"Fabrikalar Yasası"** çıkarılmış ve "*18 yaş altı gece, 9 yaş altı hiç çalıştırılmayacak*" kararı alınmıştır.

Çalışma koşullarının ağırlığı ve çok sayıda işçinin akciğer hastalıklarına yakalanması kömür ocaklarındaki üretimde düşmelere neden olduğundan dolayı düşük üretimi artırmak amacıyla Anadolu topraklarında, 1865 yılında Madeni Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından bir tüzük hazırlanmıştır. Padişah tarafından onaylanmadığı için bir tüzük niteliği kazanamadığı için "Dilaver Paşa Nizamnamesi" olarak bilinen nizamname, çalışma koşullarına ilişkin olarak getirdiği düzenlemeler yanında, madende bir hekim bulundurulmasını da hükme bağlamıştır. Tanzimat döneminde **"Maadin Nizamnamesi"** iş güvenliğini içeren önemli hükümler içermekle birlikte işverenler tarafından hiçbir zaman uygulanmamıştır.

"MAADİN NİZAMNAMESİ"

— 146 —

Maadin Nizamnamesinin Bazı Maddeleri ile Taş ocakiarı Nizamnamesinin Tadiline Dair Kanun

(Resmî Ceride ile neşir ve ilânı : 14. IV .1341 - Sayı : 92) No. 608

BİRİNCİ MADDE — Maadin Nizamnamesinin kırk beşinci maddesi berveçhi âti tadil edilmiştir: Maadini mekşufe veya metrukeden olupta Devletçe mukayyet olanlar ile ihaleleri münfesih bulunan madenler, Hükümetçe ya doğrudan doğruya veya Türk olan eş¬ hası hükmiye ile müştereken idare veyahut temettüatı safiyeye Hükümetin iştiraki şartiyle sermayesinin lâakal yüzde elli biri Türkiye Cumhuriyeti tebaasına münhasır olan Türk şirketlerine ihale olunur. Ancak bu yüzde elli bir miktarındaki Türk sermayesinin tamamına bir sene zarfında talip çıkmadığı takdirde noksanı Hükümet tarafından tediye edilir. İKİNCİ MADDE — Kırk altıncı madde berveçhi âti tadil edilmiştir: Maadini mekşufe on beş sene işletilmiyerek aleddevam metruk bırakıldığı takdirde maadin;

gayrimekşufe ahkâmına tabi olur. Elyevm mevcut maadini mekşufe için bu müddet kanunun tarihi neşrinden itibabaren cereyan eder. ÜÇÜNCÜ MADDE — Altmış birinci madde berveçhi âti tadil edilmiştir: A) Bir madenin münferiden veya müştereken imal ve idaresini deruhde eden ashabı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havzai fahmiyesi ocak âmilleri maden veya ocakların idaresine ait hususat ile idareten ittihaz olunacak mukarreratı resmiyenin tebellüğ ve kabulü için aralarından veya hariçten salâhiyettar bir müdürü mesul ile madenin veya ocakların bulunduğu mevki veya kaza veya vilâ¬ yet dahilinde bir ikametgâhı resmî iraesine mecburdurlar. B) İkametgâhı resmî ve müdürü mesul, hisselerin ekseriyetini temsil edenler tarafından irae edilir. C) Müdürü mesulün maden veya ocak namına yaptığı masarif ve usulü muza af üzere tuttuğu hesaba t, akalliyetçe kabul edilmek mecburidir. Akalliyet ancak madenin muamelâtı idariye ve fenniye ve hesabatını maateferruat ve fakat bilâ müdahale teftiş ettirmek için masarifi kendilerine ait olmak üzere bir veya bir kaç murakıp tâyin edebilir. D) Müdürü mesul ve ikametgâhı resmî tâyin ve iraesinde hissedarlar ekseriyeti temin edemedikleri takdirde hissedaranın gösterdikleri ikametgâhı resmileriyle müdürü mesuller mey anından birisini Ticaret vekâleti bilintihap usulüne tevfikan ilân edecektir. Maadin nizamnamesi ahkâmına tevfikan ashabı imtiyaz veya mültezim veya amillere vâki olacak her türlü tebligat müdürü mesule veya ikametgâhı resmiye TIsulü muhakemei hukukiye kanunu ahkâmına tebaan icra olunur. Bu suretle vukubulan tebligat ashabı imtiyaz veya mültezim veya âmillerin cümlesine ayrı ayrı icra olunmuş ad ve itibar olunur. II) İşbu maddei kanuniyenin tarihi neşrinden itibaren üç ay zarfında ashabı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havzai fahmiyesi ocak âmilleri bermucibi kanun müdürü mesul tâyin ve ikametgâhı resmî irae eylemedikleri takdirde maden- tfo. 608 — 147 — 14. IV. 1341 ler üzerindeki hukuku müktesebelerinin Devlete intikal eyliyeceği Ticaret vekâletince merkezi Hükümette ve istanbul'da gazetelerle ve madenlerin bulunduğu mahallerde Hükümeti mahalliye marifetiyle ayda bir olmak üzere üç defa ilân edildikten sonra keyfiyet bamazbata Heyeti Yekileye arzolunmakla beraber bir gû- na diyecekleri var ise üç aya kadar Şûrayi devlete müracaata muhtar oldukları ayni veçhile bir defa ilân olunur. Bu bapta Şûrayi devletçe verilecek karar kaziyei muhkeme mahiyetindedir. DÖRDÜNCÜ MADDE — Yetmiş birinci madde berveçhi âti tadil edilmiştir: Her nevi ruhsatname ve imtiyazı iltizam ashabının ve âmillerin mâdenlerde ameliyat ve imalât için istihdam eyliyecekleri bilcümle memurin ve müstahdemin ve amele Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olacaktır. Ancak memlekette bulunamıyan maden mühendisleri ile fen memurları ve mütehassıs usta basılar ile mütehassıs ustalar tebaai ecnebiyeden dahi olmak caizdir. Şu kadar ki bunlar için hüviyet ve ihtisası miiş'ir şahadetname ve vesaikin ashabı imtiyaz veya mültezim veyahut Ereğli havzai fahmiyesi ocak âmilleri tarafından Ticaret vekâletine iraesi ve vekâletten bir müddeti muayyene ve muvakkate için mezuniyeti tahririye istihsali muktazidir. Her ecnebi mütehassısı refakatine kendi meslekinden, ücretleri ashabı imtiyaz veya mültezim veya âmiller tarafından verilmek üzere, bir Türk genci alıp yetiştirme¬ ğe mecburdur. İşbu gençleri sahibi imtîvaz veya mültezim veva âmiller irae ve maadin idaresi tasvip edecektir. Bu maddei kanuniye ahkâmını icra etmevenlerden ilk defasında rayici akçe yüz lira, ikinci defasında beş yüz lira cezayi nakdî alı¬ nır. Üçüncü defasında, madenin altmışıncı madde hükmüne tevfikan feshi muamelesi icra kılınır. BEŞİNCİ MADDE — Mağnezit, çimento, somaki mermer, amyant, sünger taşı oca İdariyle elyevm Hükümet tarafından işletilmekte bulunan Mihalıççık kil ve focfin taşocakl arından maada bilûmum taşocakiarı vilâyat idarei husıisiy eleri ne terkedilmiştir. ALTINCI MADDE — İşbu taşocakiarı, nizamname! mahsusa sına tevfikan, vilâyat tarafından taliplerine ihale ve rüsumu nisbiye ve mukarrere harçları vilâyat idarei hususiyeleri tarafından cibayet olunur. YEDİNCİ MADDE — Maadin ve taşocakiarı şirketleri nezdine Hükümetçe birer komiser tâyin edilir. Bu komiserlerin maaş ve masrafına mukabil Hükümetçe takdir edilecek miktarı mebaliği mezkûr şirketler her senei maliye iptidasında tamamen Hazinei Devlete tediyeye mecburdurlar. SEKİZİNCİ MADDE — İşbu kanım tarihi neşrinden muteberdir. DOKUZUNCU MADDE — İşbu kanunun icrasına Ticaret, Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur. 18 ramazan 1343 ve 12 nisan 1341 Cumhuriyet Riyasetine tebliği : 12 . IV . 1341 tarih ve 1/650 No. lu tezkere ile Borayı neşir ve ilân kanunun Başvekâlete tebliğ edildiğini miiş'ir Cumhuriyet Riyasetinden mevrut tezkerenin tarih ve numarası : 13 . IV . 1341 ve 6/201 Müzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve Cilt Sayfa sayfası" : 15 545 îşbu ıcanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numaralan 16 159,352 17 116:117,289:293

Kaynak:www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc003/kanuntbmmc003/kanuntbmmc00300608.pdf

İş sağlığı ve güvenliği konusundaki ilk önemli düzenleme Cumhuriyetin ilanından sonraki olan 2 Ocak 1924 tarih ve 394 sayılı **"Hafta Tatili Yasası"** dır.

2. BÖLÜM
MEVZUAT

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), çalışma ortamında çalışanların sağlığını ve güvenliğini olumsuz etkileyen risk faktörlerini tespit ederek bertaraf etmek veya en aza indirmek amacıyla yürütülen önleyici ve koruyucu hizmetlerin bütünüdür. Başlayıp belirli bir zaman sonra biterek tamamlanan bir süreç değildir. Mevcut şartların sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir.

Belediyemizin gerçekleştirdiği faaliyetlerden etkilenen tüm insanların (çalışanların, geçici işçilerin, alt yüklenici çalışanlarının, stajyerlerin, ziyaretçilerin, kentlimizin ve işyerindeki herhangi bir kişinin) sağlığına ve güvenliğine etki eden faktörleri ve koşulları inceleyen ve dayanağı temel mühendislik bilimleri, tıp, ekonomi, hukuk, psikoloji ve sosyoloji olan bilim dalıdır.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

Ülkemizde çalışma hayatını geliştirmek ve çalışanların yaşam kalitesini artırmak, kaza olmadan önlem alınmasını sağlamak, çalışanların sağlığını ve güvenliğini tek bir kanunda düzenlemek için 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Haziran 2012 itibariyle yürürlüğe girmiştir *(Yayımlandığı R.Gazete: 30/6/2012 Sayı : 28339 Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 52).* Söz konusu kanuna istinaden ilgili yönetmelikler ve tebliğler de, sık aralıklarla değişmekle birlikte, yürürlüktedir. Yerine getirilmeyen yükümlülükler için idari para cezaları vb. yaptırımlar uygulanmaktadır.

Müdürlüklerimiz

Belediyemizdeki her bir müdürlük ayrı bir işyeridir. Asıl işin tanımına göre her müdürlüğün ayrı bir SGK işyeri numarası ve NACE kodu mevcuttur. "Çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli" olmak üzere yapılan işlere göre müdürlüklerimiz üç ayrı işyeri sınıfına ayrılmıştır. Örneğin, sadece büro çalışmalarının yapıldığı müdürlüklerimiz "az tehlikeli işyeri" sınıfında yer alırken, İtfaiye Daire Başkanlığı, Bakım Onarım Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Hastane Şube Müdürlüğü "çok tehlikeli işyeri" sınıfında yer almaktadır.

Müdürlerimizin Görev ve Sorumlulukları

Müdürlerimiz işveren vekili olup, iş sağlığı ve güvenliği konusunda asıl sorumluların başında gelmektedirler *(Madde 3:Ş bendi 2.fıkra; İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır.).* Bu görev ve sorumluluklar; 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birlikte ilgili yönetmelikleri ve tebliğleri eksiksiz uygulamak, çalışan temsilcilerinden ve çalışanlardan gelen talepleri değerlendirmek, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin önerilerini dikkate almak, mesleki risklerin önlenmesi için her türlü önlemi almak, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, çalışanlara görev verirken çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önünde tutmak, yapılan çalışmalarda, iş organizasyonlarında ve planlamalarda mutlaka iş sağlığı ve güvenliğini hesaba katmaktır *(Bölüm 2 Madde:4).*

İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminden hizmet alınması, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin ve vekilin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

İSG Çalışmaları

Risk değerlendirmeleri, ortam gözetimleri vb iş yaşamına yeni girmiş gibi gözüken kavramlardır. Oysa acil durum planları ve tatbikatları, eğitimler, sağlık gözetimleri geçmişten beri yapılmakta olup bu kanun ile daha derli toplu bir hale gelmiştir. Bu çalışmalara makine, ekipman ve tesisatların periyodik bakım ve kontrolleri, iş hijyeni, ortam ölçümleri (toz, gürültü, titreşim, aydınlatma, termal konfor, işyeri havası vb.), alt yüklenici denetimleri, çalışanlara kişisel koruyucu donanımların dağıtılması ve kullanım denetimi yapılması gerekmektedir. Çalışanların görevlendirmeleri ise sağlık durumlarına ve mesleki eğitimlerine göre yapılması gerekliliği işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı raporu ile desteklenmeli, çalışan temsilcileri ve destek elemanları belirlenmeli, şartnamelerde ve sözleşmelerde iş sağlığı ve güvenliği konularına yer verilmelidir. Sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları ile araç, gereç ve mekan gereksinimi doğrultusunda kanunun emrettiği iş sağlığı ve güvenliği önlemleri adına bütçede ödenek ayrılması gerekmektedir. Eğer iş kazası olursa, ilgili dokümanlar derhal doldurulup yine

kanunun emrettiği süreçte *(.... hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan (işçilerin) sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, işyerinin tescilli bulunduğu Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) müdürlüğüne en geç* ***kazadan sonraki üç iş günü içinde,)*** İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğüne bildirmek zorunluluğu vardır.

Yeni işe başlayacak ve işyeri değiştirecekler ile iş kazası yada 20 gün ve üzeri sağlık raporu alan çalışanın işe başlamadan önce işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının ***"çalışmasında sakınca yoktur"*** onayını alması tüm çalışan ve kurumlarca bilinmelidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğümüz

Belediyemizde iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları İSG Birimi tarafından yürütülmekte iken 31.05.2016 tarihinde İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü kurulmuştur. Kısa sürede her bir müdürlüğe iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmiştir. Kanun gereği iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri rehberlik ve danışmanlık hizmeti vermek ile yükümlü olduğundan yukarıda belirtilen çalışmalarda kullanılmak üzere masa üstü yayıncılık da denebilecek görevlerden olan talimat kitapçıkları, rehber kitapçıklar, İSG formları vb. dokümanları hazırlığı yapmış ve gerekli hallerde kullanmaya başlamıştır. Görevlendirildiği müdürlüklerin tehlike sınıflamasına göre eğitim saatlerini ayarlamış ve tüm memur eğitimleri tamamlanmıştır. Kurul toplantıları düzenli gerçekleştirilmekte, sağlık ve ortam gözetimlerini kanuni süre ve sınırlar içerisinde yerine getirmektedir. İş kazalarını internet üzerinden SGK'ya bildirmek, analiz etmek, kişisel koruyucu donanımları tespit etmek, sağlık gözetimini ve aşılarını yapmak gibi kanunun emrettiği rutin görevlerini eksiksiz yerine getirmeye çalışmaktadır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

Kanun No. 6331 **Kabul Tarihi: 20/6/2012**

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam ve istisnalar

MADDE 2- (1) Bu Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

(2) Ancak aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz:

a) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri.

b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri.

c) Ev hizmetleri.

ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar.

d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,

c) Çalışan temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışanı,

ç) Destek elemanı: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi,

d) Eğitim kurumu: İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlarını, üniversiteleri ve Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından kurulan müesseseleri,

e) Genç çalışan: Onbeş yaşını bitirmiş ancak onsekiz yaşını doldurmamış çalışanı,

f) İş güvenliği uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik elemanı,

g) İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olayı,

ğ) İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

h) İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu,

ı) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekimi,

i) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi: İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan birimi,

j) Konsey: Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyini,

k) Kurul: İş sağlığı ve güvenliği kurulunu,

1) Meslek hastalığı: Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalığı,

m) Ortak sağlık ve güvenlik birimi: Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından, işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere kurulan gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen birimi,

n) Önleme: İşyerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümünü,

o) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

ö) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,

p) Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

r) Tehlike sınıfı: İş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak işyeri için belirlenen tehlike grubunu,

s) Teknik eleman: Teknik öğretmen, fizikçi ve kimyager unvanına sahip olanlar ile üniversitelerin iş sağlığı ve güvenliği programı mezunlarını,

ş) İşyeri hemşiresi: 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununa göre hemşirelik mesleğini icra etmeye yetkili, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş işyeri hemşireliği belgesine sahip hemşire/sağlık memurunu,

ifade eder.

(2) İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM
İşveren ile Çalışanların Görev, Yetki ve Yükümlülükleri

İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4- (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

Risklerden korunma ilkeleri

MADDE 5- (1) İşverenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

a) Risklerden kaçınmak.

b) Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek.

c) Risklerle kaynağında mücadele etmek.

ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için işyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek, özellikle tekdüze çalışma ve üretim temposunun sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerini önlemek, önlenemiyor ise en aza indirmek.

d) Teknik gelişmelere uyum sağlamak.

e) Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek.

f) Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek.

g) Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik vermek.

ğ) Çalışanlara uygun talimatlar vermek.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6- (1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.

b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.

c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.

ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.

(2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabileceği gibi 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde de alabilir.

(3) Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi

MADDE 7- (1) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için, Bakanlıkça aşağıdaki şartlarla destek sağlanabilir:

a) Kamu kurum ve kuruluşları hariç ondan az çalışanı bulunanlardan, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri faydalanabilir. Ancak, Bakanlar Kurulu, ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin de faydalanmasına karar verebilir.

b) Giderler, iş kazası ve meslek hastalığı bakımından kısa vadeli sigorta kolları için toplanan primlerden kaynak aktarılmak suretiyle, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından finanse edilir.

c) Uygulamada, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınır.

ç) Bu Kanun ve diğer mevzuat gereğince yapılan kontrol ve denetimlerde; istihdam ettiği kişilerin sigortalılık bildiriminde bulunmadığı tespit edilen işverenlerden, tespit tarihine kadar yapılan ödemeler yasal faizi ile birlikte Sosyal Güvenlik Kurumunca tahsil edilir ve bu durumdaki işverenler, sağlanan destekten üç yıl süreyle faydalanamaz.

d) Uygulamaya ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye, uygulamayı yönlendirmeye ve doğabilecek sorunları çözmeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Aşağıdaki konular ile bunlara ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir:

a) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için sağlanacak desteğin uygulanması.

b) Destek sağlanacak ondan az çalışanı bulunan işyerlerinin özellikleri göz önünde bulundurularak; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenecek iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedellerinin tespiti, destek olunacak kısmı ve ödenme şekli.

c) Destekten faydalanabilecek işyerlerinin taşıması gereken şartlar.

ç) İş sağlığı ve güvenliği hizmeti verecek kuruluşların özellikleri.

(3) Etkinlik ve sürekliliğin sağlanması amacıyla; Bakanlık tarafından Sağlık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve ilgili meslek kuruluşlarıyla iş birliği yapılabilir.

İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları

MADDE 8- (1) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.

(2) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirir; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu Bakanlığın yetkili birimine bildirir.

(3) Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.

(4) Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır.

(5) İş güvenliği uzmanlarının görev alabilmeleri için; çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise en az (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmaları şartı aranır. Bakanlık, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin görevlendirilmesi konusunda sektörel alanda özel düzenleme yapabilir.

(6) Belirlenen çalışma süresi nedeniyle işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda; işveren, işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurar. Bu durumda, çalışanların tabi olduğu kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresi dikkate alınır.

(7) Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödeme, hizmet alan kurum tarafından yapılır. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz.

(8) Kamu sağlık hizmetlerinde tam süreli çalışmaya ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilmelerinde ve hizmet verilen işyerlerinde çalışanlarla sınırlı olmak üzere görevlerini yerine getirmelerinde, diğer kanunların kısıtlayıcı hükümleri uygulanmaz.

Tehlike sınıfının belirlenmesi

MADDE 9- (1) İşyeri tehlike sınıfları; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 83 üncü maddesine göre belirlenen kısa vadeli sigorta kolları prim tarifesi de dikkate alınarak, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün Başkanlığında ilgili taraflarca oluşturulan komisyonun görüşleri doğrultusunda, Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile tespit edilir.

(2) İşyeri tehlike sınıflarının tespitinde, o işyerinde yapılan asıl iş dikkate alınır.

Risk değerlendirmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma

MADDE 10- (1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.

b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.

c) İşyerinin tertip ve düzeni.

ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

(2) İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler.

(3) İşyerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım

MADDE 11- (1) İşveren;

a) Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirler ve bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.

b) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

c) Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitimli yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

ç) Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

Tahliye

MADDE 12- (1) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda işveren;

a) Çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için, önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.

b) Durumun devam etmesi hâlinde, zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini isteyemez.

(2) İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

Çalışmaktan kaçınma hakkı

MADDE 13- (1) Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

(2) Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

(3) Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci fıkradaki usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

(4) İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabi oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir. Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesi ile çalışan kamu personeli, bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır.

(5) Bu Kanunun 25 inci maddesine göre işyerinde işin durdurulması hâlinde, bu madde hükümleri uygulanmaz.

İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirimi

MADDE 14- (1) İşveren;

a) Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.

b) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

(2) İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur:

a) İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde.

b) Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde.

(3) İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk eder.

(4) Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Sağlık gözetimi

MADDE 15- (1) İşveren;

a) Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar.

b) Aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

1) İşe girişlerinde.

2) İş değişikliğinde.

3) İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde.

4) İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla.

(2) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

(3) Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları, işyeri sağlık ve güvenlik biriminde veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminde görevli olan işyeri hekiminden alınır. Raporlara itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastanelere yapılır, verilen kararlar kesindir.

(4) Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü ek maliyet işverence karşılanır, çalışana yansıtılamaz.

(5) Sağlık muayenesi yaptırılan çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından sağlık bilgileri gizli tutulur.

Çalışanların bilgilendirilmesi

MADDE 16- (1) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla işveren, çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirir:

a) İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler.

b) Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar.

c) İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler.

(2) İşveren;

a) 12 nci maddede belirtilen ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirir.

b) Başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların birinci fıkrada belirtilen bilgileri almalarını sağlamak üzere, söz konusu çalışanların işverenlerine gerekli bilgileri verir.

c) Risk değerlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili koruyucu ve önleyici tedbirler, ölçüm, analiz, teknik kontrol, kayıtlar, raporlar ve teftişten elde edilen bilgilere, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin ulaşmasını sağlar.

Çalışanların eğitimi

MADDE 17- (1) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(2) Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

(3) Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılamaz.

(4) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

(5) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılacak sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe başlatılamaz.

(6) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

(7) Bu madde kapsamında verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması

MADDE 18- (1) İşveren, görüş alma ve katılımın sağlanması konusunda, çalışanlara veya iki ve daha fazla çalışan temsilcisinin bulunduğu işyerlerinde varsa işyeri yetkili sendika temsilcilerine yoksa çalışan temsilcilerine aşağıdaki imkânları sağlar:

a) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda görüşlerinin alınması, teklif getirme hakkının tanınması ve bu konulardaki görüşmelerde yer alma ve katılımlarının sağlanması.

b) Yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı, çalışma ortamı ve şartlarının çalışanların sağlık ve güvenliğine etkisi konularında görüşlerinin alınması.

(2) İşveren, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin aşağıdaki konularda önceden görüşlerinin alınmasını sağlar:

a) İşyerinden görevlendirilecek veya işyeri dışından hizmet alınacak işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer personel ile ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için kişilerin görevlendirilmesi.

b) Risk değerlendirmesi yapılarak, alınması gereken koruyucu ve önleyici tedbirlerin ve kullanılması gereken koruyucu donanım ve ekipmanın belirlenmesi.

c) Sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve koruyucu hizmetlerin yürütülmesi.

ç) Çalışanların bilgilendirilmesi.

d) Çalışanlara verilecek eğitimin planlanması.

(3) Çalışanların veya çalışan temsilcilerinin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği için alınan önlemlerin yetersiz olduğu durumlarda veya teftiş sırasında, yetkili makama başvurmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz.

Çalışanların yükümlülükleri

MADDE 19- (1) Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

(2) Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.

c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.

ç) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

Çalışan temsilcisi

MADDE 20- (1) İşveren; işyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla, aşağıda belirtilen sayılarda çalışan temsilcisini görevlendirir:

a) İki ile elli arasında çalışanı bulunan işyerlerinde bir.

b) Ellibir ile yüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde iki.

c) Yüzbir ile beşyüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde üç.

ç) Beşyüzbir ile bin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde dört.

d) Binbir ile ikibin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde beş.

e) İkibinbir ve üzeri çalışanı bulunan işyerlerinde altı.

(2) Birden fazla çalışan temsilcisinin bulunması durumunda baş temsilci, çalışan temsilcileri arasında yapılacak seçimle belirlenir.

(3) Çalışan temsilcileri, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

(4) Görevlerini yürütmeleri nedeniyle, çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının hakları kısıtlanamaz ve görevlerini yerine getirebilmeleri için işveren tarafından gerekli imkânlar sağlanır.

(5) İşyerinde yetkili sendika bulunması hâlinde, işyeri sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Konsey, Kurul ve Koordinasyon

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi

MADDE 21- (1) Ülke genelinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi için tavsiyelerde bulunmak üzere Konsey kurulmuştur.

(2) Konsey, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:

a) Bakanlık İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü, Çalışma Genel Müdürü, İş Teftiş Kurulu Başkanı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından bir genel müdür.

b) Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Kalkınma, Millî Eğitim ile Sağlık bakanlıklarından ilgili birer genel müdür.

c) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından bir yürütme kurulu üyesi, Devlet Personel Başkanlığından bir başkan yardımcısı.

ç) İşveren, işçi ve kamu görevlileri sendikaları üst kuruluşlarının en fazla üyeye sahip ilk üçünden, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden, Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonundan, Türk Tabipleri Birliğinden, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden ve Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden konuyla ilgili veya görevli birer yönetim kurulu üyesi.

d) İhtiyaç duyulması hâlinde İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün teklifi ve Konseyin kararı ile belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği konusunda faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlardan en fazla iki temsilci.

(3) İkinci fıkranın (d) bendi kapsamında belirlenen Konsey üyeleri, iki yıl için seçilir ve üst üste iki olağan toplantıya katılmaz ise ilgili kurum veya kuruluşun üyeliği sona erer.

(4) Konseyin sekretaryası, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünce yürütülür.

(5) Konsey, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın oyu kararı belirler. Çekimser oy kullanılamaz.

(6) Konsey yılda iki defa olağan toplanır. Başkanın veya üyelerin üçte birinin teklifi ile olağanüstü olarak da toplanabilir.

(7) Konseyin çalışma usul ve esasları Bakanlık tarafından belirlenir.

İş sağlığı ve güvenliği kurulu

MADDE 22- (1) Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygular.

(2) Altı aydan fazla süren asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunduğu hallerde;

a) Asıl işveren ve alt işveren tarafından ayrı ayrı kurul oluşturulmuş ise, faaliyetlerin yürütülmesi ve kararların uygulanması konusunda iş birliği ve koordinasyon asıl işverence sağlanır.

b) Asıl işveren tarafından kurul oluşturulmuş ise, kurul oluşturması gerekmeyen alt işveren, koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

c) İşyerinde kurul oluşturması gerekmeyen asıl işveren, alt işverenin oluşturduğu kurula iş birliği ve koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

ç) Kurul oluşturması gerekmeyen asıl işveren ve alt işverenin toplam çalışan sayısı elliden fazla ise, koordinasyonu asıl işverence yapılmak kaydıyla, asıl işveren ve alt işveren tarafından birlikte bir kurul oluşturulur.

(3) Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması hâlinde işverenler, birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirir.

İş sağlığı ve güvenliğinin koordinasyonu

MADDE 23- (1) Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda işverenler; iş hijyeni ile iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasında iş birliği yapar, yapılan işin yapısı göz önüne alınarak mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulması çalışmalarını koordinasyon içinde yapar, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini bu riskler konusunda bilgilendirir.

(2) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya siteleri gibi yerlerde, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki koordinasyon yönetim tarafından sağlanır. Yönetim, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda gerekli tedbirleri almaları için işverenleri uyarır. Bu uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Teftiş ve İdari Yaptırımlar

Teftiş, inceleme, araştırma, müfettişin yetki, yükümlülük ve sorumluluğu

MADDE 24- (1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftişi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerince yapılır. Bu Kanun kapsamında yapılacak teftiş ve incelemelerde, 4857 sayılı Kanunun 92, 93, 96, 97 ve 107 nci maddeleri uygulanır.

(2) Bakanlık, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği konularında ölçüm, inceleme ve araştırma yapmaya, bu amaçla numune almaya ve eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde kontrol ve denetim yapmaya yetkilidir. Bu konularda yetkilendirilenler mümkün olduğu kadar işi aksatmamak, işverenin ve işyerinin meslek sırları ile gördükleri ve öğrendikleri hususları tamamen gizli tutmakla yükümlüdür. Kontrol ve denetimin usul ve esasları Bakanlıkça düzenlenir.

(3) Askeri işyerleriyle yurt güvenliği için gerekli maddeler üretilen işyerlerinin denetim ve teftişi konusu ve sonuçlarına ait işlemler, Millî Savunma Bakanlığı ve Bakanlıkça birlikte hazırlanacak yönetmeliğe göre yürütülür.

İşin durdurulması

MADDE 25- (1) İşyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda iş durdurulur.

(2) İş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili üç iş müfettişinden oluşan heyet, iş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili iş müfettişinin tespiti üzerine gerekli incelemeleri yaparak, tespit tarihinden itibaren iki gün içerisinde işin durdurulmasına karar verebilir. Ancak tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi hâlinde; tespiti yapan iş müfettişi, heyet tarafından karar alınıncaya kadar geçerli olmak kaydıyla işi durdurur.

(3) İşin durdurulması kararı, ilgili mülki idare amirine ve işyeri dosyasının bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bir gün içinde gönderilir. İşin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından yirmidört saat içinde yerine getirilir. Ancak, tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi nedeniyle verilen işin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından aynı gün yerine getirilir.

(4) İşveren, yerine getirildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde, yetkili iş mahkemesinde işin durdurulması kararına itiraz edebilir. İtiraz, işin durdurulması kararının uygulanmasını etkilemez. Mahkeme itirazı öncelikle görüşür ve altı iş günü içinde karara bağlar. Mahkeme kararı kesindir.

(5) İşverenin işin durdurulmasını gerektiren hususların giderildiğini Bakanlığa yazılı olarak bildirmesi hâlinde, en geç yedi gün içinde işyerinde inceleme yapılarak işverenin talebi sonuçlandırılır.

(6) İşveren, işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür.

İdari para cezaları ve uygulanması

MADDE 26- (1) Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir yükümlülük için ayrı ayrı ikibin Türk Lirası,

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince belirlenen nitelikte iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene görevlendirmediği her bir kişi için beşbin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar, diğer sağlık personeli görevlendirmeyen işverene ikibinbeşyüz Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar, aynı fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir ihlal için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası, (ç) bendine aykırı hareket eden işverene yerine getirilmeyen her bir tedbir için ayrı ayrı bin Türk Lirası,

c) 8 inci maddesinin birinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket eden işverene her bir ihlal için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası,

ç) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene üçbin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için dörtbinbeşyüz Türk Lirası, dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene binbeşyüz Türk Lirası,

d) 11 ve 12 nci maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden işverene, uyulmayan her bir yükümlülük için bin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

e) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir yükümlülük için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası, ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene ikibin Türk Lirası, dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen sağlık hizmeti sunucuları veya yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına ikibin Türk Lirası,

f) 15 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, sağlık gözetimine tabi tutulmayan veya sağlık raporu alınmayan her çalışan için bin Türk Lirası,

g) 16 ncı maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, bilgilendirilmeyen her bir çalışan için bin Türk Lirası,

ğ) 17 nci maddesinin bir ila yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir çalışan için bin Türk Lirası,

h) 18 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, her bir aykırılık için ayrı ayrı bin Türk Lirası,

ı) 20 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene bin Türk Lirası, üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene binbeşyüz Türk Lirası,

i) 22 nci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir aykırılık için ayrı ayrı ikibin Türk Lirası,

j) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetimlere beşbin Türk Lirası,

k) 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olan işverene beşbin Türk Lirası,

1) 25 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklere göre işyerinin bir bölümünde veya tamamında verilen durdurma kararına uymayarak durdurulan işi yönetmelikte belirtilen şartları yerine getirmeden devam ettiren işverene fiil başka bir suç oluştursa dahi onbin Türk Lirası, altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene ihlale uğrayan her bir çalışan için bin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

m) 29 uncu maddesinde belirtilen; büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamayan işverene ellibin Türk Lirası, güvenlik raporunu hazırlayıp Bakanlığın değerlendirmesine sunmadan işyerini faaliyete geçiren, işletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini açan veya durdurulan işyerinde faaliyete devam eden işverene seksenbin Türk Lirası,

n) 30 uncu maddesinde öngörülen yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, uyulmayan her hüküm için tespit edildiği tarihten itibaren aylık olarak bin Türk Lirası,

idari para cezası verilir.

(2) Bu Kanunda belirtilen idari para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve İş Kurumu il müdürünce verilir. Verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren otuz gün içinde ödenir. İdari para cezaları tüzel kişiliği bulunmayan kamu kurum ve kuruluşları adına da düzenlenebilir.

Hüküm bulunmayan haller ve muafiyet

MADDE 27- (1) Çalışanların tabi oldukları kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4857 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

(2) Bu Kanuna göre düzenlenen kağıtlar damga vergisinden, işlemler harçtan müstesnadır.

(3) Bakanlık, bu Kanuna göre yapılacak iş ve işlemlere ait her türlü belge veya bilgiyi, elektronik ve benzeri ortamlar üzerinden isteyebilir, arşivleyebilir, bu ortamlar üzerinden onay, yetki, bilgi ve belge verebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Geçici Hükümler

Bağımlılık yapan maddeleri kullanma yasağı

MADDE 28- (1) İşyerine, sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.

(2) İşveren; işyeri eklentilerinden sayılan kısımlarda, ne gibi hallerde, hangi zamanda ve hangi şartlarla alkollü içki içilebileceğini belirleme yetkisine sahiptir.

(3) Aşağıdaki çalışanlar için alkollü içki kullanma yasağı uygulanmaz:

a) Alkollü içki yapılan işyerlerinde çalışan ve işin gereği olarak üretileni denetlemekle görevlendirilenler.

b) Kapalı kaplarda veya açık olarak alkollü içki satılan veya içilen işyerlerinde işin gereği alkollü içki içmek zorunda olanlar.

c) İşinin niteliği gereği müşterilerle birlikte alkollü içki içmek zorunda olanlar.

Güvenlik raporu veya büyük kaza önleme politika belgesi

MADDE 29- (1) İşletmeye başlanmadan önce, büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerleri için, işyerlerinin büyüklüğüne göre büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu işveren tarafından hazırlanır.

(2) Güvenlik raporu hazırlama yükümlülüğü bulunan işveren, hazırladıkları güvenlik raporlarının içerik ve yeterlilikleri Bakanlıkça incelenmesini müteakip işyerlerini işletmeye açabilir.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli yönetmelikler

MADDE 30- (1) Aşağıdaki konular ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

a) İlgili bakanlıkların görüşü alınarak, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, sürdürülmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi amacıyla; işyeri bina ve eklentileri, iş ekipmanı, işin her safhasında kullanılan ve ortaya çıkan maddeler, çalışma ortam ve şartları, özel risk taşıyan iş ekipmanı ve işler ile işyerleri, özel politika gerektiren grupların çalıştırılması, işin özelliğine göre gece çalışmaları ve postalar hâlinde çalışmalar, sağlık kuralları bakımından daha az çalışılması gereken işler, gebe ve emziren kadınların çalışma şartları, emzirme odaları ve çocuk bakım yurtlarının kurulması veya dışarıdan hizmet alınması ve benzeri özel düzenleme gerektirebilecek konular ve bunlara bağlı bildirim ve izinler ile bu Kanunun uygulanmasına yönelik diğer hususlar.

b) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili olarak;

1) Çalışan sayısı ve tehlike sınıfı göz önünde bulundurularak hangi işyerlerinde işyeri sağlık ve güvenlik biriminin kurulacağı, bu birimlerin fiziki şartları ile birimlerde bulundurulacak donanım.

2) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik biriminde görev alacak işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin nitelikleri, işe alınmaları, görevlendirilmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, görevlerini nasıl yürütecekleri, işyerinde çalışan sayısı ve işyerinin yer aldığı tehlike sınıfı göz önünde bulundurularak asgari çalışma süreleri, işyerlerindeki tehlikeli hususları nasıl bildirecekleri, sahip oldukları belgelere göre hangi işyerlerinde görev alabilecekleri.

3) İş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunacak kişi, kurum ve kuruluşların; görev, yetki ve yükümlülükleri, belgelendirilmeleri ve yetkilendirilmeleri ile sunulacak hizmetler kapsamında yer alan sağlık gözetimi ve sağlık raporları, kuruluşların fiziki şartları ile kuruluşlarda bulundurulacak personel ve donanım.

4) İş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan kişi, kurum ve kuruluşlardan işyeri tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre; hangi şartlarda hizmet alınacağı, görevlendirilecek veya istihdam edilecek kişilerin sayısı, işyerinde verilecek hizmet süresi ve belirlenen görevleri hangi hallerde işverenin kendisinin üstlenebileceği.

5) İşyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personelinin eğitimleri ve belgelendirilmeleri, unvanlarına göre kimlerin hangi sınıf belge alabilecekleri, işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli eğitimi verecek kurumların belgelendirilmeleri, yetkilendirilmeleri ile eğitim programlarının ve bu programlarda görev alacak eğiticilerin niteliklerinin belirlenmesi ve belgelendirilmeleri, eğitimlerin sonunda yapılacak sınavlar ve düzenlenecek belgeler.

c) Risk değerlendirmesi ile ilgili olarak; risk değerlendirmesinin hangi işyerlerinde ne şekilde yapılacağı, değerlendirme yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin belirlenmesi, gerekli izinlerin verilmesi ve izinlerin iptal edilmesi.

ç) Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak, işverenlerin işyerlerinde bu Kanun kapsamında yapmakla yükümlü oldukları kişisel maruziyete ve çalışma ortamına yönelik gerekli kontrol, inceleme ve araştırmalar ile fiziksel, kimyasal ve biyolojik etmenlerle ilgili ölçüm ve laboratuvar analizlerinin usul ve esasları ile bu ölçüm ve analizleri yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin belirlenmesi, gerekli yetkilerin verilmesi ve verilen yetkilerin iptali ile yetkilendirme ve belgelendirme bedelleri.

d) Yapılan işin niteliği, çalışan sayısı, işyerinin büyüklüğü, kullanılan, depolanan ve üretilen maddeler, iş ekipmanı ve işyerinin konumu gibi hususlar dikkate alınarak acil durum planlarının hazırlanması, önleme, koruma, tahliye, ilk yardım ve benzeri konular ile bu konularda görevlendirilecek kişiler.

e) Çalışanlara ve temsilcilerine verilecek eğitimler, bu eğitimlerin belgelendirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verecek kişi ve kuruluşlarda aranacak nitelikler ile mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan işler.

f) Kurulun oluşumu, görev ve yetkileri, çalışma usul ve esasları, birden çok kurul bulunması hâlinde bu kurullar arasındaki koordinasyon ve iş birliği.

g) İçişleri Bakanlığı ile müştereken, işyerlerinde işin durdurulması, hangi işlerde risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda işin durdurulacağı, durdurma sebeplerini gidermek için mühürlerin geçici olarak kaldırılması, yeniden çalışmaya izin verilme şartları, acil hallerde işin durdurulmasına karar verilinceye kadar geçecek sürede alınacak tedbirlerin uygulanması.

ğ) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile müştereken, büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerinin azaltılması için alınacak tedbirler, büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerlerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması, büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporunun hazırlanması ve uygulanması, güvenlik raporunun olmaması, incelenmek üzere Bakanlığa gönderilmemesi veya Bakanlıkça yetersiz bulunması durumunda işin durdurulması ve işin devamına izin verilmesi.

(2) Birinci fıkranın (b) bendine göre işyeri hekimi ve diğer sağlık personeline dair çıkarılan yönetmelikte yer alan işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitim programları, çalışma süreleri, görev ve yetkilerine ilişkin hususlarda Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınır.

Belgelendirme, ihtar ve iptaller

MADDE 31- (1) İş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan, ölçüm ve analizleri yapan kişi, kurum, kuruluşlar ve eğitim kurumları ile ilgili olarak yetkilendirme ve belgelendirme bedelleri, bu kişi ve kurumlara getirilen kuralların ihlali hâlinde hafif, orta ve ağır ihtar olarak kayda alınması ile yetki belgelerinin geçerliliğinin doğrudan veya ihtar puanları esas alınarak askıya alınması ve iptaline dair usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 32- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun;

a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "Geçici iş ilişkisi kurulan işveren işçiye talimat verme hakkına sahiptir."

b) 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinin (d) alt bendinde yer alan "veya 84 üncü maddeye aykırı hareket etmesi" ibaresi ", işyerine sarhoş yahut uyuşturucu madde almış olarak gelmesi ya da işyerinde bu maddeleri kullanması" şeklinde değiştirilmiştir.

c) 71 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "hafif işler" ibaresinden sonra gelmek üzere ", onaltı yaşını doldurmuş fakat onsekiz yaşını bitirmemiş genç işçilerin hangi çeşit işlerde çalıştırılabilecekleri" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümünde yer alan "Baş İş Müfettişi" unvanlı kadrolar "İş Başmüfettişi" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 34- Ekli (I), (II) ve (III) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümüne eklenmiş, ekli (IV) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmıştır.

MADDE 35- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (II) sayılı cetvelin "4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümünde yer alan "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Ens. Müd." ibaresi "İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitü Müdürü" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 36- 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Yayın zorunluluğu

EK MADDE 2- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyolar; ayda en az altmış dakika iş sağlığı ve güvenliği, çalışma hayatında kayıt dışılığın önlenmesi, sosyal güvenlik, işçi ve işveren ilişkileri konularında uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır. Bu yayınlar, asgari otuz dakikası 17:00-22:00 saatleri arasında olmak üzere, 08:00-22:00 saatleri arasında yapılır ve yayınların kopyaları her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna teslim edilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık altmış dakikalık süreye dahil edilmez. Bu programlar, Bakanlık ve bağlı ve ilgili kuruluşları, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile bilimsel kuruluşlar, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları veya sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanır veya hazırlatılır. Hazırlanan programların, Bakanlığın olumlu görüşü alındıktan sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından radyo ve televizyonlarda yayınlanması sağlanır.

Bu madde kapsamında yapılan yayınlar için herhangi bir bedel ödenmez. Bu yayınların ve sürelerinin denetimi Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca yapılır."

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 37- 4857 sayılı Kanunun aşağıdaki hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 2 nci maddesinin dördüncü fıkrası.

b) 63 üncü maddesinin dördüncü fıkrası.

c) 69 uncu maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları.

ç) 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 95, 105 ve geçici 2 nci maddeler.

4857 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "İş sağlığı ve güvenliği hükümleri saklı kalmak üzere" ifadesi ile 98 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "85 inci madde kapsamındaki işyerlerinde ise çalıştırılan her işçi için bin Yeni Türk Lirası," ifadesi metinden çıkartılmıştır.

Atıflar

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Diğer mevzuatta iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak 4857 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Mevcut yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 2- (l) 4857 sayılı Kanunun 77 nci, 78 inci, 79 uncu, 80 inci, 81 inci ve 88 inci maddelerine göre yürürlüğe konulan yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam olunur.

Sağlık raporları

GEÇİCİ MADDE 3- (l) Çalışanlar için, 4857 sayılı Kanun ve diğer mevzuat gereği daha önce alınmış bulunan periyodik sağlık raporları süresi bitinceye kadar geçerlidir.

İş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü, bu işyerlerinde Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört yıl süreyle (B) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi; tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise (B) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü, bu işyerlerinde Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle (C) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi kaydıyla yerine getirilmiş sayılır.

Mevcut sertifika ve belgeler ile ihtar puanları

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Bakanlıkça verilen işyeri hekimliği, iş güvenliği uzmanlığı ve işyeri hemşiresi sertifikası veya belgesi ile Türk Tabipleri Birliği tarafından verilen işyeri hekimliği sertifikası sahiplerinden belgeleri geçersiz sayılanlar, mevcut belge veya sertifikalarını bu Kanunun yayımından itibaren bir yıl içinde Bakanlıkça düzenlenecek belge ile değiştirmeleri şartıyla bu Kanunla verilen bütün hak ve yetkileri kullanabilirler. Aynı tarihten önce eğitim kurumlarınca verilen işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitimlerini tamamlayanlardan eğitimleri geçersiz sayılanlar ilgili mevzuata göre sınava girmeye hak kazanırlar. Hak sahipliğinin tespitinde Bakanlık kayıtları esas alınır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce haklarında kesinleşmiş yargı kararı bulunmayan eğitim kurumu ve ortak sağlık ve güvenlik birimlerine uygulanan ihtar puanları, kayıtlarda yer alan haliyle yeni yapılacak düzenlemeye aktarılır.

İşyeri hekimliği yapan kurum tabiplerine yapılan ücret ödemeleri

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerde gerçekleştirilmiş olan işyeri hekimliği ücreti ödemeleri nedeniyle kamu görevlileri hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz, başlatılanlar işlemden kaldırılır, bu ödemeler geriye tahsil ve tazmin konusu edilemez.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinde Baş İş Müfettişi kadrolarında bulunanlar, hiçbir işleme gerek kalmaksızın İş Başmüfettişi kadrolarına atanmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte İş Sağlığı ve Güvenliği Merkez Müdürlüğünde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitü Müdürü ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitü Müdür Yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri, bu Kanunun yayımlandığı tarihte sona erer ve bunlar en geç bir ay içinde derece ve kademelerine uygun diğer kadrolara atanır. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklarını almaya devam eder. Söz konusu personelin atandıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ve ek ders ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ve ek

ders ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(2) Bu Kanuna ekli listelerde ihdas edilen kadrolardan boş bulunan 20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı, 100 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcısı, 40 Memur, 40 Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni ve 10 Mühendis kadrosuna, 21/12/2011 tarihli ve 6260 sayılı 2012 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanundaki sınırlamalara tabi olmadan 2012 yılı içinde atama yapılabilir.

Yürürlük

MADDE 38- (1) Bu Kanunun;

a) 6, 7 ve 8 inci maddeleri;

1) Kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için yayımı tarihinden itibaren iki yıl sonra,

2) 50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,

3) Diğer işyerleri için yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

b) 9, 31, 33, 34, 35, 36 ve 38 inci maddeleri ile geçici 4, geçici 5, geçici 6, geçici 7 ve geçici 8 inci maddeleri yayımı tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	**Unvanı**	**Derecesi**	**Serbest Kadro Adedi**	**Toplam**
GİH	İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı	3	120	120
GİH	İş Sağlığı ve Güvenliği Uzman Yardımcısı	8	130	130
GİH	Memur	6	20	20
GİH	Memur	10	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	20	20
TH	Mühendis	5	10	10
	TOPLAM		**340**	**340**

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	**Unvanı**	**Derecesi**	**Serbest Kadro Adedi**	**Toplam**
GİH	İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürü	1	1	1
GİH	İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdür Yardımcısı	1	3	3
	TOPLAM		**4**	**4**

(III) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	**Unvanı**	**Derecesi**	**Serbest Kadro Adedi**	**Toplam**
GİH	Sayman	1	1	1
GİH	İşletme Müdürü	1	1	1
GİH	Şef	3	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	5	5
GİH	Veznedar	5	1	1
	TOPLAM		**12**	**12**

(IV) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	**Unvanı**	**Derecesi**	**Serbest Kadro Adedi**	**Toplam**
GİH	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitü Müdürü	1	1	1
GİH	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitü Müdür Yardımcısı	1	1	1
	TOPLAM		**2**	**2**

6631 Sayılı İş Sağlığı Güvenliği Kanununa göre yayınlanan bazı Yönetmelikler

1) Askerî İşyerleri İle Yurt Güvenliği İçin Gerekli Maddeler Üretilen İşyerlerinin Denetimi, Teftişi ve Bu İşyerlerinde İşin Durdurulması Hakkında Yönetmelik
2) Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik
3) İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik
4) İşyerlerinde İşveren veya İşveren Vekili Tarafından Yürütülecek İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerine İlişkin Yönetmelik
5) Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
6) Balıkçı Gemilerinde Yapılan Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
7) Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik
8) Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik
9) Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
10) Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
11) Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik
12) Gemi Adamlarının İkamet Yerleri, Sağlık ve İaşelerine Dair Yönetmelik
13) Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik

14) Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
15) Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
16) Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik
17) Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
18) Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik
19) Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği
20) Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik
21) Tozla Mücadele Yönetmeliği
22) Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi Yönetmeliği
23) Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
24) Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
25) Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik
26) Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
27) Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
28) Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
29) İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
30) İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
31) İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
32) İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik
33) İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik
34) İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
35) İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik
36) İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
37) İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik
38) İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik
39) İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı Görev,Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik

3. BÖLÜM
EĞİTİM

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

6331 Sayılı Kanunun en önemli maddelerinden biri yani Madde 17; "İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar;" der. İşte bu cümle özellikle işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilmesi gereken bir eğitim anlamını taşır. Yine aynı madde eğitimlerin, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenmesini, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanmasını istemektedir.

Kanuna ve ilgili maddeye göre çalışan temsilcileri özel olarak eğitilmeli, çalışanlardan da mesleki eğitim alma zorunluluğu istenmektedir. Aksi takdirde çalışan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılamayacaktır.

Eğitim gereksinime göre , mesela iş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim şeklinde hazırlanmalı ve çalışana aktarılmalıdır. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilmesi aynı maddede aktarılmaktadır.

Ayrıca geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar hükmüne binanen diğer hükümleri de değerlendirdiğimizde her alanda, her çalışana çalıştığı süre, tehlike sınıfı ve işinin içeriğine binaen eğitimler verilmesi gerekmektedir.

Bu eğitimler için hazırlık , sunum ve sonrasında oluşacak maliyetler çalışana yansıtılamamaktadır. En güzeli de eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılmaktadır.

Müdürlüğümüz "Halkın verdiği gücü, eşitlik ve güvenle mayalayıp belediyecilik hizmeti olarak tüm kente taşımak" misyonu ile hizmet veren İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bu yapılanmasına uygun olarak halkımıza hizmet veren çalışanlarımızın da iş sağlığını güvenceye almak ve alırken de eğitimlerini doğru bir biçimde ve zamanında , bilgi ve becerilerimiz doğrultusunda aktarabilmek adına eğitimler planlamıştır.

Vizyonu "Uygarlıkların mirasını geleceğe taşıyan, Akdeniz'in zenginliklerini kentlisine ve dünyaya sunan, hizmet felsefesiyle akıllarda iz bırakan gözde belediye olmak" olan İzmir Büyükşehir Belediyesinin kendi şemsiyesi altındaki tüm çalışanlarına örnek bir çalışma yaşamının sağlanması içinde bu eğitimleri farklı farklı konularla zenginleştirmektedir.

Yasa ve yönetmeliklerin olmazsa olmaz diye önerdiği "Çalışma mevzuatı", "Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları", "İşyeri tertip ve düzeni", "İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar", "Meslek hastalıklarının nedenleri", "Hastalıklardan korunma", "Biyolojik, Psikolojik, Kimyasal, Ergonomik ve Fiziksel risk etmenleri", "İlkyardım", "Elle kaldırma ve taşıma", "Parlama, patlama, yangından korunma", İş ekipmanları ve ekranlı araçlarla çalışma", "Elektrik tehlikeleri", "İş kazaları ve korunma yolları", "Güvenlik ve sağlık işaretleri", "Kişisel koruyucu donanım", "İSG kültürü", "Tahliye ve kurtarma" eğitimleri rutin olarak verilmektedir.

Bunların içeriği müdürlüğümüz işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarınca hazırlanmış olup dersin içeriği çalışanların tehlike sınıflarına göre değişiklik gösterebilmektedir.

Az tehlikeli 8, tehlikeli 12, çok tehlikeli iş kollarına 16 saat eğitim verilmektedir. Eğitimler yine İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İnsan Kaynakları Eğitim Şube Müdürlüğü ile koordineli olarak sürdürülmektedir. Eğitim programı tarafımızdan yapılırken, duyurular, eğitim yer temini ise Eğitim Şube tarafından yerine getirilmektedir. Eğitimler sırasında ön test ve son test uygulamaları yapılmakta, sonrasında da sertifikalandırılmaktadır.

Tüm bu eğitimlere ek "Tütün ve zararları" , "Hijyen" ile stajyer eğitimleri verilmektedir.

2017 yılı itibari ile Farkındalık ve Sağlık atölyesi çalışmaları başlatılmıştır. Çalışanlarımızın gönüllü olarak katıldığı bu projelerimizde " Çocuğum için ilkyardım", "Kendi kendine meme muayenesi", "Obezite ve sağlıklı beslenme", "Ofis ergonomisi" konularında küçük grup eğitimleri yapılmaktadır.

Eğitimlerin tamamı için eğitim setleri, soru bankaları, ders anlatma rehberleri hazırlanmış, katılımcılar için konunun içeriğinin olduğu makale tarzı notlar düzenlenmiştir.

Müdürlük olarak eğitimlerimiz düzenli ve her gün yapılmakta olup önümüzdeki günler ve yıllar için yeni, içerikleri güncellenmiş olarak da devam edecektir. Eğitimin her yaş ve cins için gerekli olduğu düşüncesi ile çalışmalarımıza her daim olduğu gibi devam etmekteyiz. Kısaca sloganımız;

EĞİTİM ŞART

PARLAMA,PATLAMA
VE YANGIN
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Tahliye
ve
Kurtarma
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

KİŞİSEL
KORUYUCU
DONANIMLAR
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

İŞYERİ
TERTİP
ve
DÜZENİ
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

İŞLE İLGİLİ HASTALIKLAR
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

İŞ KAZASI
ve
HUKUKİ SONUÇLARI
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

İŞ
EKİPMANLARINDA
GÜVENLİK ve SAĞLIK
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

ERGONOMİ
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

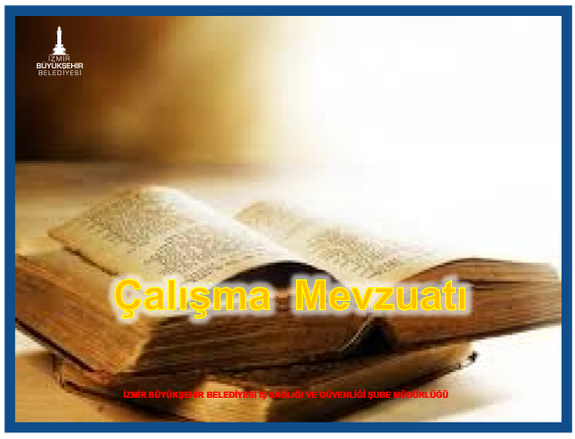

2017 YILI İSG EĞİTİMLERİNİN TEHLİKE SINIFLARINA GÖRE BAŞARI DAĞILIMI

AZ TEHLİKELİ		Sayı	%
KATILIMCI	Başarılı	896	87%
	Tekrar alan	136	13%
	Toplam	1,032	

AZ TEHLİKELİ

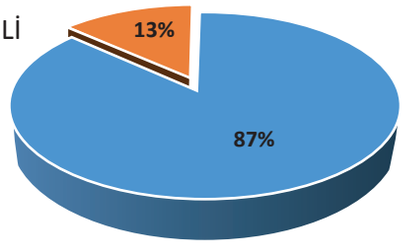

TEHLİKELİ		Sayı	%
KATILIMCI	Başarılı	505	97%
	Tekrar alan	17	3%
	Toplam	522	

TEHLİKELİ

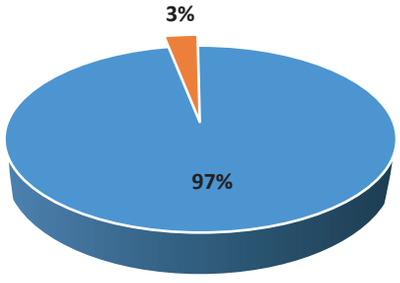

Not: Çok Tehlikeli Eğitim 2017 Eylül 'e planlandı

ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; çalışanlara verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında bulunan işyerlerini, bu işyerlerinde çalışanlara eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, Kanunun 16 ncı, 17 nci, 18 inci ve 30 uncu maddeleri ile 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci ve 12 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen:

a) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri: 26/12/2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde işyeri tehlike sınıfı az tehlikeli olarak belirlenmiş işyerini,

b) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

c) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyeri: 26/12/2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde işyeri tehlike sınıfı çok tehlikeli olarak belirlenmiş işyerini,

ç) Kanun: 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununu,

d) Tehlikeli sınıfta yer alan işyeri: 26/12/2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde işyeri tehlike sınıfı tehlikeli olarak belirlenmiş işyerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

İşverenin yükümlülükleri

MADDE 5 – (1) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile ilgili;

a) Programların hazırlanması ve uygulanmasını,

b) Eğitimler için uygun yer, araç ve gereçlerin temin edilmesini,

c) Çalışanların bu programlara katılmasını,

ç) Program sonunda katılanlar için katılım belgesi düzenlenmesini

sağlar.

(2) İşveren, geçici iş ilişkisi kurulan diğer işverene Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki hususlar ile ilgili bilgi verir; geçici iş ilişkisi kurulan işveren bu konular hakkında çalışanlarına gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

(3) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulan işyerlerinde, alt işverenin çalışanlarının eğitimlerinden, asıl işveren alt işverenle birlikte sorumludur.

(4) İşveren, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılacak sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanları işe başlatamaz.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri

MADDE 6 – (1) İşveren, çalışanlarına asgari Ek-1'de belirtilen konuları içerecek şekilde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesini sağlar.

(2) İşveren, çalışan fiilen çalışmaya başlamadan önce, çalışanın yapacağı iş ve işyerine özgü riskler ile korunma tedbirlerini içeren konularda öncelikli olarak eğitilmesini sağlar.

(3) Çalışma yeri veya iş değişikliği, iş ekipmanının değişmesi, yeni teknoloji uygulanması gibi durumlar nedeniyle ortaya çıkacak risklerle ilgili eğitimler ayrıca verilir.

(4) Birinci fıkraya göre verilen eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni riskler de dikkate alınarak aşağıda belirtilen düzenli aralıklarla tekrarlanır:

a) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yılda en az bir defa.

b) Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde iki yılda en az bir defa.

c) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde üç yılda en az bir defa.

(5) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe dönüşünde çalışmaya başlamadan önce, kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir.

(6) Herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

Özel politika gerektiren grupların ve özel görevi bulunan çalışanların eğitimi

MADDE 7 – (1) İşyerinde onbeş yaşını bitirmiş ancak onsekiz yaşını doldurmamış genç çalışanlar, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren grupların özellikleri dikkate alınarak gerekli eğitimler verilir.

(2) Destek elemanlarına ve çalışan temsilcilerine, görevlendirilecekleri konularla ilgili de eğitim verilir.

Eğitimin maliyeti ve eğitimde geçen süreler

MADDE 8 – (1) İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır.

Çalışanların yükümlülükleri

MADDE 9 – (1) Çalışanlar, uygulamaya konulan eğitim programları çerçevesinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılır, eğitimlerde edindiği bilgileri yaptığı iş ve işlemlerde uygular ve bu konudaki talimatlara uyarlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim Programlarının Planlanması ve Düzenlenmesi

Eğitim programlarının hazırlanması

MADDE 10 – (1) İşveren, yıl içinde düzenlenecek eğitim faaliyetlerini gösteren yıllık eğitim programının hazırlanmasını sağlar ve onaylar.

(2) Eğitim programlarının hazırlanmasında çalışanların veya temsilcilerinin görüşleri alınır.

(3) İşe yeni alımlarda veya değişen şartlara göre yeni risklerin ortaya çıkması durumunda yıllık eğitim programlarına ilave yapılır.

(4) İlgili mevzuatın değişmesi veya çalışma şartlarına bağlı olarak yeni risklerin ortaya çıkması halinde yıllık eğitim programına bağlı kalmaksızın çalışanların uygun eğitim almaları sağlanır.

(5) Yıllık eğitim programında, verilecek eğitimlerin konusu, hangi tarihlerde düzenleneceği, eğitimin süresi, eğitime kimlerin katılacağı, eğitimin hedefi ve amacı hususlarına yer verilir.

Eğitim süreleri ve konuları

MADDE 11 – (1) Çalışanlara verilecek eğitimler, çalışanların işe girişlerinde ve işin devamı süresince belirlenen periyotlar içinde;

a) Az tehlikeli işyerleri için en az sekiz saat,

b) Tehlikeli işyerleri için en az on iki saat,

c) Çok tehlikeli işyerleri için en az on altı saat

olarak her çalışan için düzenlenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen eğitim sürelerinin Ek-1'de yer alan konulara göre dağıtımında işyerinde yürütülen faaliyetler esas alınır.

(3) Eğitim sürelerinin bütün olarak değerlendirilmesi esas olmakla birlikte dört saat ve katları şeklinde işyerindeki vardiya ve benzeri iş programları da dikkate alınarak farklı zaman dilimlerinde de değerlendirilebilir.

Eğitimin temel prensipleri

MADDE 12 – (1) Eğitimin verimli olması için, eğitime katılacakların ihtiyacı olan konuların seçilmesine özen gösterilir. Eğitim, çalışanların kolayca anlayabileceği şekilde teorik ve uygulamalı olarak düzenlenir.

(2) Eğitimler çalışanlara bireysel ya da gruplar halinde uygulanabilir.

(3) Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği konusunda sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış ve tutumlarının ayrı ayrı ve ölçülebilir bir biçimde ortaya konması esastır.

(4) İşverenin kendi belirleyeceği bir yöntem ile bireysel seviye tespiti yapılarak çalışanların eğitim öncesi seviyesi ve Ek-1'de yer alan konular dışında almaları gereken eğitimler belirlenir.

(5) İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri; çalışanlarda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik davranış değişikliği sağlamayı ve eğitimlerde aktarılan bilgilerin öneminin çalışanlarca kavranmasını amaçlar.

(6) Verilen eğitimin sonunda ölçme ve değerlendirme yapılır. Değerlendirme sonuçlarına göre eğitimin etkin olup olmadığı belirlenerek ihtiyaç duyulması halinde, eğitim programında veya eğiticilerde değişiklik yapılır veya eğitim tekrarlanır.

(7) Çalışanlara işe başlamadan önce verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri hariç olmak üzere, Ek-1'de birinci bölümde belirtilen genel konular işverence gerekli ve yeterli sistemin kurulması halinde uzaktan eğitim şeklinde verilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitimin Verilmesi ve Belgelendirilmesi

Eğitimi verebilecek kişi ve kuruluşlar

MADDE 13 – (1) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri;

a) İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri tarafından,

b) İşçi, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri, üniversiteler, kamu kurumlarının eğitim birimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri tarafından,

eğiticilerin Ek-1'deki eğitim programında yer alan konulara göre uzmanlık alanları dikkate alınarak belirlenmesi kaydıyla verilir.

Eğitim verilecek mekânın nitelikleri

MADDE 14 – (1) Eğitimler, uygulamaların da yapılmasına imkân verecek uygun ve yeterli bir mekânda yapılır.

(2) Eğitim mekânlarında, uygun termal konfor şartları ve yeterli aydınlatma sağlanır.

(3) Eğitimde kullanılacak araç ve gereçlerin, günün teknolojisine uygun olması sağlanır.

Eğitimlerin belgelendirilmesi

MADDE 15 – (1) Düzenlenen eğitimler belgelendirilir ve bu belgeler çalışanların özlük dosyalarında saklanır. Eğitim sonrası düzenlenecek belgede, eğitime katılan kişinin adı, soyadı, görev unvanı, eğitimin konusu, süresi, eğitimi verenin adı, soyadı, görev unvanı, imzası ve eğitimin tarihi yer alır.

(2) Eğitimlerin işyeri dışındaki bir kurum tarafından verilmesi durumunda bu kurumun unvanı da düzenlenen sertifikada yer alır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 7/4/2004 tarihli ve 25426 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçerli eğitimler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 16 ncı madde ile yürürlükten kaldırılan Yönetmelik kapsamında verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri geçerli sayılır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

EK-1

EĞİTİM KONULARI TABLOSU

EĞİTİM KONULARI
1. Genel konular a) Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler, b) Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları, c) İşyeri temizliği ve düzeni, ç) İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar
2. Sağlık konuları a) Meslek hastalıklarının sebepleri, b) Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması, c) Biyolojik ve psikososyal risk etmenleri, ç) İlkyardım
3. Teknik konular a) Kimyasal, fiziksel ve ergonomik risk etmenleri, b) Elle kaldırma ve taşıma, c) Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma, ç) İş ekipmanlarının güvenli kullanımı, d) Ekranlı araçlarla çalışma, e) Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri, f) İş kazalarının sebepleri ve korunma prensipleri ile tekniklerinin uygulanması, g) Güvenlik ve sağlık işaretleri, ğ) Kişisel koruyucu donanım kullanımı, h) İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü, ı) Tahliye ve kurtarma

4. BÖLÜM

ACİL DURUM EYLEM PLANI

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, işyerlerinde acil durum planlarının hazırlanması, önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda yapılması gereken çalışmalar ile bu durumların güvenli olarak yönetilmesi ve bu konularda görevlendirilecek çalışanların belirlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında yer alan işyerlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 11 inci, 12 nci ve 30 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Acil durum: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

b) Acil durum planı: İşyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı planı,

c) Güvenli yer: Acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yeri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İşveren ve ÇalışanlarınYükümlülüğü

İşverenin yükümlülükleri

MADDE 5 – (1) İşverenin acil durumlara ilişkin yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek ve çalışan ile çalışma çevresini etkileyecek acil durumları önceden değerlendirerek muhtemel acil durumları belirler.

b) Acil durumların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.

c) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar.

ç) Acil durum planlarını hazırlar ve tatbikatların yapılmasını sağlar.

d) Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitimli yeterli sayıda çalışanı görevlendirir ve her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

e) Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

f) Acil durumlarda enerji kaynaklarının ve tehlike yaratabilecek sistemlerin olumsuz durumlar yaratmayacak ve koruyucu sistemleri etkilemeyecek şekilde devre dışı bırakılması ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapar.

g) Varsa alt işveren ve geçici iş ilişkisi kurulan işverenin çalışanları ile müşteri ve ziyaretçi gibi işyerinde bulunan diğer kişileri acil durumlar konusunda bilgilendirir.

(2) Acil durumlarla ilgili özel görevlendirilen çalışanların sorumlulukları işverenlerin konuya ilişkin yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışanların yükümlülük ve sorumlulukları

MADDE 6 – (1) Çalışanların acil durumlarla ilgili yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Acil durum planında belirtilen hususlar dahilinde alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlere uymak.

b) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda kendileri ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğini tehlikeye düşürecek acil durum ile karşılaştıklarında; hemen en yakın amirine, acil durumla ilgili görevlendirilen sorumluya veya çalışan temsilcisine haber vermek.

c) Acil durumun giderilmesi için, işveren ile işyeri dışındaki ilgili kuruluşlardan olay yerine intikal eden ekiplerin talimatlarına uymak.

ç) Acil durumlar sırasında kendisinin ve çalışma arkadaşlarının hayatını tehlikeye düşürmeyecek şekilde davranmak.

(2) İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Acil Durum Planının Hazırlanması

Acil durum planı

MADDE 7 – (1) Acil durum planı, tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dokümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanır.

Acil durumların belirlenmesi

MADDE 8 – (1) İşyerinde meydana gelebilecek acil durumlar aşağıdaki hususlar dikkate alınarak belirlenir:

a) Risk değerlendirmesi sonuçları.

b) Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali.

c) İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar.

ç) Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali.

d) Sabotaj ihtimali.

Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler

MADDE 9 – (1) İşveren, belirlediği mümkün ve muhtemel acil durumların oluşturabileceği zararlarıönlemek ve daha büyük etkilerini sınırlandırmak üzere gerekli tedbirleri alır.

(2) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere tedbirler belirlenirken gerekli olduğu durumda ölçüm ve değerlendirmeler yapılır.

(3) Alınacak tedbirler, risklerden korunma ilkelerine uygun olur ve toplu korumayı esas alır.

Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri

MADDE 10 – (1) İşverence acil durumların meydana gelmesi halinde uyarı verme, arama, kurtarma, tahliye, haberleşme, ilk yardım ve yangınla mücadele gibi uygulanması gereken acil durum müdahale yöntemleri belirlenir ve yazılı hale getirilir.

(2) Tahliye sonrası, işyeri dâhilinde kalmış olabilecek çalışanların belirlenmesi için sayım da dâhil olmak üzere gerekli kontroller yapılır.

(3) İşveren, işyerinde acil durumların meydana gelmesi halinde çalışanların bu durumun olumsuz etkilerinden korunması için bulundukları yerden güvenli bir yere gidebilmeleri amacıyla izlenebilecek uygun tahliye düzenlemelerini acil durum planında belirtir ve çalışanlara önceden gerekli talimatları verir.

(4) İşyerlerinde yaşlı, engelli, gebe veya kreş var ise çocuklara tahliye esnasında refakat edilmesi için tedbirler alınır.

(5) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri dikkate alınır.

(6) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken çalışanlar dışında müşteri, ziyaretçi gibi işyerinde bulunması muhtemel diğer kişiler de göz önünde bulundurulur.

Görevlendirilecek çalışanların belirlenmesi

MADDE 11 – (1) İşveren; işyerlerinde tehlike sınıflarını tespit eden Tebliğde belirlenmiş olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 30 çalışana, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 40 çalışana ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 50 çalışana kadar;

a) Arama, kurtarma ve tahliye,

b) Yangınla mücadele,

konularının her biri için uygun donanıma sahip ve özel eğitimli en az birer çalışanı destek elemanı olarak görevlendirir. İşyerinde bunları aşan sayılarda çalışanın bulunması halinde, tehlike sınıfına göre her 30, 40 ve 50'ye kadar çalışan için birer destek elemanı daha görevlendirir.

(2) İşveren, ilkyardım konusunda 22/5/2002 tarihli ve 24762 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İlkyardım Yönetmeliği esaslarına göre destek elemanı görevlendirir.

(3) Her konu için birden fazla çalışanın görevlendirilmesi gereken işyerlerinde bu çalışanlar konularına göre ekipler halinde koordineli olarak görev yapar. Her ekipte bir ekip başı bulunur.

(4) İşveren tarafından acil durumlarda ekipler arası gerekli koordinasyonu sağlamak üzere çalışanları arasından bir sorumlu görevlendirilir.

(5) 10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmek üzere bir kişi görevlendirilmesi yeterlidir.

Dokümantasyon

MADDE 12 – (1) Acil durum planı asgarî aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümante edilir:

a) İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.

b) Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı.

c) Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi.

ç) Belirlenen acil durumlar.

d) Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler.

e) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri.

f) Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki:

1) Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler.

2) İlkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler.

3) Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı.

4) Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri.

5) İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları.

(2) Acil durum planının sayfaları numaralandırılarak; hazırlayan kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve söz konusu plan, acil durumla mücadele edecek ekiplerin kolayca ulaşabileceği şekilde işyerinde saklanır.

(3) Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulur.

Tatbikat

MADDE 13 – (1) Hazırlanan acil durum planının uygulama adımlarının düzenli olarak takip edilebilmesi ve uygulanabilirliğinden emin olmak için işyerlerinde yılda en az bir defa olmak üzere tatbikat yapılır, denetlenir ve gözden geçirilerek gerekli düzeltici ve önleyici faaliyetler yapılır. Gerçekleştirilen tatbikatın tarihi, görülen eksiklikler ve bu eksiklikler doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri içeren tatbikat raporu hazırlanır.

(2) Gerçekleştirilen tatbikat neticesinde varsa aksayan yönler ve kazanılan deneyimlere göre acil durum planları gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılır.

(3) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanlarındaki işyerlerinde tatbikatlar yönetimin koordinasyonu ile yürütülür.

Acil durum planının yenilenmesi

MADDE 14 – (1) İşyerinde, belirlenmiş olan acil durumları etkileyebilecek veya yeni acil durumların ortaya çıkmasına neden olacak değişikliklerin meydana gelmesi halinde etkinin büyüklüğüne göre acil durum planı tamamen veya kısmen yenilenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumlardan bağımsız olarak, hazırlanmış olan acil durum planları; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işyerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenir.

Çalışanların bilgilendirilmesi ve eğitim

MADDE 15 – (1) Tüm çalışanlar acil durum planları ile arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele, ilkyardım konularında görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirilir.

(2) İşe yeni alınan çalışana, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilave olarak acil durum planları ile ilgili bilgilendirme yapılır.

(3) Acil durum konularıyla ilgili özel olarak görevlendirilenler, yürütecekleri faaliyetler ile ilgili özel olarak eğitilir. 11 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca görevlendirilen çalışanlara, eğitimlerin işyerinde iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi tarafından verilmesi halinde, bu durum işveren ile eğitim verenlerce imzalanarak belgelendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Büyük endüstriyel tesislerde acil durum planı

MADDE 16 – (1) İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 29 uncu maddesi gereğince güvenlik raporu hazırlanan işyerlerinde hazırlanacak dahili acil durum planları bu Yönetmelikte belirtilen acil durum planı hazırlığında dikkate alınarak kullanılır.

Birden fazla işveren olması durumunda acil durum planları

MADDE 17 – (1) Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurularak acil durum planı işverenlerce ortaklaşa hazırlanır.

(2) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya sitelerinin işyerlerince hazırlanan acil durum planlarının koordinasyonu yönetim tarafından yürütülür.

Asıl işveren ve alt işveren ilişkisinin bulunduğu işyerlerinde acil durum planları

MADDE 18 – (1) Bir işyerinde bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde acil durum planlarının hazırlanması konusunda işyerinin bütünü için asıl işveren, kendi çalışma alanı ve yaptıkları işler ile sınırlı olmak üzere alt işverenler sorumludur.

Bir aydan kısa süreli geçici işlerde acil durum planlaması

MADDE 19 – (1) Bir aydan kısa süreli işlerde, işyerinin veya yapılacak işin mahiyeti itibarıyla çalışanları doğrudan etkilemesi muhtemel acil durumlar için bu Yönetmelik kapsamında yapılan özel görevlendirmeler işverence yapılır ve çalışanlar özel görevi bulunanlar ve acil durumlar ile ilgili bilgilendirilir.

Acil durum planı rehberleri

MADDE 20 – (1) Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi-işveren ve

memur sendikaları ile kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşlarının faaliyet gösterdikleri sektörde hazırladıkları rehber taslaklarından, Bakanlıkça bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu yönünden değerlendirilerek onaylanan taslaklar, Bakanlık tarafından sektör, meslek veya yapılan işlere özgü acil durum planı rehberleri olarak yayımlanır.

Mevcut acil durum planları ve tatbikatlar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 6331 sayılı Kanun gereğince ve bu Yönetmeliğin yayım tarihi öncesinde;

a) Hazırlanmış olan acil durum planları bir yıl içerisinde Yönetmeliğe göre gözden geçirilerek revize edilir.

b) İşyerlerinde gerçekleştirilmiş olan tatbikatlar süresince geçerli sayılır.

Ekip eğitimlerinin tamamlanması

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında kurulacak olan ekiplerin eğitimleri, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde tamamlanır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür

Acil durum eylem planı hazırlama kuralları

Günlük yaşamın her alanında acil durumlarla karşılaşma olasılığı var. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda ve İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelikte ve Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte acil durum ve acil durum planları ve bu planların nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Buna göre acil durum; işyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylar olarak tanımlanıyor. İşyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı plana acil durum planı denilmektedir.

ACİL DURUM PLANININ HAZIRLANMASI VE UYGULANMASI

ACİL DURUM PLANI NASIL HAZIRLANACAK?

Acil durum planı, tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dökümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanmaktadır.

Acil durum planında; işyerinin unvanı, adresi, hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı, hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi, belirlenen acil durumlar, alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler, acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri, işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki, yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dahil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler, ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler, kaçış yolları, toplanma yerleri, görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri, ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları vb. bilgilerin yer alması gerekmektedir.

Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulması gerekmektedir.

ACİL DURUM PLANLARININ YENİLENMESİ

Acil durum planları; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli işyerlerinde iki, tehlikeli işyerlerinde dört ve az tehlikeli işyerlerinde altı yılda bir yenilenmelidir. Ancak işyerinde, yeni acil durumların ortaya çıkmasına neden olacak değişikliklerin meydana gelmesi halinde etkinin büyüklüğüne göre acil durum planı tamamen veya kısmen yenilenmesi gerekmektedir.

ACİL DURUMLARIN BELİRLENMESİ

İşyerinde meydana gelebilecek acil durumlar; risk değerlendirmesi sonuçları, yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali, ilk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar, doğal afetlerin meydana gelme ihtimali ve sabotaj ihtimali göz önünde bulundurularak belirlenmektedir.

GÖREVLENDİRİLECEK ÇALIŞANLARIN BELİRLENMESİ

Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 30 çalışana, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 40 çalışana ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 50 çalışana kadar arama, kurtarma ve tahliye ile yangınla mücadele konularının her biri için uygun donanıma sahip ve özel eğitimli en az birer çalışanın destek elemanı olarak görevlendirilmesi gerekmektedir.

TATBİKAT

Hazırlanan acil durum planının uygulama adımlarının düzenli olarak takip edilebilmesi ve uygulanabilirliğinden emin olmak için işyerlerinde yılda en az bir defa olmak üzere tatbikat yapılması gerekmektedir. Gerçekleştirilen tatbikatın tarihi, görülen eksiklikler ve bu eksiklikler doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri içeren tatbikat raporu hazırlanmalıdır.

ÇALIŞANLARIN BİLGİLENDİRİLMESİ VE EĞİTİM

Bütün çalışanlar acil durum planları ile arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele, ilkyardım konularında görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirilir. İşe yeni alınan çalışana, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilave olarak acil durum planları ile ilgili bilgilendirme yapılır. Acil durum konularıyla ilgili özel olarak görevlendirilenler, yürütecekleri faaliyetler ile ilgili özel olarak eğitilir.

Sonuç olarak ; Acil durum planı hazırlamak bütün işyerleri için zorunlu hale getirilmiştir. Beklenmeyen olumsuz durumlara karşı hazırlıklı olmak, can ve mal kaybının en aza indirilmesi acil durum planlarının hazırlanması ve uygulanması ile mümkündür. Bu nedenle acil durum planlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında gerekli titizliğin gösterilmesi gerekmektedir. Bütün bunların yanında acil durum planını yapmamanın idari para cezası da bulunmaktadır. Çalışanlarımızın ve işyerlerimizin zarar görmemesi için acil durumlara hazırlıklı olmaktan başka çaremizin olmadığını unutmamamız gerekir.

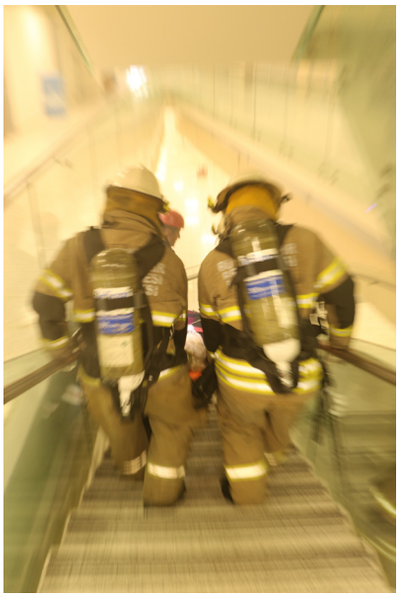

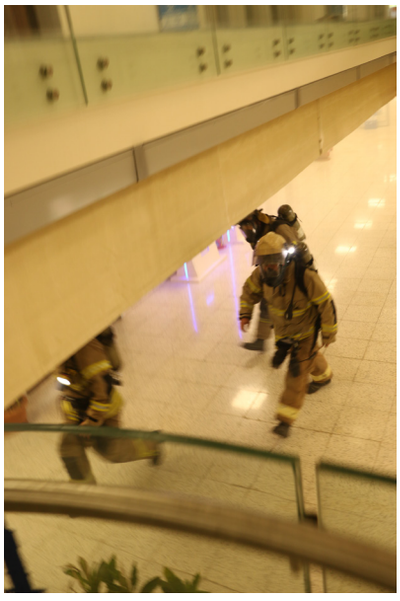

T.C.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

..... EK HİZMET BİNASI

ACİL DURUM PLANI

..... (AY) / ..... (YIL)

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	***T.C. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ..... EK HİZMET BİNASI ACİL DURUM PLANI***			
A.D.E.P. Tarihi ve No	..... / ..... /		Revize Tarihi ve No	..... / ..... / .....
Geçerlilik Tarihi	..... Yıl			

İşyerinin Ünvanı	**İzmir Büyükşehir Belediyesi ..... Ek Hizmet Binası**
İşyerinin Adresi	..... Mahallesi ..... Sokak No: ..../ İZMİR
Hazırlandığı Tarih	..... / ..... / .....
Geçerlilik Tarihi	..... Yıl

Hazırlayanlar		
..... Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Sertifika No:	.....Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Sertifika No:	İşyeri Hekimi Sertifika No: .....
.....	.....	Dr. .....
Kaşe - İmza	Kaşe - İmza	Kaşe - İmza
Onaylayan		
İzmir Büyükşehir Beelediyesi ..... **Ek Hizmet Binası**		
İşveren / İşveren Vekili .... Dairesi Başkanı		
Kaşe – İmza		

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	**T.C. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ..... EK HİZMET BİNASI ACİL DURUM PLANI**			
A.D.E.P. Tarihi ve No	..... / ..... /		Revize Tarihi ve No	..... / ..... / .....
Geçerlilik Tarihi	..... Yıl			

3.1.1.5. Söndürme Cihazlarının Kullanımı :

- Tetiğin üstündeki pim çekilir ,

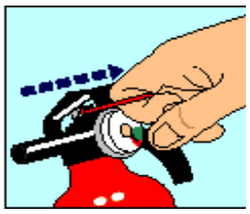

- Hortumu yuvasından çıkarılır ve ateşin kaynağına yöneltilir.Ardından tetiğe sonuna kadar basılır ,!

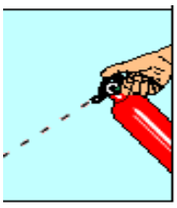

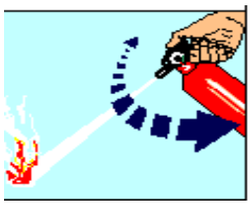

- Hortumun ucundan çıkan yangın söndürücü madde yangın bölgesine boşaltılır.!

3.1.1.6. Yangın Söndürme İle İlgili Doğrular ve Yanlışlar

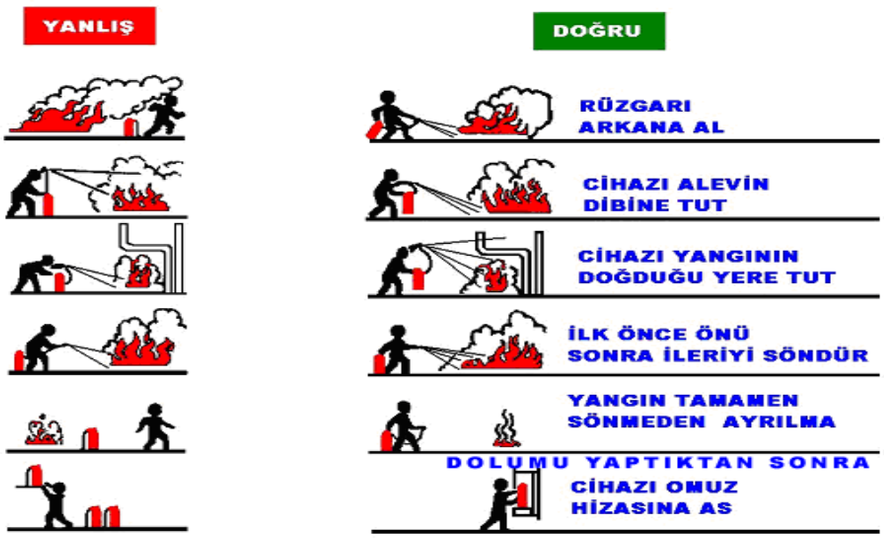

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	***T.C. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ..... EK HİZMET BİNASI ACİL DURUM PLANI***			
A.D.E.P. Tarihi ve No	..... / ..... /		Revize Tarihi ve No	..... / ..... / .....
Geçerlilik Tarihi	..... Yıl			

ACİL DURUM EKİBİ LİSTESİ

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÜNVAN	İMZA
ACİL DURUM KOORDİNATÖRÜ:		..... Dairesi Başkanı	
ACİL DURUM EKİBİ LİDERİ:		..... Şube Müdürü	
ACİL DURUM EKİP LİDERİ YRD:		..... Şube Şefi	

YANGINLA MÜCADELE EKİBİ (..... KİŞİ)

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI MÜDÜRLÜK	İMZA
EKİP BAŞI:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP BAŞI YRD.:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP PERSONELİ:		..... Şube Müdürlüğü	

ARAMA, KURTARMA VE TAHLİYE EKİBİ (..... KİŞİ)

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI MÜDÜRLÜK	İMZA
EKİP BAŞI:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP BAŞI YRD.:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP PERSONELİ:		..... Şube Müdürlüğü	

GÜVENLİK VE KORUMA EKİBİ (..... KİŞİ)

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI MÜDÜRLÜK	İMZA
EKİP BAŞI:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP BAŞI YRD.:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP PERSONELİ:		..... Şube Müdürlüğü	

İLKYARDIM EKİBİ (..... KİŞİ)

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI MÜDÜRLÜK	İMZA
EKİP BAŞI:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP BAŞI YRD.:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP PERSONELİ:		..... Şube Müdürlüğü	

TEKNİK DESTEK EKİBİ (..... KİŞİ)

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI MÜDÜRLÜK	İMZA
EKİP BAŞI:		..... Şube Müdürlüğü	
EKİP BAŞI YRD.:		..... Şube Müdürlüğü	

5. BÖLÜM
KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

Sağlık ve güvenliği riske atan durumlara karşı korunmak amacı ile işveren tarafından temin edilen, çalışanlarca da çalışma saatlerinde giyilmesi, takılması veya kullanılması gereken cihaz , alet veya malzemelerdir.

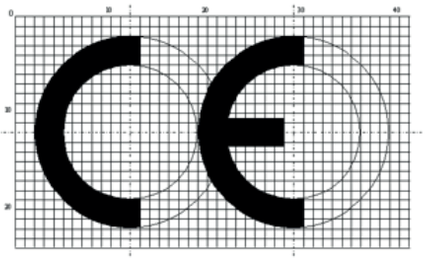

Tüm kişisel koruyucu donanımlarda CE işareti bulunması yasal bir zorunluluktur. CE işareti, donanımın insanın can ve mal güvenliğine karşı tam koruma sağlayacağının ve "asgari şartlarda güvenli" olduğunun göstergesidir.

Çalışanlar, 6331 Sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine uygun olarak, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımları doğru kullanmakla, korumakla, uygun yerlerde ve uygun şekilde muhafaza etmekle yükümlüdürler. Bu yüzden de KKD'de gördükleri herhangi bir arıza veya eksikliği işverene bildirmeleri, arızalı olanları arızaları giderilmeden ve gerekli kontrolleri yapmadan kullanmamaları gerekmektedir.

Resmi Gazete'de yayınlanan KKD'ler aşağıda sıralanmıştır.

1. BAŞ KORUYUCULARI

a) Endüstride (madenler, inşaat sahaları ve diğer endüstriyel alanlar) kullanılan koruyucu baretler

b) Saçlı derinin korunması (kepler, boneler, siperlikli veya siperliksiz saç fileleri)

c) Koruyucu başlık (kumaştan veya geçirimsiz kumaştan yapılmış boneler, kepler, gemici başlıkları ve benzeri)

Kullanıldığı iş kolları;

ı-İnşaat işleri, özellikle iskeleler ve yüksekte çalışma platformlarının üstünde, altında veya yakınında yapılan işler, kalıp yapımı ve sökümü, montaj ve kurma işleri, iskelede çalışma ve yıkım işleri

ıı-Çelik köprüler, çelik yapılar, direkler, kuleler, hidrolik çelik yapılar, yüksek fırınlar, çelik işleri ve haddehaneler, büyük konteynırlar, büyük boru hatları, ısı ve enerji santrallerinde yapılan çalışmalar

ııı- Tüneller, maden ocağı girişleri, kuyular ve hendeklerde yapılan çalışmalar

ıv- Toprak ve kaya işleri, yeraltında ve taşocaklarında yapılan işler, hafriyat işleri, kömür işletmelerinde yapılan dekapaj işleri

v- Cıvatalama işleri, patlatma işleri

vı- Asansörler, kaldırma araçları, vinç ve konveyörler civarında yapılan işler

vıı- Yüksek fırınlar, ergitme ocakları, çelik işleri, haddehaneler, metal işleri, demir işleme, presle sıcak demir işleme, döküm işleri

vııı- Endüstriyel fırınlar, konteynırlar, makinalar, silolar, bunkerler ve boru hatlarında yapılan işler

ıx- Gemi yapım işleri, demiryolu manevra işleri

x- Mezbahalarda yapılan işler

2. KULAK KORUYUCULARI

a) Kulak tıkaçları ve benzeri cihazlar

b) Tam akustik baretler ve endüstriyel baretlere uyan kulaklıklar

c) Düşük frekanslı kapalı devre haberleşme alıcısı olan kulak koruyucuları

d) İç haberleşme donanımlı kulak koruyucuları

Kullanıldığı iş kolları;

I-Maden sektörü,

II-İnşaat sektörü,

III-Ormancılık sektörü,

IV-Endüstri ve Sanayii sektörü,

V-Tarım sektörü,

VI-Tekstil sektörü,

3.YÜZ VE GÖZ KORUYUCULARI

a) Gözlükler, dalgıç tipi gözlük

b) X-ışını gözlüğü, lazer ışını gözlüğü, ultra-viyole, kızılötesi, görünür radyasyon gözlükleri

c) Yüz siperleri, ark kaynağı maskeleri ve baretleri (elle tutulan maskeler, koruyucu baretlere takılabilen maskeler veya baş bantlı maskeler)

Kullanıldığı iş kolları;

ı- Kaynak yapma, öğütme ve ayırma işleri

ıı- Sızdırmazlık sağlamak için yapılan işler (kalafatlama) ve keski ile yontma, biçimlendirme, taş yontma ve şekillendirme işleri

ııı- Cıvatalama işleri, talaş çıkaran makinelerde yapılan talaş toplama işleri

ıv- Presle sıcak demir işleme, artıkların parçalanması ve uzaklaştırılması işleri

v- Aşındırıcı maddelerin püskürtülerek kullanıldığı işler

vı- Asit ve baz çözeltileriyle, dezenfektan ve aşındırıcı temizlik maddeleriyle yapılan işler

vıı- Sıvı spreylerle çalışma, ergimiş maddelerle veya onların yakınında çalışma

vııı- Radyant ısı ile, lazerle ve Biyolojik ajanlarla çalışılan işler

4. SOLUNUM SİSTEMİ KORUYUCULARI

a) Gaz, toz ve radyoaktif toz filtreli maskeler

b) Hava beslemeli solunum cihazları

c) Takılıp çıkarılabilen kaynak maskesi bulunduran solunum cihazları

d) Dalgıç donanımı, dalgıç elbisesi

Kullanıldığı iş kolları;

ı- Yetersiz oksijen veya zararlı bir gazın bulunabileceği konteynerler, kapalı alanlar veya gaz yakan endüstriyel fırınlarda yapılan çalışmalar

ıı- Yüksek fırınlara yükleme yapılan alanları ve gaz boruları ile konvertörleri civarındaki çalışmalar

ııı- Ağır metal dumanlarının bulunabileceği yüksek fırın kapakları civarındaki çalışmalar

ıv- Toz bulunması muhtemel, fırın içi döşeme işlerinde ve kepçelerle yapılan çalışmalar ile toz oluşumunu önlemenin yetersiz olduğu sprey boyama işleri

v- Kuyularda, kanalizasyon ve kanalizasyonla bağlantılı diğer yer altı sahalarında yapılan çalışmalar

vı- Sağlık ve güvenlik riski meydana getirebilecek düzeyde toz oluşan işler

vıı- Soğutucu gaz kaçağı tehlikesinin olduğu soğutma tesislerinde yapılan çalışmalar

vııı- Biyolojik ajanların olduğu işler

5. EL VE KOL KORUYUCULARI

a) Özel koruyucu eldivenler: Makinelerden (delinme, kesilme, titreşim ve benzeri), kimyasallardan, elektrikten, sıcak ve soğuktan

b) Tek parmaklı eldivenler, koruyucu eldivenler

c) Parmak kılıfları, kolluklar

d) Ağır işler için bilek koruyucuları (bileklik), parmaksız eldivenler

Kullanıldığı iş kolları;

ı- Koruyucu giysi; Asit ve baz çözeltileriyle, dezenfektan ve aşındırıcı temizlik ürünleriyle yapılan işler, sıcak malzemeler ile veya onların civarında yapılan ve ısı etkisinin hissedildiği yerlerdeki çalışmalar, düz cam ürünleri ile kumlama işleri ve derin dondurucu odalarda çalışma

ıı- Ateşe dayanıklı koruyucu giysi; Kapalı alanlarda kaynak işleri

ııı- Delinmeye dayanıklı önlükler; Kesme ve kemiklerinden ayırma işleri ile el bıçaklarıyla yapılan ve bıçağın vücuda doğru çekilmesini gerektiren işler

ıv- Deri Önlükler; Kaynak, demir dövme ve döküm işleri

v- Ön kolun (kolun bilekle dirsek arasında kalan bölümü) korunması; Kesme ve kemiklerinden ayırma işleri

vı- Eldivenler; Kaynak işleri, eldivenlerin yakalanma tehlikesinin bulunduğu makineler dışında, keskin kenarlı cisimlerin elle tutulması, asit ve baz çözeltileriyle yapılan çalışmalar, aşırı sıcak ve soğuk temas gerektiren işler ile biyolojik ajanların olduğu işler

vıı- Metal örgülü eldivenler; Kesme ve kemiklerinden ayırma işleri, kesim ve kullanım amaçlarına göre parçalama için el bıçağı kullanılarak yapılan sürekli kesim işleri ve kesim makinelerinin bıçaklarının değiştirilmesi

6. AYAK VE BACAK KORUYUCULARI

a) Normal ayakkabılar, botlar, çizmeler, uzun botlar, güvenlik bot ve çizmeleri

b) Bağları ve kancaları çabuk açılabilen ve parmak koruyuculu ayakkabılar

c) Tabanı ısıya dayanıklı ayakkabı ve ayakkabı kılıfları

d) Isıya dayanıklı ayakkabı, bot, çizme ve tozluklar, termal ayakkabı, bot, çizme ve kılıfları

e) Titreşime dayanıklı ayakkabı, bot, çizme ve kılıfları, antistatik ayakkabı, bot, çizme ve kılıfları

f) İzolasyonlu ayakkabı, bot, çizme ve kılıfları, zincirli testere operatörleri için koruyucu bot ve çizmeler

g) Tahta tabanlı ayakkabılar, takıp çıkarılabilen ayak üst kısmı koruyucuları

h) Dizlikler, tozluklar, takılıp çıkarılabilen iç tabanlıklar (ısıya dayanıklı, delinmeye dayanıklı, ter geçirmez)

ı) Takılıp çıkarılabilen çiviler (buz, kar ve kaygan yüzeylere karşı)

Kullanıldığı iş kolları;

ı- Delinmez tabanlı emniyet ayakkabıları; Karkas ve temel işleri, yıkım işleri, yol çalışmaları, İskelelerde yapılan çalışmalar, kalıp yapma ve sökme işlerini de kapsayan beton ve prefabrike parçalarla yapılan çalışmalar, şantiye alanı ve depolardaki işler ile çatı işleri

ıı- Delinmez taban gerektirmeyen emniyet ayakkabıları; Çelik köprüler, çelik bina inşaatı, sütunlar, kuleler, hidrolik çelik yapılar, yüksek fırınlar, çelik işleri ve haddehaneler, büyük konteynırlar, büyük boru hatları, vinçler, ısı ve enerji santrallerinde yapılan işler, fırın yapımı, ısıtma ve havalandırma tesisatının kurulması ve metal montaj işleri, tadilat ve bakım işleri vs..

ııı- Kaymayı önleyici ve delinmeye dayanıklı ayakkabılar; Çatı işleri, kaygan zeminde çalışma gerektiren ve delinme riski içeren işler

ıv- Yalıtkan tabanlı koruyucu ayakkabılar; Çok sıcak veya soğuk malzemelerle yapılan çalışmalar

v- Kolayca çıkarılabilen emniyet ayakkabıları; Ergimiş maddelerin ayakkabıdan içeri girme riski bulunan işler

7. CİLT KORUYUCULARI

a) Koruyucu kremler/merhemler; tabaklama ve malzeme kaplama işlerinde kullanılır.

8. GÖVDE VE KARIN BÖLGESİ KORUYUCULARI

a) Makinelerden korunmak için kullanılan koruyucu yelek, ceket ve önlükler (delinme, kesilme, ergimiş metal sıçramalarına karşı)

b) Kimyasallara karşı kullanılan koruyucu yelek, ceket ve önlükler,ısıtmalı yelekler

c) Cankurtaran yelekleri, X ışınına karşı koruyucu önlükler, vücut kuşakları/kemerleri

Kullanıldığı iş kolları;

ı - İskelelerde çalışma, prefabrik parçaların montajı

ıı- Direk ya da sütunlarda çalışma ile çatı işleri

ııı- Kule/yüksek vinç kabinlerinde çalışma

ıv- Ambarlarda kullanılan istifleme ve boşaltım ekipmanlarının yüksek kabinlerinde çalışma

v- Sondaj kulelerinin yüksek bölümlerinde çalışma

vı- Kuyu ve kanalizasyonlarda yapılan çalışma

9. VÜCUT KORUYUCULARI

a) Düşmelere karşı kullanılan donanım; düşmeyi önleyici ekipman, kinetik enerjiyi absorbe eden frenleme ekipmanı, vücudu boşlukta tutabilen donanım (paraşüt tipi emniyet kemeri)

b) Koruyucu giysiler; koruyucu iş elbisesi (iki parçalı ve tulum), makinelerden, kimyasallardan, kızılötesi radyasyon ve ergimiş metal sıçramalarına karşı korunma sağlayan giysi, ısıya dayanıklı veya termal giysi

c) Radyoaktif kirlilikten koruyan ve toz geçirmez giysi

d) Gaz geçirmez giysi, florasan maddeli, yansıtıcılı giysi ve aksesuarları (kol bantları, eldiven ve benzeri)

e) Koruyucu örtüler

Kullanıldığı iş kolları;

El kol koruyucularla aynı iş kollarında kullanılır.

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARINDA EN STANDARTLARI

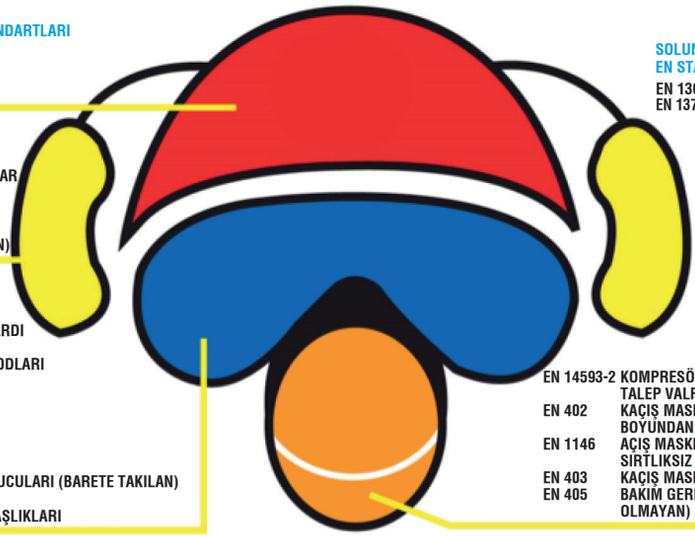

KAFA KORUYUCULARINDA EN STANDARTLARI

EN 397 BARET
EN 443 İTFAİYECİ BARETİ
EN 812 KORUYUCULU KASKET

KULAK KORUYUCULARINDA EN STANDARTLARI

EN 352 - 1 GÜRÜLTÜ ÖNLEYİCİ KULAKLIKLAR
EN 352 - 2 GÜRÜLTÜ ÖNLEYİCİ KULAK TIKAÇLARI
EN 352 - 3 GÜRÜLTÜ ÖNLEYİCİ KULAKLIKLAR (BARETE TAKILAN)

GÖZ KORUYUCULARINDA EN STANDARTLARI

EN 166 GÖZ KORUYUCUSU GENEL STANDARDI
EN 167 OPTİK TEST METODLARI
EN 168 OPTİK OLMAYAN DİĞER TEST METODLARI
EN 169 KAYNAK FİLTRELERİ
EN 170 ULTRAVİYOLE FİLTRELER
EN 171 İNFRARED FİLTRELER
EN 172 GÜNEŞ IŞIĞI FİLTRELERİ (SANAYİ)
EN 174 KAYAKÇI FİLTRELERİ
EN 175 KAYNAK SİPERLERİ - BAŞLIKLARI
EN 1731 TEL ÖRGÜLÜ GÖZ VE YÜZ KORUYUCULARI (BARETE TAKILAN)
EN 207/208 LAZER FİLTRELERİ
EN 379 OTOMATİK KARARAN KAYNAKÇI BAŞLIKLARI

SOLUNUM SİSTEMİ KORUYUCULARINDA EN STANDARTLARI

EN 136 TAM YÜZ MASKELERİ
EN 137 SOLUNUM CİHAZLARI (TÜP VE SIRTLIKLAR)
EN 138 TEMİZ HAVA BESLEMELİ MASKELER
EN 139 KOMPRESÖR HAVA BESLEMELİ SÜREKLİ HAVA AKIŞLI REGÜLATÖRLÜ MASKELER
EN 140 YARIM YÜZ MASKELERİ
EN 14387 (EN 141) GAZ BUHAR FİLTRELERİ
EN 143 PARTİKÜL (ZERRECİK) MASKELERİ
EN 149 BAKIM GEREKTİRMEYEN (DİSPOSABLE) MASKELER
EN 269 TEMİZ HAVA BESLEMELİ (MOTORLU) BAŞLIKLAR
EN 14593-1 KOMPRESÖRLÜ HAVA BESLEMELİ HEM POZİTİF TALEP VALFLİ HEM DE SÜREKLİ HAVA AKIŞLI SVİÇLİ MASKELER
EN 14593-2 KOMPRESÖRLÜ HAVA BESLEMELİ POZİTİF TALEP VALFLİ MASKELER
EN 402 KAÇIŞ MASKELERİ (20 DAKİKALIK TÜPLÜ SIRTLIKSIZ BOYUNDAN BELE ASMALI)
EN 1146 AÇIŞ MASKELERİ (10-15 DAKİKALIK TÜPLÜ SIRTLIKSIZ BOYUNDAN ASMALI)
EN 403 KAÇIŞ MASKELERİ (BAŞLIK FİLTRELİ)
EN 405 BAKIM GEREKTİRMEYEN (DEĞİŞEBİLİR FİLTRELERİ OLMAYAN) GAZ BUHAR MASKELERİ

EL KORUYUCULARI EN STANDARTLARI

EN 420 GENEL AMAÇLI ELDİVENLER
EN 374-1 KİMYASALLARA, MİKRO-ORGANİZMALARA DAYANIKLI ELDİVENLER
EN 374-2 KİMYASALLARA, MİKRO-ORGANİZMALARA DAYANIKLI ELDİVENLER (2. KADEME) SIZMA DİRENÇLİ)
EN 374-3 KİMYASALLARA, MİKRO-ORGANİZMALARA DAYANIKLI ELDİVENLER (3. KADEME) SIZMA DİRENÇLİ)
EN 381 ÇELİK (ÖRGÜ) ELDİVENLER
EN 388 MEKANİK DİRENÇLİ, ANTİ STATİK ELDİVENLER
Piktogram
a) Sürtünme (0-4 arası derecelendirilir)
b) Kesilme (0-4 arası derecelendirilir)
c) Yırtılma (0-4 arası derecelendirilir)
d) Delinme (0-4 arası derecelendirilir)
EN 407 ISI VE ALEVE DİRENÇLİ ELDİVENLER
EN 421 İYONİZE IŞINLARA - RADYASYONA DAYANIKLI ELDİVENLER
EN 511 SOĞUK HAVA ELDİVENLERİ
EN 659 YANGIN MÜCADELE ELDİVENLERİ
EN 50237 MEKANİK KORUMALI ELEKTRİKSEL AMAÇLI ELDİVENLER
EN 60903 CANLI ELEKTRİK RİSKLERİNE KARŞI ELDİVENLER

DÜŞMEYİ ÖNLEME EN STANDARTLARI

EN 341 YÜKSEKTEN GÜVENLİ İNDİREN SİSTEMLER / APARATLAR
EN 353-1 DÜŞMEYİ ÖNLEYEN FRENLEME SİSTEMİ (DİKEY HAT ÜZERİNDE)
EN 351-2 DÜŞMEYİ ÖNLEYEN FRENLEME SİSTEMİ (ESNEK ELASTİK HAT ÜZERİNDE)
EN 354 EMNİYET HALATLARI (LANYARDS)
EN 355 YÜKSEKTEN ANİ DÜŞMEYİ ÖNLEYİCİ ŞOK (ENERJİ) ABSORBERLERİ VE EMNİYET HALATLARI
EN 358 BEL TİPİ EMNİYET KEMERİ VE EMNİYET HALATI (POZİSYON TUTMA)
EN 360 YÜKSEKTEN ANİ DÜŞMEYİ ÖNLEYİCİ, GERİ SARMALI (ATALETLİ) TİP MAKARALAR APARATLAR VE ÖRGÜ KOLONLARI
EN 361 PARAŞÜT TİPİ EMNİYET KEMERİ
EN 362 EMNİYET KANCALARI, KARABİNALAR
EN 363 DÜŞMEYİ DURDURAN SİSTEMLER
EN 795 YÜKSEKTEN DÜŞMEYE KARŞI KORUMA- ANKORAJ CİHAZLARI - TRİPODLAR-SABİT KANCALANMA APARATLARI, CİHAZLARI
EN 1496 KURTARMA TECHİZATI - KURTARMA AMAÇLI KALDIRMA DONANIMLARI (DÜŞME VE KAYMAYA KARŞI KORUMA - EMNİYET İPLERİ, KUŞAKLAR VE DÜŞMEYİ ÖNLEYİCİLER DAHİL

GÖVDE KORUYUCULARINDA EN STANDARTLARI

EN 340 GENEL İŞ ELBİSELERİ
EN 342 EKSTREM SOĞUĞA KARŞI KORUYUCU GİYSİ (-5 C ALTI)
EN 343 YAĞMURDAN KORUYUCU GİYSİLER, YAĞMURLUKLAR
EN 14058 SOĞUK (SERİN) İKLİM GİYSİSİ
EN 348 ERGİMİŞ METAL SIÇRAMALARINA KORUYUCU GİYSİ
EN 367 YÜKSEK ISI VE AÇIK ALEVDEN KORUYUCU GİYSİ
EN 463 KİMYASALLARA KARŞI KORUYUCU GİYSİ (SIVI SIÇRAMALARI)
EN 464 KİMYASALLARA KARŞI KORUYUCU GİYSİ (SIVI VE GAZ)
EN 467 SIVI KİMYASALLARA KARŞI VÜCUDUN BİR KISMINI KORUYUCU GİYSİLER (ÖNLÜKLER, BAŞLIKLAR VB.)
EN 468 KİMYASALLARA KARŞI KORUYUCU GİYSİ (PÜSKÜRTME VE ZERRECİKLERİN VÜCUDA GEÇMESİ)
EN 469/AC YANGINLA MÜCADELEDE KULLANILAN KORUYUCU GİYSİLER
EN 471:2003 REFLEKTİFLİ (FOSFORLU) VE YÜKSEK GÖRÜNÜRLÜĞE HAİZ GİYSİ
EN 531 YÜKSEK ISIYA MARUZ KALAN ENDÜSTRİ ÇALIŞANLARI İÇİN GİYSİ (İTFAİYECİ VE KAYNAKÇI ELBİSELERİ HARİÇ)
EN 533 ISIYA VE (SINIRLI) ALEVE KARŞI KORUYUCU GİYSİ
EN 943-1 SIVI VE GAZ KİMYASALLARDAN KORUYUCU GİYSİ, GAZ ELBİSELERİ (SIZDIRMAZ: TİP 1, GAZ SIZDIRAN: TİP 2)
EN 1149-5:2008 ANTİSTATİK GİYSİ
EN 1073 RADYOAKTİF KİRLİLİĞE KARŞI GİYSİ
EN 14605 SIVI KİMYASALLARA KARŞI VÜCUDUN SADECE BİR BÖLÜMÜNÜ KORUYAN GİYSİ
EN 13998 KESİLMEYE VE BIÇAK BATMASINA KARŞI ÖNLÜK, PANTALON VE YELEK
EN 863 MEKANİK (DELİNMELERE, KESİLMELERE VB.) KORUMA SAĞLAYAN GİYSİ

AYAK KORUYUCULARI EN STANDARTLARI

EN 20345 (EN 345) GÜVENLİK AYAKKABISI 200 JÜL
SINIF 1- YALNIZ HAKİKİ DERİDEN OLANLAR
S1 KORUYUCU BURUNLU, ANTİ STATİK DARBE EMİCİLİ TOPUK
S2 SU GEÇİRMEZLİK +S1 ÖZELLİKLERİ
S3 KORUYUCU TABANLI +S2+S1 ÖZELLİKLERİ
SINIF 2- YALNIZ TABİİ VE SENTETİK POLİMERDEN OLANLAR
S4 ANTİSTATİK, DARBE EMİCİLİ TOPUK
S5 KORUYUCU TABAN + S4
EN 20346 (EN 346) PROFESYONEL KULLANIM AYAKKABISI 100 JÜL SU GEÇİRMEZLİK METATARSAL KORUMA, KESİLMELERE MUKAVEMET
EN 20347 (EN 347) KORUYUCU BURUNSUZ GÜVENLİK AYAKKABISI 01 HİDROKARBONLARA DAYANIKLI TABAN, ANTİ-STATİK, DARBE EMİCİLİ TOPUK
02 SU GEÇİRMEZLİK +01 ÖZELLİKLERİ
03 KORUYUCU TABAN +02 +01 ÖZELLİKLERİ
EN 15090 İTFAİYECİLER İÇİN AYAK GİYECEKLERİ

6. BÖLÜM

UYARI İŞARET VE LEVHALARI

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İşveren, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 10. maddesinin birinci fıkrası gereğince, yönetmeliklerde de yer aldığı şekliyle sağlık ve güvenlik işaretlerini bulundurur. İşyerinde gerçekleştirilen risk değerlendirmesi sonuçları; risklerin ortadan kaldırılamadığı veya yeterince azaltılamadığı durumlarda uygun yerlerde kullanılmasını sağlar.

Özel bir amaç, faaliyet veya durumu işaret eden levha, renk, sesli ve/veya ışıklı sinyal, sözlü iletişim ya da el–kol işareti yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi veren, tehlikelere karşı uyaran ya da talimat veren işaretlerdir.

Bunlar;

Yasak işareti: Tehlikeye neden olacak veya tehlikeye maruz bırakacak bir davranışı yasaklayan işarettir.

Uyarı işareti: Bir tehlikeye neden olabilecek veya zarar verecek durum hakkında uyarıda bulunan işarettir.

Emredici işaret: Uyulması zorunlu bir davranışı belirleyen işarettir.

Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri : Acil çıkış yolları, ilkyardım veya kurtarma ile ilgili bilgi veren işaretlerdir.

İşaret levhası : Geometrik şekil, resim, sembol, piktogram ve renklerden oluşturulan ve gerektiğinde yeterli aydınlatma ile görülebilir hale getirilmiş özel bilgi ileten levhadır.

Ek bilgi levhası : Bir işaret levhası ile beraber kullanılan ve ek bilgi sağlayan levhadır.

Güvenlik rengi : Özel bir güvenlik anlamı verilen renktir.

Sembol veya piktogram : Bir işaret levhası veya ışıklandırılmış yüzey üzerinde kullanılan ve özel bir durumu veya özel bir davranışı tanımlayan şekildir.

Işıklı işaret : Saydam veya yarı saydam malzemeden yapılmış, içeriden veya arkadan aydınlatılarak ışıklı bir yüzey görünümü verilmiş işaret düzeneğidir.

Sesli sinyal : İnsan sesi yada yapay insan sesi kullanmaksızın, özel amaçla yapılmış bir düzeneğin çıkardığı ve yaydığı, belirli bir anlama gelen kodlanmış sestir.

Sözlü iletişim : İnsan sesi veya yapay insan sesi ile iletilen, önceden anlamı belirlenmiş sözlü mesajdır.

El işareti : Çalışanlar için tehlikeli olabilecek manevra yapan operatörü yönlendirmek için, ellerin ve/veya kolların, önceden anlamları belirlenmiş hareket ve pozisyonlarıdır.

Bunları kullanan ve uygulayanlar ise;

Operatör ; İşareti izleyerek araç ve gereci kullanan kişi

İşaretçi; İşareti veren kişi olarak tanımlanır

İşaretler; Sabit ve kalıcı ile geçici işaretler olarak ikiye ayrılır.

Sabit ve kalıcı işaretler; Yasaklamalar, uyarılar ve yapılması zorunlu işler, acil kaçış yollarının, ilkyardım bölümlerinin yerlerinin, belirtilmesi ve tanınması için kullanılmalıdır.

Örneğin: *Yangınla mücadele ekipmanının bulunduğu yerler,*

İşaret levhası ve kırmızı renkle **kalıcı** şekilde işaretlenmelidir.

Engellere çarpma veya düşme riski olan yerler,

İşaret levhası ve güvenlik rengi ile **kalıcı** şekilde belirlenmelidir.

Trafik yolları,

Güvenlik rengi ile **kalıcı** olarak işaretlenmelidir.

Geçici işaretler; Gerekli hallerde işaretlerin birlikte ve birbirinin yerine kullanılma imkanını sağlar. Tehlike sinyali vermek, insanların belli bir takım hareketleri yapması ve acil tahliyesi için ışıklı işaretler, sesli sinyaller ve/veya sözlü iletişim amacı ile kullanılmalıdır.

İşaretlerin birlikte ve birbirinin yerine kullanılması ise aynı derecede etkili ise kullanılabilir. Örneğin:

Engel veya düşme tehlikesi olan yerlerde; işaret levhası veya güvenlik rengi, ışıklı işaret, sesli sinyal veya sözlü haberleşme-iletişim, – el işaretleri veya sözlü iletişim

Işıklı işaret ve sesli sinyal

Işıklı işaret ve sözlü haberleşme

El işaretleri ve sözlü haberleşme

El işaretleri veya sözlü haberleşme gibi...

! Aşağıdaki tabloda yer alan hususlar güvenlik rengi kullanılan tüm işaretlere uygulanır.

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve tanımlanması
	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
	Acil çıkış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler
	Tehlike yok	Normale dön
	Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.	
	Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir. Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında floresan özellikli bu renk çok dikkat çekicidir.	

Güvenlik işaretinin işlevi aşağıda belirtilenler tarafından olumsuz etkilenmemesi için; görülmesini veya işitilmesini engelleyecek her türlü durum engellenmelidir.

Örneğin: Çok sayıda işaret birbirine çok yakın bir şekilde yerleştirilmemelidir.

Karıştırılma ihtimali olan, iki ışıklı işaret aynı anda kullanılmamalıdır.

Işıklı bir işaret bir diğer ışıklı işaretin çok yakınında kullanılmamalıdır.

Birden fazla sesli sinyal aynı anda kullanılmamalıdır.

Çok fazla ortam gürültüsü olan yerlerde sesli sinyal kullanılmamalıdır.

İşaretler ve sinyal aygıtları imalindeki karakteristik özelliklerini ve/veya işlevsel niteliğini korumak için ise düzenli aralıklarla temizlenmeli, kontrol, bakım ve tamiri yapılmalı ve hatta gerektiğinde değiştirilmelidir. Yapılan iş veya hareket süresince ışıklı işaret veya sesli sinyal çalışmasına devam etmelidir.

Kişisel koruyucu kullanımından kaynaklanan hususlar da dahil olmak üzere, işçilerin görme ve işitmelerine engel olacak herhangi bir husus var ise; ilgili işaretlerin güçlendirilmesi veya değiştirilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

İŞARET LEVHALARI

Temel Nitelikler; Piktogramlar mümkün olduğunca yalın, kullanıldıkları ortama uygun, darbeye ve hava koşullarına dayanıklı, boyutları ile kolorimetrik / fotometrik özellikleri kolayca görülebilir ve anlaşılabilir olmalıdır.

Kullanım Koşulları ; Tehlike olan yerlerin ve tehlikeli cisimlerin hemen yakınına, tehlikeli olan yerlerin girişine konulmalıdır. Bu sırada olası engeller dikkate alınarak görüş seviyesine uygun yükseklik ve konumda, iyi aydınlatılmış, erişimi kolay bir şekilde yerleştirilmesine özen gösterilmelidir.

Doğal ışığın zayıf olduğu yerlerde floresan renkler, reflektör malzeme veya yapay aydınlatma kullanılmalıdır.

! İşaret levhasının gösterdiği durum ortadan kalktığında, işaret levhası da kaldırılır.

Kullanılacak işaret levhaları

Yasaklayıcı işaretler

Daire biçiminde, beyaz zemin üzerine siyah piktogram, kırmızı çerçeve ve diyagonal çizgi şeklinde olmalıdır. (kırmızı kısımlar işaret alanının en az %35'ini kapsar)

Sigara İçilmez

Sigara içmek ve açık alev kullanmak yasaktır

Yaya giremez

İş makinesi giremez

Suyla söndürmek yasaktır

İçilmez

Yetkisiz kimse giremez

U dönüşü yapılmaz

Uyarı işaretleri

Üçgen şeklinde, sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve
(sarı kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsar olmalıdır.)

Parlayıcı Madde veya Yüksek Isı

Patlayıcı Madde

Toksik (Zehirli) Madde

İyonlaştırıcı olmayan Radyasyon

Aşındırıcı Madde

Radyoaktif Madde

Asılı Yük

Oksitleyici Madde

Kuvvetli Manyetik Alan

Engel

Düşme Tehlikesi

Lazer Işını

Biyolojik Risk

Tehlike

Elektrik Tehlikesi

İş Makinesi

Emredici işaretler

Daire biçiminde, mavi zemin üzerine beyaz piktogram

(mavi kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)

Gözlük Kullan | Baret Tak | İş Eldiveni Giy | Genel Emredici İşaret

Maske Kullan | İş Ayakkabısı Giy | Yaya Yolunu Kullan | Kulak Koruyucu Tak

Koruyucu Elbise Giy | Yüz Siperi Kullan | Emniyet Kemeri Kullan

Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri

Dikdörtgen veya kare biçiminde, yeşil zemin üzerine beyaz piktogram

(yeşil kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)

Acil çıkış ve kaçış yolu

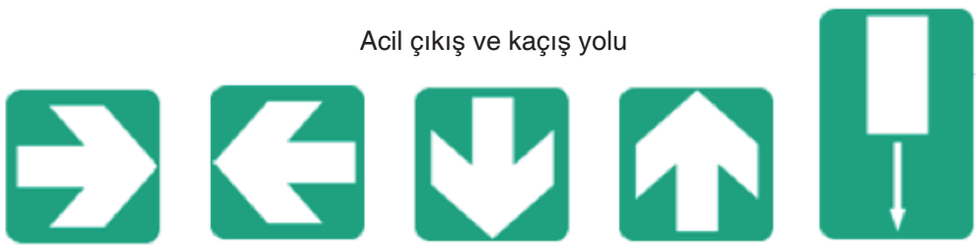

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

Sedye | Acil yardım ve ilk yardım | Göz duşu | Güvenlik duşu | İlk Yardım

Yangınla mücadele işaretleri

Dikdörtgen veya kare biçiminde, kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram

(kırmızı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır)

Yangın Hortumu | Yangın Merdiveni | Yangın Söndürme Cihazı | Acil Yangın Telefonu

BORU VE KAPLAR ÜZERİNDEKİ İŞARETLER

İçinde tehlikeli madde veya preparatların bulunduğu / depolandığı kaplar, bunları içeren / taşıyan görünür borular; renkli zemin üzerinde piktogram veya sembol bulunan etiket ile işaretlenmelidir.

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

İşaretler; kendinden yapışkanlı ya da boyama biçiminde olmalı ve görünür yüzeylere yerleştirilmelidir. Borular üzerinde kullanılan işaretler, vanalar ve bağlantı yerleri gibi tehlikeli noktaların yakınına görünür şekilde ve uygun aralıklarla konulmalıdır. Tehlikeli madde ya da preparat depolanan alanlar, odalar veya kapalı yerler, uyarı işaretleri ile belirtilmelidir. Bu işaret veya etiketler depolama bölgesinin yakınına ya da depo için kullanılan odanın giriş kapısına yerleştirilmelidir.

YANGINLA MÜCADELE İŞARETLERİ

Yangınla mücadele ekipmanını belirlemede kırmızı renk kullanılır. Kırmızı alanın, ekipmanın kolayca tanınabilmesi için yeterince geniş olması sağlanır.

Bu tür ekipmanın bulunduğu yeri işaretlemek için yangınla mücadele işaret levhaları kullanılmalıdır

ENGELLER, TEHLİKELİ YERLER VE TRAFİK YOLLARINI BELİRLEMEK İÇİN KULLANILAN İŞARETLER

Engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler; işletme tesisleri içinde işçilerin çalışmaları esnasında dolaştıkları bölgelerde, birbirini takip eden sarı ve siyah ya da kırmızı ve beyaz renk şeritleriyle işaretlenmelidir.

İşaretlerin boyutu, engelin ya da tehlikeli bölgenin büyüklüğü ile orantılı olmalıdır.

Sarı–siyah ya da kırmızı–beyaz şeritler yaklaşık olarak 45 derece açıyla ve aynı büyüklükte boyanmalıdır.

Trafik yollarının işaretlenmesi sırasında çalışma yerinin kullanım biçimi, işçilerin korunma gereksinimi, araç trafiğine açık yollar, zemin rengi dikkate alınarak fark edilebilir şekilde, sarı ya da beyaz renkli sürekli şeritler kullanılmalıdır.

Şeritler; araçlarla araçlar ve araçlarla yayalar arasında emniyetli bir mesafeyi belirtecek şekilde çizilmelidir.

IŞIKLI İŞARETLER

Genel özellikleri itibari ile iyi görünür ve seçilir olmalıdır. Aşırı ışık nedeniyle parlamamalı veya yetersiz ışık nedeniyle görünürlüğü azalmamalıdır. Sinyal gönderen ışıklı alanı; tek renk ya da belirli bir zemin üzerinde piktogramdan ibaret olmalıdır.

Bir aygıt hem sürekli hem de aralıklı işaretler gönderiyorsa, acil durumu ya da daha fazla tehlikeyi ifade eder. Bu kullanım sırasında iletilmek istenen mesaj tam olarak anlaşılabilmeli, diğer ışıklı işaretlerle veya sürekli yanan ışıklı işaretlerle karışmamalıdır.

Yedek bir lamba bulundurmayı unutmayın!

SESLİ SİNYALLER

Ortam gürültüsünden yüksek, ama kişilere de zarar vermeyecek düzeyde duyulabilecek bir ses olmalıdır. Diğer seslerden kolayca ayırt edilebilir nitelikte olmalıdır.

Bir aygıt sabit ve değişken frekansta sesli sinyal yayıyorsa; bu değişken frekanslı sinyal, sabit frekanslı sinyale göre daha tehlikeli bir durumu ya da daha acil olarak yapılması istenen bir eylemi ifade eder.

SÖZLÜ İLETİŞİM

İletişimin doğal kuralı gereği birden fazla kişi arasında belirli bir formda veya kodlanmış haldeki kısa metinler, cümleler, kelime veya kelime gruplarının kullanılması halidir.

Sözlü mesajlar mümkün olduğunca kısa, yalın ve açık, konuşanın konuşma becerisi ve dinleyenin duyma yeteneği güvenilir bir sözlü iletişime uygun olacaktır.

Sözlü iletişim, el–kol hareketleri ile ve/veya birlikte kullanıldığında aşağıda önerilen komutlar tercih edilebilir:

Başlat; bir işlem veya hareketi başlatmak için

Dur; bir hareketi durdurmak veya sona erdirmek için

Tamam; bir işlemi sona erdirmek için

Yukarı; bir yükü yukarı kaldırmak için

Aşağı; bir yükü aşağı indirmek için

İleri – geri – sağ – sol; (Bu komutlar uygun el hareketleri ile eşgüdümlü olacak şekilde kullanılacaktır.)

Kes; acil olarak durdurmak için

Çabuk; güvenlik nedeniyle bir hareketi hızlandırmak için

EL İŞARETLERİ

El işaretleri; kesin, yalın, yapılması ve anlaşılması kolay olmalıdır.

İşaretçi manevra talimatlarını vermek için el–kol hareketleri kullanırken kendisi tehlikeye düşmeyecek şekilde, bulunduğu yerden bütün manevraları görsel olarak izleyebilme durumunda olmalıdır. Zira asli görevi manevraları yönlendirmek ve manevra alanındaki çalışanların güvenliğini sağlamaktır. Bu sağlanamıyorsa yardımcı ikinci ve hatta üçüncü işaretçiler ile koordine çalışmalıdır.

Operatör ise almış olduğu emirleri güvenlik içerisinde sürdürür iken yerine getiremeyeceği durumlar olursa yürütmekte olduğu manevrayı durdurarak yeni talimat istemek zorundadır.

Bu çalışmalar sırasında operatör, işaretçiyi kolaylıkla fark edebilmelidir.

İşaretçi, ceket, baret, kolluk veya kol bandı gibi ayırt edici KKD kullanmalıdır. Ama sadece işaretçiye özel olmalıdır.

**İşaretçi, operatör tanımlarını (Bkz Sf:2) daha önce aktarmıştık.*

A. Genel İşaretler

Anlamı	Tarifi	Şekil
BAŞLAT Hazır ol Başlama komutu	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yere paralel	
DUR Kesinti / ara Hareketi durdur	Avuç içi öne bakacak şekilde sağ kol yukarı kalkık	
TAMAM İşlemin sonu	Her iki kol göğüs hizasında eller kenetli	

B. Dikey hareketler

Anlamı	Tarifi	Şekil
KALDIR	Sağ kol avuç içi öne bakacak şekilde yukarı kalkıkken yavaşça daire çizer	
İNDİR	Sağ kol avuç içi içeri bakacak şekilde yere doğru indirilmişken yavaşça daire çizer	
DÜŞEY MESAFE	Mesafe her iki elin arasındaki boşlukla ifade edilir	

C. Yatay Hareketler

Anlamı	Tarifi	Şekil
İLERİ	Her iki kol avuç içleri yukarı bakacak şekilde bel hizasında bükülüyken kollar dirsekten kırılarak yukarı hareket eder	
GERİ	Her iki kol avuç içleri aşağı bakacak şekilde gögüs önünde bükülüyken kollar dirsekten kırılarak yavaşça gözdeden uzaklaşır	
SAĞ İşaretçinin sağı*	Sağ kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sağa uzatılmışken sağa doğru yavaşça küçük hareketler	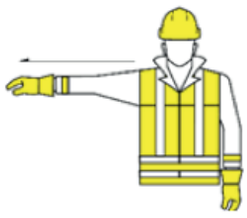
SOL İşaretçinin solu*	Sol kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sola uzatılmışken sola doğru yavaşça küçük hareketler	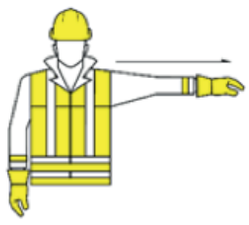
YATAY MESAFE	Eller arasındaki boşluk mesafeyi ifade eder.	

D. Tehlike

Anlamı	Tarifi	Şekil
KES	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yukarı kalkık Acil dur	

7 BÖLÜM

TEMEL İLK YARDIM

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

1. GENEL İLK YARDIM BİLGİLERİ

İlk yardım

Herhangi bir kaza veya yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun kötüye gitmesini önleyebilmek amacı ile olay yerinde, tıbbi araç gereç aranmaksızın, mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.

Acil tedavi

Acil tedavi ünitelerinde, H/Y'lere doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

İlk yardımcı kimdir?

İlk yardım tanımında belirtilen amaç doğrultusunda hasta veya yaralıya tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç gereçlerle, ilaçsız uygulamaları yapan eğitim almış kişi ya da kişilerdir.

İlk yardım ve acil tedavi arasındaki farklar;

Acil tedavi bu konuda ehliyetli kişilerce gerekli donanımla yapılan müdahale olmasına karşın, ilkyardım bu konuda eğitim almış herkesin olayın olduğu yerde bulabildiği malzemeleri kullanarak yaptığı hayat kurtarıcı müdahaledir.

İlk yardımın öncelikli amaçları;

- Hayati tehlikenin ortadan kaldırılması,
- Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesinin sağlanması,
- H/Y'nin durumunun kötüleşmesinin önlenmesi,
- İyileşmenin kolaylaştırılması.

İlk yardımın temel uygulamaları;

İlk yardım temel uygulamaları Koruma, Bildirme, Kurtarma (KBK) olarak ifade edilir.

Koruma; Kaza sonuçlarının ağırlaşmasını önlemek için olay yerinin değerlendirilmesini kapsar. En önemli işlem olay yerinde oluşabilecek tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.

Bildirme; Olay/kaza mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde telefon veya diğer kişiler aracılığı ile gerekli yardım kuruluşlarına bildirilmelidir. Türkiye'de ilkyardım gerektiren her durumda telefon iletişimleri, 112 acil telefon numarası üzerinden gerçekleştirilir.

112'nin aranması sırasında dikkat edilecekler!!!!!!!!!

- Sakin olunmalı ya da sakin olan bir kişinin araması sağlanmalı,
- 112 merkezi tarafından sorulan sorulara net bir şekilde cevap verilmeli,
- Kesin yer ve adres bilgileri verilirken, olayın olduğu yere yakın bir caddenin ya da çok bilinen bir yerin adı verilmeli,
- Kimin, hangi numaradan aradığı bildirilmeli,
- H/Y (ler)'nin adı ve olayın tanımı yapılmalı,
- H/Y sayısı ve durumu bildirilmeli,
- Eğer herhangi bir ilkyardım uygulaması yapıldıysa nasıl bir yardım verildiği belirtilmeli,
- 112 hattında bilgi alan kişi, gerekli olan tüm bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefon kapatılmamalıdır.

Kurtarma (Müdahale); Olay yerinde H/Y (ler)'ye müdahale hızlı ancak sakin bir şekilde yapılmalıdır.

İlk yardımcının yapması gerekenler;

H/Y (ler) 'in durumu değerlendirilir (ABC) ve öncelikli müdahale edilecekler belirlenir,

- H/Y'nin korku ve endişeleri giderilir,
- H/Y'ye müdahalede yardımcı olacak kişiler organize edilir,

- H/Y'nin durumunun ağırlaşmasını önlemek için kendi kişisel olanakları ile gerekli müdahalelerde bulunulur,
- Kırıklara yerinde müdahale edilir, H/Y sıcak tutulur,
- H/Y'nin yarasını görmesine izin verilmez,
- H/Y'yi hareket ettirmeden müdahale yapılır,
- H/Y'nin en uygun yöntemlerle en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112),

(Ancak, ağır H/Y bir kişi hayati tehlikede olmadığı sürece asla yerinden kıpırdatılmamalıdır).

İlk yardımcının özellikleri;

Olay yeri genellikle insanların telaşlı ve heyecanlı oldukları ortamlardır. Bu durumda ilk yardımcı sakin ve kararlı bir şekilde olayın sorumluluğunu alarak gerekli müdahaleleri doğru olarak yapmalıdır. Bunun için bir ilk yardımcıda aşağıdaki özelliklerin olması gerekmektedir:

- İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı,
- Önce kendi can güvenliğini korumalı,
- Sakin, kendine güvenli ve pratik olmalı,
- Eldeki olanakları değerlendirebilmeli,
- Olayı anında ve doğru olarak haber vermeli (112'yi aramak),
- Çevredeki kişileri organize edebilmeli ve onlardan yararlanabilmeli,
- İyi bir iletişim becerisine sahip olmalıdır.

Hayat Kurtarma Zinciri; Hayat kurtarma zinciri 4 halkadan oluşur. Son iki halka ileri yaşam desteğine aittir ve ilkyardımcının görevi değildir.

1. Halka - Sağlık kuruluşuna haber verilmesi
2. Halka - Olay yerinde Temel Yaşam Desteği yapılması
3. Halka - Ambulans ekiplerince müdahaleler yapılması
4. Halka - Hastane acil servislerinde müdahale yapılmasıdır.

İlk yardımın ABC'si

Bilinç kontrol edilmeli, bilinç kapalı ise aşağıdakiler hızla değerlendirilmelidir:

A. Hava yolu açıklığının değerlendirilmesi

B. Solunumun değerlendirilmesi (Bak-Dinle-Hisset)

C. Dolaşımın değerlendirilmesi (Şah damarından 5 sn. nabız alınarak yapılır)

2. HASTA/YARALININ VE OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Vücudu oluşturan sistemler;

İlk yardımcının insan vücudu, yapısı ve işleyişi konusunda bazı temel kavramları bilmesi, ilk yardımcı olarak yapacağı müdahalelerde bilinçli olmasını kolaylaştırır.

Hareket sistemi: Vücudun hareket etmesini, desteklenmesini sağlar ve koruyucu görev yapar. Hareket sistemi şu yapılardan oluşur: Kemikler, eklemler, kaslar

Dolaşım sistemi: Vücut dokularının oksijen, besin, hormon, bağışıklık elemanı ve benzeri elemanları taşır ve yeniden geriye toplar. Dolaşım sistemi kalp, kan damarları ve kan gibi yapılardan oluşur:

Sinir sistemi: Bilinç, anlama, düşünme, algılama, hareketlerinin uyumu, dengesi ve solunum ile dolaşımı sağlar. Sinir sistemi şu yapılardan oluşur: Beyin, beyincik, omurilik, omurilik soğanı

Solunum sistemi: Vücuda gerekli olan gaz alışverişi görevini yaparak hücre ve dokuların oksijenlenmesini sağlar. Solunum sistemi solunum yolları ve akciğerlerden oluşur.

Boşaltım sistemi: Kanı süzerek gerekli maddelerin vücutta tutulması, zararlı olanların atılması görevlerini yaparak vücutta iç dengeyi korur. Boşaltım sistemi ise şu organlardan oluşur: İdrar borusu, idrar kesesi, idrar kanalları, böbrekler

Sindirim sistemi: Ağızdan alınan besinlerin öğütülerek sindirilmesi ve kan dolaşımı vasıtasıyla vücuda dağıtılmasını sağlar. Sindirim sistemi şu organlardan oluşur: Dil ve dişler, yemek borusu, mide, safra kesesi, pankreas, bağırsaklar

Yaşam bulguları ile ilgili önemli göstergeler;

H/Y'yi değerlendirmeden önce yaşam bulgularının anlamlarının bilinmesi gerekmektedir. Çünkü; bu bulguların var veya yok olması yapılacak müdahaleler için önem taşımaktadır. Yaşam bulguları dediğimizde, H/Y'nin; bilinci, solunumu, dolaşımı, vücut ısısı, kan basıncından söz edilmektedir.

Bilinç Durumunun değerlendirilmesi: Öncelikle H/Y'nin bilinç durumu değerlendirilir. Normal bir kişi kendine yöneltilen tüm uyarılara cevap verir. Bilinç düzeyi yaralanmanın ağırlığını gösterir. Bilinç düzeyleri;

Kişinin bilinci yerinde ise= Tüm uyarılara cevap verir.

1° bilinç kaybı = Uyuklar halde iken sözlü ve gürültülü uyaranlara cevap verir.

2 ° bilinç kaybı = Ağrılı uyaranlara cevap verir.

3 ° bilinç kaybı = Tüm uyaranlara karşı tepkisizdir, cevap vermez,

Solunumun değerlendirilmesi: H/Y'nin solunumu değerlendirilirken;Solunum sıklığına, aralıklarının eşitliğine ve derinliğine bakılır. Kişinin 1 dk. içinde nefes alma ve verme sayısı solunum sıklığıdır.

Yetişkin bir kişide dakikada solunum sayısı 12 - 20, Çocuklarda 16 – 22 / dk, Bebeklerde 18 – 24 / dk. dır

Kan Basıncının değerlendirilmesi: H/Y değerlendirilirken kan basıncı kontrol edilmez. Ancak, kan basıncının anlamının bilinmesi önemlidir. Kalbin kasılma ve gevşeme anında damar duvarına yaptığı basınçtır. Kalbin kanı pompalama gücünü gösterir. Normal değeri 100 / 50 - 140 / 100 mm Hg'dir.

Nabız değerlendirilmesi: Kalp atımlarının atardamar duvarına yaptığı basıncın damar duvarında parmak uçlarıyla hissedilmesine nabız denmektedir. Yetişkinlerde 60 - 100 / dk., çocuklarda 100 - 120 / dk., bebeklerde 100 - 140 / dk.normaldir. Nabız alınabilen bölgeler ; Şah damarı (boyun bölgesinde, Adem elmasının her iki yanında), ön-kol damarı (bileğin iç yüzü, başparmağın üst hizası), bacak damarı (ayak sırtının merkezinde), kol damarı (kolun iç yüzü, dirseğin üstü)

Vücut Isısının değerlendirilmesi: İlkyardımda vücut ısısı ölçülmemektedir. (İdeali alın veya kulak zarı ölçümüdür.)

Normal vücut ısısı **36,5 ° C**'dir. Normal değerin üstünde olması yüksek ateş, altında olması düşük ateş olarak belirtilir. 41 - 42 ° C üstü ve 34,5 ° C altı tehlike olduğunu ifade eder. **31.0 ° C** ve altı ölümcüldür.

H/Y'nin değerlendirilmesi:

- Hastalık ya da yaralanmanın ciddiyeti, ilkyardım önceliklerinin ve yönteminin belirlenmesi,
- Güvenli bir müdahale sağlanması.

H/Y'nin birincil değerlendirilmesi:

H/Y'ye sözlü uyaranla ya da hafifçe omzuna dokunarak "iyi misiniz?" diye sorularak bilinç durumu değerlendirmesi yapılır. Bilinç durumunun değerlendirilmesi daha sonraki aşamalar için önemlidir. Buna göre;

A. Havayolu açıklığının değerlendirilmesi:

- Özellikle bilinç kaybı olanlarda dil geri kaçarak solunum yolunu tıkayabilir ya da kusmuk, yabancı cisimlerle solunum yolu tıkanabilir. Havanın akciğerlere ulaşabilmesi için hava yolunun açık olması gerekir.
- Hava yolu açıklığı sağlanırken H/Y baş, boyun, gövde ekseni düz olacak şekilde sırt üstü yatırılmalıdır.
- Bilinç kaybı belirlenmiş kişide; ağız içine önce göz ile bakılmalı, eğer yabancı cisim var ise işaret parmağı yandan ağız içine sokularak cisim çıkartılmalıdır.

• Daha sonra bir el H/Y'nin alnına, diğer elin 2 parmağı çene kemiğinin üzerine koyulur, alından bastırılıp çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilip Baş geri – çene yukarı pozisyonu verilir. Bu işlemler sırasında sert hareketlerden kaçınılmalıdır.

B. Solunumun değerlendirilmesi:

İlkyardımcı, başını H/Y'nin göğsüne bakacak şekilde yan çevirerek yüzünü H/Y'nin ağzına yaklaştırır, Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile solunum yapıp yapmadığını 10 sn. süre ile değerlendirir.

• Göğüs kafesinin solunum hareketine bakılır,

• Eğilip kulağını hastanın ağzına yaklaştırarak solunum dinlenir ve hastanın soluğunu yanağında hissetmeye çalışılır,

C. Dolaşımın değerlendirilmesi: YAPILMAMALIDIR.

H/Y'nin ikincil değerlendirmesi;

İlk muayene ile H/Y'nin yaşam belirtilerinin varlığı güvence altına alındıktan sonra ilkyardımcı ikinci muayene aşamasına geçerek baştan aşağı muayene yapar. İkinci değerlendirme aşamaları :

Görüşerek bilgi edinme:

• Kendini tanıtır, H/Y'nin ismini öğrenir ve adıyla hitap eder, hoşgörülü ve nazik davranarak güven sağlar, H/Y'nin endişelerini gidererek rahatlatır,

• Olayın mahiyeti, koşulları, kişisel özgeçmişleri, sonuç olarak ne yedikleri, kullanılan ilaçlar ve alerjinin varlığı sorularak öğrenilir.

Baştan aşağı kontrol yapılır:

• Bilinç düzeyi, anlama, algılama, solunum sayısı, ritmi, derinliği,

• Nabız sayısı, ritmi, şiddeti, vücut veya cilt ısısı, nemi, rengi

Baş: Saç, saçlı deri, baş ve yüzde yaralanma, morluk olup olmadığı, kulak ya da burundan sıvı veya kan gelip gelmediği değerlendirilir, ağız içi kontrol edilir.

Boyun: Ağrı, hassasiyet, şişlik, şekil bozukluğu araştırılır. Aksi ispat edilinceye kadar boyun zedelenmesi ihtimali göz ardı edilmemelidir.

Göğüs kafesi: Saplanmış cisim, açık yara, şekil bozukluğu ya da morarma olup olmadığı, hafif baskı ile ağrı oluşup oluşmadığı, kanama olup olmadığı değerlendirilmelidir. Göğüs kafesi genişlemesinin normal olup olmadığı araştırılmalıdır. Göğüs muayenesinde eller arkaya kaydırılarak H/Y'nin sırtı da kontrol edilmelidir.

Karın boşluğu: Saplanmış cisim, açık yara, şekil bozukluğu, şişlik, morarma, ağrı ya da duyarlılık olup olmadığı ve karnın yumuşaklığı değerlendirilmelidir. Eller bel tarafına kaydırılarak muayene edilmeli, ardından kalça kemiklerinde de aynı araştırma yapılarak kırık veya yara olup olmadığı araştırılmalıdır.

Kol ve bacaklar: Kuvvet, his kaybı varlığı, ağrı, şişlik, şekil bozukluğu, işlev kaybı ve kırık olup olmadığı, nabız noktalarından nabız alınıp alınmadığı değerlendirilmelidir.

İkincil değerlendirmeden sonra mevcut duruma göre yapılacak müdahale yöntemi seçilir.

Olay yerinin değerlendirilmesi

• Olay yerinde tekrar kaza olma riskinin ortadan kaldırılması,

• Olay yerindeki H/Y sayısının ve türlerinin belirlenmesidir.

• Olay yerinin hızlı bir şekilde değerlendirilmesinin ardından yapılacak müdahaleler planlanır.

• Kazaya uğrayan araç mümkünse yolun dışına ve güvenli bir alana alınmalı, kontağı kapatılmalı, el freni çekilmeli, araç LPG'li ise aracın bagajında bulunan tüpün vanası kapatılmalıdır,

• Olay yeri yeterince görünebilir biçimde işaretlenmelidir. Kaza noktasının önüne ve arkasına gelebilecek araç sürücülerini yavaşlatmak ve olası bir kaza tehlikesini önlemek için uyarı işaretleri yerleştirilmeli; bunun için üçgen reflektörler kullanılmalıdır,

• Olay yerinde H/Y'ye yapılacak yardımı güçleştirebilecek veya engelleyebilecek meraklı kişiler olay yerinden uzaklaştırılmalıdır,

• Olası patlama ve yangın riskini önlemek için olay yerinde sigara içilmemelidir,

• Gaz varlığı söz konusu ise oluşabilecek zehirlenmelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır,

• Ortam havalandırılmalıdır, kıvılcım oluşturabilecek ışıklandırma veya çağrı araçlarının kullanılmasına izin verilmemelidir,

• H/Y yerinden oynatılmamalı, hızla yaşam bulguları yönünden (ABC) değerlendirilmelidir. H/Y kırık ve kanama yönünden değerlendirilmeli vücudu sıcak tutulacak şekilde önlem alınmalıdır. H/Y'nın bilinci kapalı ise ağızdan hiçbir şey verilmemeli ve derhal tıbbi yardım istenmelidir (112),

• H/Y'nin endişeleri giderilmeli, nazik ve hoşgörülü olunmalı, kişinin paniğe kapılmasını engellemek için yarasını görmesine izin verilmemelidir.Bu sırada kişi ve olay hakkındaki bilgiler kaydedilmeli, yardım ekibi gelene kadar olay yerinden uzaklaşmamalıdır.

3) TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

Solunum ve kalp durması

Solunum durması: Solunum hareketlerinin durması nedeniyle vücudun yaşamak için ihtiyacı olan oksijenden yoksun kalmasıdır. Hemen yapay solunuma başlanmaz ise bir süre sonra kalp durması meydana gelir.

Kalp durması: Bilinci kapalı kişide kalp atımının olmaması durumudur. Kalp durmasına en kısa sürede müdahale edilmezse dokuların oksijenlenmesi bozulacağı için beyin hasarı oluşur.

Kişide solunumun olmaması, bilincin kapalı olması, hiç hareket etmemesi ve uyaranlara cevap vermemesi kalp durmasının belirtisidir.

Temel Yaşam Desteği; Yaşam kurtarmak amacı ile hava yolu açıklığı sağlandıktan sonra, solunumu ve/veya kalbi durmuş kişiye yapay solunum ile akciğerlerine oksijen gitmesini, dış kalp masajı ile de kalpten kan pompalanmasını sağlamak üzere yapılan ilaçsız müdahalelerdir.

Hava yolunu açmak için baş geri - çene yukarı pozisyonu ;

Bilinci kapalı bütün H/Y'lerde solunum yolu kontrol edilmelidir. Çünkü dil geriye kayabilir ya da herhangi bir yabancı madde solunum yolunu tıkayabilir. Önce ağız içine gözle bakılır, eğer yabancı cisim var ise çıkarıldıktan sonra hastaya baş geri- çene yukarı pozisyonu verilir.Bunun için; bir el alına yerleştirilir, diğer elin iki parmağı çene kemiğinin üzerine yerleştirilir. Alından bastırılıp, çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilir, böylece dil yerinden oynatılarak hava yolu açıklığı sağlanmış olur.

Yapay solunum ;

• H/Y'nin hava yolu açıldıktan sonra, solunum Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile değerlendirilir,

• Normal solunum yoksa bebek ve çocuk ise önce 2 suni solunuma, yetişkin ise hemen kalp masajına başlanır.

YETİŞKİNLERDE DIŞ KALP MASAJI ve SUNİ SOLUNUMUN BİRLİKTE UYGULANMASI

1-Kendisinin ve H/Y'nin güvenliğinden emin olunur,

2-H/Y'nin omuzlarına dokunup "iyi misiniz ?" vb. diye sorularak bilinci kontrol edilir; eğer bilinci yok ise,

3-Çevreden yardım çağrılır; 112 aratılır;

4-H/Y sert bir zemin üzerine sırt üstü yatırılır, H/Y'nin yanına diz üstü çökülür,

5-H/Y'nin boynunu ve göğsünü saran giysiler açılır,

6-Ağız içi gözle kontrol edilir; hava yolu tıkanıklığına neden olan yabancı cisim var ise çıkartılır,

7-Hava yolunu açmak için bir el H/Y'nin alnına, diğer elin iki parmağı çene kemiğinin üzerine yerleştirilir,

8-Çene kemiğinin uzun kenarı yere dik gelecek şekilde alından bastırılıp, çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilir; hastaya baş geri - çene yukarı pozisyonu verilir,

9-H/Y'nin solunum yapıp yapmadığı bak-dinle-hisset yöntemiyle 10 sn. süre ile kontrol edilir:

• Göğüs kafesinin solunum hareketlerine bakılır,

• Eğilip, kulağını hastanın ağzına yaklaştırarak solunum dinlenirken diğer el göğüs üzerine hafifçe yerleştirilerek hissedilir.

10-Soluk alıp vermiyorsa kalp basısı uygulamak için göğüs kemiğinin (iman tahtası) alt 1/3 lük bölümünün ortası tespit edilerek bir elin topuğu yerleştirilir, diğer el bu elin üzerine yerleştirilir

11-Her iki elin parmakları birbirine kenetlenir, ellerin parmakları göğüs kafesiyle temas ettirilmeden, dirsekler bükülmeden, göğüs kemiği üzerine vücuda dik olacak şekilde tutulur,

12-Göğüs kemiği yandan bakıldığında göğüs ön arka yüksekliğinin 1/3'ü kadar (5 cm aşağı inecek şekilde) bası uygulanır, bu işlemin ritmi 100 bası / dk. olacak şekilde ayarlanır,

13-H/Y'ye 30 kalp masajından sonra 2 solunum yaptırılır, (30;2)

14-Solunum için alnın üzerine konulan elin baş ve işaret parmağını kullanarak H/Y'nın burnu kapatılır,

15-Baş geri - çene yukarı pozisyonunda iken H/Y'nin ağzını içine alacak şekilde ağız yerleştirilir,

16-H/Y'nin göğsünü yükseltmeye yarayacak kadar her biri 1 saniye süren 2 nefes verilir, havanın geriye çıkması için zaman verilir,

17-Temel yaşam desteğine H/Y'nin yaşamsal refleksleri veya tıbbi yardım gelene kadar ya da ilkyardımcı tükenene kadar kalp basısı (30) / solunum (2) şeklinde kesintisiz devam edilir.

ÇOCUKLARDA (1-8 YAŞ) DIŞ KALP MASAJI ve SUNİ SOLUNUMUN BİRLİKTE UYGULANMASI

1-Güvenlik tedbirlerinden sonra, çocuğun omuzlarına dokunup "iyi misiniz?" diye sorularak bilinci kontrol edilir; eğer bilinci yok ise:

2-Çevreden yardım çağrılır; 112 aratılır, sert bir zemin üzerine sırt üstü yatırılır,

3-Çocuğun yanına diz üstü çökülür, boynunu ve göğsünü saran giysiler gevşetilir/açılır,

4-Ağız içi gözle kontrol edilir; hava yolu tıkanıklığına neden olan yabancı cisim var ise çıkartılır,

5-Hava yolunu açmak için, bir el çocuğun alnına, diğer elin iki parmağı çene kemiğine koyulup baş hafifçe yukarı geri itilerek eğilir,

6-Çocuğun solunum yapıp yapmadığı bak-dinle-hisset yöntemiyle 10 sn. süre ile kontrol edilir:

• Göğüs kafesinin solunum hareketlerine bakılır, kulağını hastanın ağzına yaklaştırarak solunum dinlenir

7-Solunum yoksa; alnın üzerine konulan elin baş ve işaret parmağını kullanarak H/Y'nin burnu kapatılır,

8-Baş geri - çene yukarı pozisyonunda iken H/Y'nın ağzını içine alacak şekilde ağız yerleştirilir,

9-Çocuğun göğsünü yükseltmeye yarayacak kadar her biri 1 saniyenin üzerinde 2 kurtarıcı solunum verilir, havanın geriye çıkması için zaman verilir,

10-Kalp basısı uygulamak için göğüs kemiğinin (iman tahtası) alt 1/3 lük bölümünün ortası tespit edilerek bir elin topuğu yerleştirilir, diğer el ayası çocuğun alnını tutmaya devam edebilir.

11-Göğüs kemiği yandan bakıldığında göğüs ön arka yüksekliğinin 1/3'ü kadar (3 - 4 cm aşağı inecek şekilde) bası uygulanır, bu işlemin hızı 100 bası / dk. olacak şekilde ayarlanır,

12-Çocuğa 30 kalp masajından sonra 2 solunum yaptırılır (30;2) ,

13-Temel yaşam desteğine H/Y'nin yaşamsal refleksleri veya tıbbi yardım gelene kadar ya da ilkyardımcı tükenene kadar kalp basısı (30) / solunum (2) şeklinde kesintisiz devam edilir.

BEBEKLERDE (0–12 AY) DIŞ KALP MASAJI ve SUNİ SOLUNUMUN BİRLİKTE UYGULANMASI

1-Güvenlik tedbirlerinden sonra, ayak tabanına hafifçe vurarak bilinci kontrol edilir; eğer bilinci yok ise,

2-Bebek sert bir zemin üzerine sırt üstü yatırılır, boynunu ve göğsünü saran giysiler açılır,

3-Ağız içi gözle kontrol edilir; hava yolu tıkanıklığına neden olan yabancı cisim var ise çıkartılır,

4-Hava yolunu açmak için, bir el bebeğin alnına, diğer elin iki parmağı çene kemiğine koyulup baş hafifçe yukarı geri itilerek eğilir,

5-Bebeğin solunum yapıp yapmadığı bak-dinle-hisset yöntemiyle 10 sn. süre ile kontrol edilir: Göğüs kafesinin solunum hareketlerine bakılır, eğilip, kulağını bebeğin ağzına yaklaştırarak solunum dinlenir

6-Solunum yoksa ağız dolusu nefes alınır ve ağız; bebeğin ağız ve burnunu içine alacak şekilde yerleştirilir,

7-Bebeğin göğsünü yükseltmeye yarayacak kadar her biri 1 saniyenin üzerinde 2 kurtarıcı solunum verilir, havanın geriye çıkması için zaman verilir,

8-Kalp basısı uygulamak için bebeğin (iki meme başından geçen hayali çizginin bir parmak altı) göğüs merkezi belirlenir,

9-Bir elin orta ve yüzük parmağı bebeğin göğüs merkezine yerleştirilir,

10-Göğüs kemiği yandan bakıldığında göğüs ön arka yüksekliğinin 1/3'ü kadar (2,5 - 3 cm aşağı inecek şekilde) bası uygulanır, bu işlemin hızı 100 bası / dk. olacak şekilde ayarlanır,

11-Bebeğe 30 kalp masajından sonra 2 solunum yaptırılır (30;2) ,

12-İlkyardımcı yalnız ise; 30;2 göğüs basısının 5 tur tekrarından sonra 112'yi kendisi arar ,

13- Temel yaşam desteğine H/Y'nin yaşamsal refleksleri veya tıbbi yardım gelene kadar ya da ilkyardımcı tükenene kadar kalp basısı (30) / solunum (2) şeklinde kesintisiz devam edilir.

Hava yolu tıkanıklığı; Tıkanma tam tıkanma ya da kısmi tıkanma şeklinde olabilir.

Kısmi tıkanma belirtileri: Öksürür, nefes alabilir, konuşabilir. Bu durumda hastaya dokunulmaz, öksürmeye teşvik edilir.

Tam tıkanma belirtileri: Acı çeker, ellerini boynuna götürür, konuşamaz, nefes alamaz, rengi morarmıştır.

Bu durumda **Heimlich Manevrası** (=Karına bası uygulama) yapılır. Bilinci açık olan bir kişiye Heimlich manevrası uygulanması sırasında; Kişi ayakta ya da oturur pozisyonda olabilir, kişinin yanında veya arkasında durulur, Bir elle göğsü desteklenerek öne eğilmesi sağlanır, Diğer elin topuğu ile hızla 5 kez sırtına (kürek kemikleri arasına) süpürür tarzda vurulur, Tıkanıklığın açılıp açılmadığına bakılır, açıldı ise işlem durdurulur, Tıkanıklık açılmadıysa Heimlich manevrası yapılır; Kişinin arkasına geçip sarılarak gövdesi kavranır, Bir elin başparmağı midenin üst kısmına, göğüs kemiği altına gelecek şekilde yumruk yaparak konur. Diğer el ile yumruk yapılan el kavranır, Kuvvetle arkaya ve yukarı doğru bastırılır, Bu hareket 5-7 kez yabancı cisim çıkıncaya kadar tekrarlanır, Tıkanıklık açılmadıysa tekrar sırtına vurulur, Bu işlemler 5'er kez olacak şekilde dönüşümlü olarak tekrarlanır, Kişinin bilinci kapanırsa, sert zemin üzerine yatırılır, solunum değerlendirilir, Tıbbi yardım istenir (112), Temel yaşam desteği uygulanır.

Bebeklerde tam tıkanıklık olan hava yolunun açılması (*):

- Bebek ilkyardımcının bir kolu üzerine ters olarak yatırılır,
- Başparmak ve diğer parmakların yardımıyla bebeğin çenesi kavranarak boynundan tutulur ve yüzüstü pozisyonda öne doğru eğilir,
- Baş gergin ve gövdesinden aşağıda bir pozisyonda tutulur,
- 5 kez el bileğinin iç kısmı ile bebeğin sırtına kürek kemiklerinin arasına hafifçe vurulur,
- Diğer kolun üzerine başı elle kavranarak sırtüstü çevrilir, yabancı cismin çıkıp çıkmadığına bakılır,
- Çıkmadıysa başı gövdesinden aşağıda olacak sırtüstü şekilde tutulur,
- 5 kez iki parmakla göğüs kemiğinin alt kısmından karnın üst kısmına baskı uygulanır,
- Yabancı cisim çıkana kadar devam edilir, Tıbbi yardım istenir (112).

Kısmi tıkanıklık olan kişilerde ilkyardım uygulaması;

- Eğer kişinin hava yolunda yeterli hava giriş çıkışı mevcutsa, kazazede öksürmeye teşvik edilmeli, yakından izlenmeli ve başka bir girişimde bulunulmamalıdır. Kazazedenin henüz ayakta durabildiği bu dönemde onun arka tarafında yer alınmalıdır,
- Bu durumda, kazazede öncelikle bulunduğu pozisyonda bırakılmalıdır,
- Kazazedenin solunum ve öksürüğü zayıflarsa ya da kaybolursa ve morarma saptanırsa derhal girişimde bulunulmalıdır,

• Belirgin bir yabancı cisim, yerinden çıkmış veya gevşemiş takma dişleri varsa bunlar yerinden çıkarılır,

• Eğer yabancı cisim görülemiyorsa ve hastanın durumu kötüye gidiyorsa yukarıda tam tıkanmada anlatılan uygulamalara başlanır.

(4) KANAMALARDA İLKYARDIM

Kanamanın tanımı ; Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına (vücudun içine veya dışına doğru) doğru akmasıdır.

Kanamanın ciddiyetini kanamanın hızı, vücutta kanın aktığı bölge, kanamanın miktarı, kişinin fiziksel durumu ve yaşı belirler.

Kanama yaradan vücut dışına doğru olursa dış kanama, vücut içine olur ve gözle görülemez ise iç kanama adını alır. Kulak, burun, ağız, anüs, üreme organlarından olan kanamalar ise doğal deliklerden olan kanamalar diye tanımlanır.

Damar tipine göre ise: Kanama arter (atardamar), ven (toplardamar) ya da kılcal damar kanaması olabilir. Atardamar kanamaları kalp atımları ile uyumlu olarak kesik kesik akar ve açık renklidir. Toplardamar kanamaları ise koyu renkli ve sızıntı şeklindedir. Kılcal damar kanaması küçük kabarcıklar şeklindedir.

Kanamanın değerlendirilmesinde, şok belirtilerinin izlenmesi çok önemlidir.

Kanamalarda bası noktaları; Atardamar kanamalarında kan basınç ile fışkırır tarzda olur. Bu nedenle, kısa zamanda çok kan kaybedilir. Bu tür kanamalarda asıl yapılması gereken, kanayan yer üzerine veya kanayan yere yakın olan bir üst atardamar bölgesine baskı uygulanmasıdır.

Dış kanamalarda ilkyardım:

- H/Y'nin durumu değerlendirilir (ABC), tıbbi yardım istenir (112),
- Yara ya da kanama değerlendirilir, Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır,
- Kanama durmazsa ikinci bir bez koyarak basıncı arttırılır, gerekirse bandaj ile sararak basınç uygulanır,
- Kanayan bölge yukarı kaldırılır, Kanayan yere en yakın basınç noktasına bası uygulanır,
- Çok sayıda yaralının bulunduğu bir ortamda tek ilkyardımcı varsa, yaralı güç koşullarda bir yere taşınacaksa, uzuv kopması varsa ve/veya bası noktalarına bası uygulamak yeterli olmuyorsa boğucu sargı (turnike) uygulanır,
- Kanayan bölge dışarıda kalacak şekilde H/Y'nin üstü örtülür, şok pozisyonu verilir,
- Yapılan uygulamalar ile ilgili bilgiler (boğucu sargı uygulaması gibi) H/Y'nin üzerine yazılır,
- Yaşam bulguları sık aralıklarla (2-3 dk.ara ile) değerlendirilir, hızla sevk edilmesi sağlanır.

İç kanamalarda ilkyardım: İç kanamalar, şiddetli travma, darbe, kırık, silahla yaralanma nedeniyle oluşabilir. H/Y'de şok belirtileri vardır. İç kanama şüphesi olanlarda aşağıdaki uygulamalar yapılmalıdır:

- H/Y'nin durumu değerlendirilir (ABC), tıbbi yardım istenir (112),
- Üzeri örtülerek ayakları 30 cm yukarı kaldırılır, asla yiyecek ve içecek verilmez,
- Hareket ettirilmez (özellikle kırık varsa), yaşamsal bulguları incelenir, sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

Boğucu sargı ve kullanıldığı durumlar

• Çok sayıda yaralının bulunduğu bir ortamda tek ilkyardımcı varsa (kanamayı durdurmak ve daha sonra da diğer yaralılarla ilgilenebilmek için),

• Yaralı güç koşullarda bir yere taşınacaksa, uzuv kopması varsa, bası noktalarına bası uygulamak yeterli olmuyorsa

Boğucu sargı uygulaması kanamanın durdurulamadığı durumlarda başvurulacak en son uygulamadır. Ancak eskisi kadar sık uygulanmamaktadır.

Şok:

Kalp-damar sisteminin yaşamsal organlara uygun oranda kanlanma yapamaması nedeniyle ortaya çıkan ve tansiyon düşüklüğü ile seyreden bir akut dolaşım yetmezliğidir.

Şok çeşitleri: Kardiyojenik (Kalp kökenli), Hipovolemik (Sıvı eksikliği), Toksik (Zehirlenme ile ilgili), Anaflaktik (Alerjik)

Şok belirtileri: Kan basıncında düşme, hızlı ve zayıf nabız, hızlı ve yüzeysel solunum, ciltte soğukluk, solukluk ve nemlilik, endişe, huzursuzluk, baş dönmesi, dudak çevresinde solukluk ya da morarma, susuzluk hissi, bilinç seviyesinde azalma.

Şokta ilkyardım uygulamaları; Kendinin ve çevrenin güvenliği sağlanır, hava yolunun açıklığı sağlanır, H/Y'nın mümkün olduğunca temiz hava soluması sağlanır, kanama varsa hemen durdurulur, şok pozisyonu verilir, H/Y sıcak tutulur, hareket ettirilmez, hızlı bir şekilde sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112), H/Y'nin endişe ve korkuları giderilerek psikolojik destek sağlanır.

Şok pozisyonu : H/Y düz olarak sırt üstü yatırılır, H/Y'nin bacakları 30 cm kadar yukarı kaldırılarak, bacakların altına destek konulur (Çarşaf, battaniye yastık, kıvrılmış giysi vb.), üzeri örtülerek ısıtılır, yardım gelinceye kadar H/Y'nin yanında kalınır, belli aralıklarla (2–3 dk.da bir) yaşam bulguları değerlendirilir.

Doğal deliklerden olan kanamalarda ilkyardım:

Burun kanaması:

H/Y sakinleştirilir, endişeleri giderilir, oturtulur, başı hafifçe öne eğilir, burun kanatları 5 dk süre ile sıkılır, uzman bir doktora gitmesi sağlanır.

Kulak kanaması:

H/Y sakinleştirilir, endişeleri giderilir, kanama hafifse kulak temiz bir bezle temizlenir, kanama ciddi ise, kulağı tıkamadan temiz bezlerle kapanır, bilinci yerinde ise hareket ettirmeden sırt üstü yatırılır, bilinçsiz ise kanayan kulak tarafına kafa yan yatırılır.

Kulak kanaması, kan kusma, anüs ve üreme organlarından gelen kanamalarda kişi kanama örnekleri ile sağlık kurumuna sevk edilir.

(5) YARALANMALARDA İLKYARDIM

Yara

Bir travma sonucu deri yada mukozanın bütünlüğünün bozulmasıdır. Aynı zamanda kan damarları, adale ve sinir gibi yapılar etkilenebilir. Derinin koruma özelliği bozulacağından enfeksiyon riski artar.

Yara çeşitleri

Kesik yaralar: Bıçak, çakı, cam gibi kesici aletlerle oluşur. Genellikle basit yaralardır. Derinlikleri kolay belirlenir.

Ezikli yaralar: Taş yumruk ya da sopa gibi etkenlerin şiddetli olarak çarpması ile oluşan yaralardır. Yara kenarları eziktir. Çok fazla kanama olmaz, ancak doku zedelenmesi ve hassasiyet vardır.

Delici yaralar: Uzun ve sivri aletlerle oluşan yaralardır. Yüzey üzerinde derinlik hakimdir. Aldatıcı olabilir, tetanos tehlikesi vardır.

Parçalı yaralar: Dokular üzerinde bir çekme etkisi ile meydana gelir. Doku ile ilgili tüm organ, saçlı deride zarar görebilir.

Kirli (enfekte) yaralar: Mikrop kapma olasılığı olan yaralardır.

Enfeksiyon riski yüksek yaralar şunlardır: Gecikmiş yaralar (6 saatten fazla), dikişleri ayrılmış yaralar, kenarları muntazam olmayan yaralar, çok kirli ve derin yaralar, ateşli silah yaraları, ısırma ve sokma ile oluşan yaralar.

Yaraların ortak belirtileri; Ağrı, kanama, yara kenarının ayrılması

Yaralanmalarda ilkyardım; Yaşam bulguları, yara yeri, oluş şekli, süresi, yabancı cisim varlığı, kanama vb. değerlendirilir.

Kanama durdurulur, üzeri kapatılır, sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır, Tetanos konusunda uyarıda bulunulur,

Yaradaki yabancı cisimlere dokunulmamalıdır!!!!!

Ciddi yaralanmalar; Kenarları birleşmeyen veya 2-3 cm olan yaralar, kanaması durdurulamayan yaralar, kas veya kemiğin göründüğü yaralar, delici aletlerle oluşan yaralar, yabancı cisim saplanmış olan yaralar, insan veya hayvan ısırıkları, görünürde iz bırakma ihtimali olan yaralar olarak adlandırılır.

Ciddi yaralanmalarda ilkyardım; yaraya saplanan yabancı cisimler çıkarılmaz, yarada kanama varsa durdurulur, yara içi kurcalanmamalıdır, yara temiz nemli bir bezle örtülür, yara üzerine bandaj uygulanır, tıbbi yardım istenir (112).

Delici göğüs yaralanmaları; Göğsün içine giren cisim, akciğer zarı ve akciğeri yaralar.

Bunun sonucunda şu belirtiler görülebilir: Yoğun ağrı, solunum zorluğu, morarma, kan tükürme, açık pnömotoraks (Göğüsteki yarada nefes alıyor görüntüsü),

Delici göğüs yaralanmalarında ilkyardım; H/Y'nın bilinç kontrolü yapılır, ve yaşam bulguları değerlendirilir (ABC), yara üzerine plastik poşet naylon vb. sarılmış bir bezle kapatılır, nefes alma sırasında yaraya hava girmesini engellemek, nefes verme sırasında havanın dışarı çıkmasını sağlamak için yara üzerine konan bezin bir ucu açık bırakılır, H/Y bilinci açık ise yarı oturur pozisyonda oturtulur, ağızdan hiçbir şey verilmez, yaşam bulguları sık sık kontrol edilir, açık pnömotoraksta şok ihtimali çok yüksektir.

Bu nedenle şok önlemleri alınmalıdır, tıbbi yardım istenir (112).

Delici karın yaralanmalarında yaşanan sorunlar; Karın bölgesindeki organlar zarar görebilir, iç ve dış kanama ve buna bağlı şok oluşabilir, karın tahta gibi sert ve çok ağrılı ise durum ciddidir, bağırsaklar dışarı çıkabilir.

Delici karın yaralanmalarında ilkyardım; H/Y'nin bilinç kontrolü yapılır, yaşam bulguları kontrol edilir, dışarı çıkan organlar içeri sokulmaya çalışılmaz, üzerine geniş ve nemli temiz bir bez örtülür, bilinç yerinde ise sırt üstü pozisyonda bacaklar bükülmüş olarak yatırılır, ısı kaybını önlemek için üzeri örtülür, ağızdan yiyecek ya da içecek bir şey verilmez, yaşam bulguları sık sık izlenir, tıbbi yardım istenir (112).

Kafatası ve omurga yaralanmaları; Darbenin şiddetine bağlı olarak kafatası boşluğunda yer alan merkezi sinir sistemi etkilenebilir. Bel kemiğindeki yaralanmalarda omurgada ani sıkışma ya da ayrılma meydana gelebilir. Bunun sonucunda sinir sistemi etkilenerek bazı olumsuz sonuçlar oluşabilir. Trafik kazalarında ölümlerin % 80'i kafatası ve omurga yaralanmalarından olmaktadır.

1-Saçlı deride yaralanmalar: Saç derisi kafatası yüzeyi üzerinde kolaylıkla yer değiştirebilir ve herhangi bir darbe sonucu kolayca ayrılabilir. Bu durumda çok fazla miktarda kanama olur, bu nedenle öncelikle kanamanın durdurulması gereklidir.

2-Kafatası kırıkları: Kafatası kırıklarında beyin zedelenmesi, kemiğin kırılmasından daha önemlidir. Bu nedenle beyin hasarı bulguları değerlendirilmelidir.

3-Yüz yaralanmaları: Ağız ve burun yaralanmalarında solunum ciddi şekilde etkilenebilir ve duyu organları zarar görebilir. Bir yüz yaralanması sonucunda burun, çene kemiği kemiklerinde yaralanma görülebilir.

4 - Omurga (bel kemiği) yaralanmaları: En çok zarar gören bölge bel ve boyun bölgesidir ve çok ağrılıdır. Kazalarda en çok boyun etkilenir.

Kafatası ve omurga yaralanmalarının nedenleri; Yüksek bir yerden düşme, baş ve gövde yaralanması, otomobil ya da motosiklet kazaları, spor ve iş kazaları, yıkıntı altında kalma,

Kafatası ve omurga yaralanmalarında belirtileri; Bilinç düzeyinde değişmeler, hafıza değişiklikleri ya da hafıza kaybı, başta, boyunda ve sırtta ağrı, elde ve parmaklarda karıncalanma ya da his kaybı, vücudun herhangi bir yerinde tam ya da kısmi hareket kaybı, baş ya da bel kemiğinde şekil bozukluğu, burun ve kulaktan beyin omurilik sıvısı ve kan gelmesi, baş, boyun ve sırtta dış kanama, sarsıntı, denge kaybı, kulak ve göz çevresinde morluk,

Ancak, hastada hiçbir belirti yoksa bile; Yüz ve köprücük kemiği yaralanmaları, tüm düşme vakaları, trafik kazaları, bilinci kapalı tüm H/Y'lar kafa ve omurga yaralanması sayılmalıdır.

Kafatası ve omurga yaralanmalarında ilkyardım; Bilinç kontrolü yapılır, yaşam bulguları değerlendirilir, Hemen tıbbi yardım istenir (112), bilinci açıksa hareket etmemesi sağlanır. Herhangi bir tehlike söz konusu ise düz pozisyonda sürüklenir, baş-boyun-gövde ekseni bozulmamalı, yardım geldiğinde de sedyeye eksen bozulmadan alınmalıdır, taşınma ve sevk sırasında sarsıntıya maruz kalmaması gerekir. Tüm yapılanlar ve H/Y hakkındaki bilgiler kaydedilmeli ve gelen ekibe bildirilmelidir. Asla yalnız bırakılmamalıdır.

(6) YANIK, SICAK ÇARPMASI VE DONMADA İLKYARDIM

YANIKTA İLKYARDIM

Yanık

Herhangi bir ısıya maruz kalma sonucu oluşan doku bozulmasıdır. Yanık, genellikle sıcak su veya buhar teması sonucu meydana geldiği gibi, sıcak katı maddelerle temas, asit/alkali gibi kimyasal maddelerle temas, elektrik akımı etkisi ya da radyasyon nedeni ile de oluşabilir.

Yanık çeşitleri

1-Fiziksel yanıklar: Isı, elektrik, ışın, sürtünme, donma sonucu oluşan yanıklar,

2-Kimyasal yanıklar: Asit alkali madde ile oluşan yanıklar

Yanığın ciddiyetini belirleyen faktörler

Derinlik, yaygınlık, bölge, enfeksiyon riski, yaş, solunum yoluyla görülen zarar, önceden var olan hastalıklar.

Yanıkların derecelendirilmesi

1 ° yanık: Deride kızarıklık, ağrı, yanık bölgede ödem vardır. Yaklaşık 48 saatte iyileşir.

2 ° yanık: Deride içi su dolu kabarcıklar (bül) vardır. Ağrılıdır, derinin kendini yenilemesi ile kendi kendine iyileşir.

3 ° yanık: Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir. Özellikle de kaslar, sinirler ve damarlar üzerinde etkisi görülür. Beyaz ve kara yaradan siyah renge kadar aşamaları vardır. Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.

Yanığın vücuttaki olumsuz etkileri

Yanık, derinliği, yaygınlığı ve oluştuğu bölgeye bağlı olarak organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar. Ağrı ve sıvı kaybına bağlı olarak şok meydana gelir. Hasta/yaralının kendi vücudunda bulunan mikrop ve toksinlerle enfeksiyon oluşur.

Isı ile oluşan yanıklarda ilkyardım: Kişi hala yanıyorsa paniğe engel olunur, koşması engellenir, H/Y'nin üzeri battaniye ya da bir örtü ile kapatılır ve yuvarlanması sağlanır. Yaşam belirtileri değerlendirilir (ABC), solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir. Yanık bölge en az 20 dk. çeşme suyu altında tutulur (yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez), ödem oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır, yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır. Takılan yerler varsa kesilir, hijyen ve temizliğe dikkat edilir, su toplamış yerler patlatılmaz. Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi gibi maddeler sürülmemelidir, yanık üzeri temiz bir bezle, H/Y'de battaniye ile örtülür. Yanık bölgelere bandaj yapılmamalı, yanık geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa H/Y'nin kusması yoksa bilinci yerinde ise ağızdan sıvı (1 litre su -1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz karışımı) verilerek sıvı kaybı önlenmelidir. 112 aranmalıdır.

Kimyasal yanıklarda ilkyardım: Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilmelidir, bölge bol tazyiksiz suyla, en az 15–20 dk. yumuşak bir şekilde yıkanmalıdır. H/Y'nin giysileri çıkarılmalı, üzeri örtülmelidir, tıbbi yardım istenmelidir (112).

Elektrik yanıklarında ilkyardım: Soğukkanlı ve sakin olunmalıdır. H/Y'ye dokunmadan önce elektrik akımı kesilmelidir, akımı kesme imkanı yoksa tahta çubuk ya da ip gibi bir cisimle elektrik teması kesilmelidir. H/Y'nin ABC'si değerlendirilmelidir. H/Y'ye kesinlikle su ile müdahale edilmemelidir. H/Y hareket ettirilmemeli, hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmelidir. Tıbbi yardım istenmelidir (112).

SICAK ÇARPMASINDA İLKYARDIM

Sıcak çarpması belirtileri: Yüksek derece ısı ve nem sonucu vücut ısısının ayarlanamaması sonucu ortaya bazı bozukluklar çıkar. Sıcak çarpmasının belirtileri şunlardır:

Adale krampları, güçsüzlük, yorgunluk, baş dönmesi, davranış bozukluğu, sinirlilik, solgun ve sıcak deri, bol terleme (daha sonra azalır), mide krampları, kusma, bulantı, bilinç kaybı, hayal görme, hızlı nabız.

Sıcak çarpmasında ilkyardım: Hasta serin ve havadar bir yere alınır, giysiler çıkarılır, sırt üstü yatırılarak, kol ve bacaklar yükseltilir, bulantısı yoksa ve bilinci açıksa su ve tuz kaybını gidermek için 1 litre su -1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz karışımı sıvı ya da soda içirilir.

Sıcak çarpmasında risk grupları

Sıcak çarpması için özel bir risk grubu bulunmamakla beraber, diğer hastalık ya da yaralanmalar için hassas olan kişiler, sıcaktan da diğer kişilere göre daha çok etkilenirler.

Bu kişiler; kalp, tansiyon, diyabet, kanser, böbrek hastaları, normal kilosunun çok altında ve çok üzerinde olanlar, psikolojik ya da psikiyatrik rahatsızlığı olanlar, 5 yaş altı ve 65 yaş üzeri kişiler, hamileler, sürekli ve bilinçsiz diyet uygulayanlar, yeterli miktarda su içmeyenlerdir.

Sıcak yaz günlerinde sıcak çarpmasından korunmak için alınması gereken önlemler;

- Özellikle şapka, güneş gözlüğü ve şemsiye gibi güneş ışığından koruyacak aksesuarlar kullanılmalıdır,
- Mevsim şartlarına uygun, terletmeyen, açık renkli ve hafif giysiler giyilmelidir,
- Bol miktarda sıvı tüketilmelidir, her öğünde yeteri miktarda gıda alınmalıdır, vücut temiz tutulmalıdır,
- Gereksiz ve bilinçsiz ilaç kullanılmamalıdır, direk güneş ışığında kalınmamalıdır,
- Kapalı mekanların düzenli aralıklarla havalandırılmasına özen gösterilmelidir.

DONMALARDA İLKYARDIM

Hava koşullarına uygun olmayan giyim tarzları, dar ayakkabılar, sıkan giysiler, sıvı kayıpları (ishal, kusma vs), damar hastalıkları, alkol kullanımı, sigara kullanımına bağlı hasarlar soğuğa maruziyet sonrası donma nedenlerindendir.

Donuk belirtileri

Aşırı soğuk nedeni ile soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması ile dokuda hasar oluşur. Donuklar şu şekilde derecelendirilir;

Birinci derece: En hafif şeklidir. Erken müdahale edilirse hızla iyileşir. Deride solukluk, soğukluk hissi olur, uyuşukluk ve halsizlik görülür, daha sonra kızarıklık ve iğnelenme hissi oluşur.

İkinci derece: Soğuğun sürekli olması ile belirtiler belirginleşir. Zarar gören bölgede gerginlik hissi olur, ödem, şişkinlik, ağrı ve içi su dolu kabarcıklar (bül) meydana gelir, su toplanması iyileşirken siyah kabuklara dönüşür.

Üçüncü derece: Dokuların geriye dönülmez biçimde hasara uğramasıdır. Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bir bölge oluşur.

Donukta ilkyardım: HIY ılık bir ortama alınarak soğukla teması kesilir, sakinleştirilir, kesin istirahata alınır ve hareket ettirilmez, kuru giysiler giydirilir, sıcak içecekler verilir, su toplamış bölgeler patlatılmaz, bu bölgelerin üstü temiz bir bez ile örtülür, donuk bölge ovulmaz, kendi kendine ısınması sağlanır. El ve ayak doğal pozisyonda tutulur (eller yumruk yapılmışsa ve ayaklar büzülmüş ise açılmaya çalışılmaz). Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bezle bandaj yapılır, el ve ayaklar yukarı kaldırılır, tıbbi yardım istenir (112).

(7) KIRIK, ÇIKIK VE BURKULMALARDA İLKYARDIM

Kırık

Kırık, kemik bütünlüğünün bozulmasıdır. Kırıklar darbe sonucu ya da kendiliğinden oluşabilir. Yaşlılık ile birlikte kendiliğinden kırık oluşma riski de artar.

Kırık çeşitleri

Kapalı kırık: Kemik bütünlüğü bozulmuştur. Ancak deri sağlamdır.

Açık kırık: Deri bütünlüğü bozulmuştur. Kırık uçları dışarı çıkabilir. Beraberinde kanama ve enfeksiyon tehlikesi taşırlar.

Kırık belirtileri; Hareket ile artan ağrı, şekil bozukluğu, hareket kaybı, ödem ve kanama nedeniyle morarma.

Ağrılı bölgelerin tespiti için elle muayene gereklidir.

Kırığın yol açabileceği olumsuz durumlar; Kırık yakınındaki damar, sinir, kaslarda yaralanma ve sıkışma (Kırık bölgede nabız alınamaması, solukluk, soğukluk), parçalı kırıklarda kanamaya bağlı şok.

Kırıklarda ilkyardım: Hayatı tehdit eden yaralanmalara öncelik verilir, H/Y hareket ettirilmez, sıcak tutulur, kol etkilenmişse yüzük ve saat gibi eşyalar çıkarılır (aksi takdirde gelişebilecek ödem doku hasarına yol açacaktır,) tespit ve sargı yapılırken parmaklar görünecek şekilde açıkta bırakılır. Böylece parmaklardaki renk, hareket ve duyarlılık kontrol edilir, kırık şüphesi olan bölge, ani hareketlerden kaçınılarak bir alt ve bir üst eklemleri de içine alacak şekilde tespit edilir. Tespit malzemeleri, sopa,tahta, karton gibi sert malzemelerden yapılmış olmalı ve kırık kemiğin alt ve üst eklemlerini içine alacak uzunlukta olmalıdır,

Açık kırıklarda, tespitten önce yara temiz bir bezle kapatılmalıdır,kırık bölgede sık aralıklarla nabız, derinin rengi ve ısısı kontrol edilir, kol ve bacaklar yukarıda tutulur, tıbbi yardım istenir (112).

Burkulma

Eklem yüzeylerinin anlık olarak ayrılmasıdır. Zorlamalar sonucu oluşur.

Burkulma belirtileri; Burkulan bölgede ağrı, Kızarma, şişlik, İşlev kaybı.

Burkulmada ilkyardım: Sıkıştırıcı bir bandajla burkulan eklem tespit edilir, şişliği azaltmak için bölge yukarı kaldırılır, hareket ettirilmez, tıbbi yardım istenir (112).

Çıkık

Eklem yüzeylerinin kalıcı olarak ayrılmasıdır. Kendiliğinden normal konumuna dönemez.

Çıkık belirtileri; Yoğun ağrı, şişlik ve kızarıklık, işlev kaybı, eklem bozukluğu,

Çıkıkta ilkyardım: Eklem aynen bulunduğu şekilde tespit edilir, çıkık yerine oturtulmaya çalışılmaz, H/Y'ye ağızdan hiçbir şey verilmez, bölgede nabız, deri rengi ve ısısı kontrol edilir, tıbbi yardım istenir (112).

Kırık çıkık ve burkulmalarda tespit için ilkyardımcı elde olan malzemeleri kullanır. Bunlar üçgen sargı, rulo sargı, battaniye, hırka, eşarp, kravat, vb. tahta, karton vb. malzemeler olabilir.

Tespit sırasında; yaralı bölge sabit tutulmalı, Yara varsa üzeri temiz bir bezle kapatılmalı, tespit edilecek bölge önce yumuşak malzeme ile kaplanmalı, yaralı bölge nasıl bulunduysa öyle tespit edilmeli, düzeltilmeye çalışılmamalı, kırık, çıkık ve burkulmanın üstündeki ve altında kalan eklemleri de içerecek şekilde yapılmalıdır.

(8) BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLKYARDIM

Bilinç bozukluğu / bilinç kaybı

Beynin normal faaliyetlerindeki bir aksama nedeni ile uyku halinden başlayarak (=bilinç bozukluğu), hiçbir uyarıya cevap vermeme haline kadar giden (=bilinç kaybı) bilincin kısmen ya da tamamen kaybolması halidir.

Bilinç bozukluğu durumunda ilkyardım

Kişi başının döneceğini hissederse; Sırt üstü yatırılır, ayakları 30 cm. kaldırılır, sıkan giysiler gevşetilir, kendini iyi hissedinceye kadar dinlenmesi sağlanır.

Eğer kişi bayıldıysa; Sırt üstü yatırılarak ayakları 30 cm kaldırılır, solunum yolu açıklığı kontrol edilir ve açıklığın korunması sağlanır, sıkan giysiler gevşetilir, solunum kontrol edilir, kusma varsa yan pozisyonda tutulur, etraftaki meraklılar uzaklaştırılır.

Bilinç kapalı ise: H/Y'nin yaşam bulguları değerlendirilir (ABC), H/Y'ye koma pozisyonu verilir, yardım çağrılır (112), Sık sık solunum ve nabız kontrol edilir, yardım gelinceye kadar yanında beklenir.

Koma pozisyonu (yarı yüzükoyun-yan pozisyon)

Sesli veya omzundan hafif sarsarak, uyarı verilerek bilinç kontrol edilir, sıkan giysiler gevşetilir, ağız içinde yabancı cisim olup olmadığı kontrol edilir, bak, dinle, hisset yöntemi ile solunum kontrol edilir, H/Y'nin döndürüleceği tarafa diz çökülür, H/Y'nin karşı tarafta kalan kolu karşı omzunun üzerine konur, karşı taraftaki bacağı dik açı yapacak şekilde kıvrılır, ilkyardımcıya yakın kolu baş hizasında omuzdan yukarı uzatılır, karşı taraf omuz ve kalçasından tutularak bir hamlede çevrilir, üstteki bacak kalça ve dizden bükülerek öne doğru destek yapılır, alttaki bacak hafif dizden bükülerek arkaya destek yapılır, başı uzatılan kolun üzerine yan pozisyonda hafif öne eğik konur, tıbbi yardım (112) gelinceye kadar bu pozisyonda tutulur, 3–5 dk. ara ile solunum ve nabız kontrol edilir.

Havale

Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş (irritasyon) yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur. Vücudun adale yapısında kontrol edilemeyen kasılmalar olur.

Havale nedenleri; Kafa travmasına bağlı beyin yaralanmaları, beyin enfeksiyonları, yüksek ateş, bazı hastalıklar.

Havale çeşitleri; Ateş nedeniyle oluşan havaleler, sara krizi (=Epilepsi)

Ateş nedeniyle oluşan havale; herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığının 38°C'nin üstüne çıkmasıyla oluşur. Genellikle 6 ay–6 yaş arasındaki çocuklarda rastlanır.

Ateş nedeniyle oluşan havalede ilkyardım; öncelikle hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır, ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında bir küvete sokulur, tıbbi yardım istenir (112).

Sara krizi (=Epilepsi)

Kronik bir hastalıktır. Doğum sırasında ya da daha sonra herhangi bir nedenle beyin zedelenmesi oluşan kişilerde gelişir. Her zaman tipik sara krizi karakterinde olmasa da bazı belirtilerle tanınır. Sara krizini davet eden bazı durumlar olabilir. Örneğin uzun süreli açlık, uykusuzluk, aşırı yorgunluk, kullanılan ilaçların doktor izni dışında kesilmesi ya da değiştirilmesi, hormonal değişiklikler sara krizinin ortaya çıkmasına neden olabilir. Bazı durumlarda sara krizi, madde bağımlılarının geçirdiği madde yoksunluk krizi ile karıştırılabilir.

Sara krizinin belirtileri; Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, adale kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur, bazen hasta bağırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır, yoğun ve genel adale kasılmaları görülebilir, 10–20 sn. kadar nefesi kesilebilir, dokularda ve yüzde morarma gözlenir, ardından kısa ve genel adale kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçırma görülebilir, hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir, aşırı kontrolsüz hareketler gözlenir, son aşamada hasta uyanır, şaşkındır, nerede olduğundan habersiz, uykulu hali vardır.

Bazı kişilerde, sara krizi aşağıdaki hafif belirtilerle görülebilir;

- Bir noktaya doğru dalgın bakış ve kişinin hayal alemine dalmış gibi görünmesi,
- İstemsiz mimik ve hareketler, dudak ısırma gibi hareketler,
- Anlamsız konuşma ve tekrarlayan hareketler,
- Dikkati dağıtacak derecede bellek yitimi.

Sara krizinde ilkyardım: Öncelikle, olayla ilgili güvenlik önlemleri alınır (Örneğin kişi yol ortasında kriz geçiriyorsa olay yerindeki trafik akışı kesilmelidir). kriz, kendi sürecini tamamlamaya bırakılır, hasta bağlanmaya çalışılmaz, kilitlenmiş çene açılmaya çalışılmaz,

- Genel olarak yabancı herhangi bir madde kullanılmaz, koklatılmaz ya da ağızdan herhangi bir yiyecek içecek verilmez,
- Kendisini yaralamamasına dikkat edilir,
- Başını çarpmasını engellemek için başın altına yumuşak bir malzeme konur,
- Yaralanmaya neden olabilecek gereçler etraftan kaldırılır, sıkan giysiler gevşetilir, kusmaya karşı tedbirli olunur,
- Düşme sonucu yaralanma varsa gerekli işlemler yapılır, tıbbi yardım istenir (112).

Kan şekeri düşüklüğü

Herhangi bir nedenle vücutta glikoz eksildiği zaman ortaya çıkan belirtilerdir.

Kan şekeri düşmesi; Şeker hastalığı tedavisine bağlı, uzun egzersizler sonrası, uzun süre aç kalma ve barsak ameliyatı geçirenlerde yemek sonrası gelişir.

Kan şekeri aniden düşme belirtileri ; Korku, terleme, hızlı nabız, titreme, aniden acıkma, yorgunluk, bulantı,

Kan şekeri düşüklüğü yavaş ve uzun sürede oluşan belirtiler; Baş ağrısı, görme bozukluğu, uyuşukluk, zayıflık, konuşma güçlüğü, kafa karışıklığı, sarsıntı ve şuur kaybı.

Kan şekeri düşmesinde ilkyardım

- Hastanın ABC'si değerlendirilir,
- Hastanın bilinci yerinde ve kusmuyorsa ağızdan şeker, şekerli içecekler verilir, fazla şekerin bir zararı olmaz
- 15–20 dk. belirtiler geçmiyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi için yardım çağırılır,
- Hastanın bilinci yerinde değilse koma pozisyonu verilerek tıbbi yardım çağırılır (112).

Göğüste kuvvetli ağrı nedenleri;

Göğüste kuvvetli ağrı nedenleri arasında en sık kalp spazmı (angina pektoris) ve kalp krizi (miyokart enfarktüsü) görülür. Her ikisi de kalp kasının belli bir yerine gönderilen kanın azalması sonucu oluşur.

Göğüste kuvvetli ağrı belirtileri;

Kalp Spazmı (Angina Pektoris)

- Sıkıntı veya nefes darlığı olur,
- Ağrı hissi; genellikle göğüs ortasında başlar, kollara, boyuna, sırta ve çeneye doğru ilerler,
- Sıklıkla fiziksel hareket, fiziksel zorlanma, heyecan, üzüntü ya da fazla yemek yeme sonucu ortaya çıkar,
- Kısa sürelidir, ağrı yaklaşık 5–10 dk. kadar sürer,
- Ağrı, istirahat ile durur, istirahat halindeyken görülmesi ciddi bir durumu gösterir,
- Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.

Kalp Krizi (Miyokart Enfarktüsü)

- Hasta ciddi bir ölüm korkusu ve yoğun sıkıntı hisseder, terleme, mide bulantısı, kusma gibi bulgular görülür,
- Ağrı; göğüs ya da mide boşluğunun herhangi bir yerinde, sıklıkla kravat bölgesinde görülür, omuzlara, boyuna, çeneye ve sol kola yayılır,
- Süre ve yoğunluk olarak kalp spazmı (angina pektoris) ağrısına benzemekle birlikte daha şiddetli ve uzun sürelidir,
- En çok hazımsızlık, gaz sancısı veya kas ağrısı şeklinde belirti verir ve bu nedenle bu tür rahatsızlıklarla karıştırılır (Bu tür gaz ya da kas ağrıları, aksi ispat edilinceye kadar kalp krizi olarak düşünülmelidir),
- Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.

Göğüs ağrısında ilkyardım

- Hastanın yaşamsal bulguları kontrol edilir (ABC), hemen dinlenmeye alınır, sakinleştirilir, yarı oturur pozisyon verilir,
- Kullandığı ilaçları varsa almasına yardım edilir, yardım istenerek (112) sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

(9) ZEHİRLENMELERDE İLKYARDIM

Zehirlenme

Vücuda zehirli (toksik) bir maddenin girmesi sonucu normal fonksiyonların bozulmasıdır. Vücuda dışarıdan

giren bazı yabancı maddeler, vücudun yaşamsal fonksiyonlarına zarar verebileceğinden zehirli (toksik) olarak kabul edilirler.

Zehirlenme yolları

• Sindirim yoluyla: En sık rastlanan zehirlenme yoludur. Sindirim yoluyla alınan zehirler genellikle ev ya da bahçede kullanılan kimyasal maddeler, zehirli mantarlar, bozuk besinler, ilaç ve aşırı alkoldür.

• Solunum yoluyla: Zehirli maddenin solunum yolu ile alınmasıyla oluşur. Genellikle karbon monoksit (tüp kaçakları, şofben, bütan gaz sobaları), lağım çukuru veya kayalarda biriken karbondioksit, havuz hijyeninde kullanılan klor, yapıştırıcılar, boyalar ev temizleyicileri gibi maddeler ile oluşur.

• Deri yoluyla: Zehirli madde vücuda direkt deri aracılığı ile girer. Bu yolla olan zehirlenmeler böcek sokmaları, hayvan ısırıkları, ilaç enjeksiyonları, saç boyaları, zirai ilaçlar gibi zehirli maddelerin deriden emilmesi ile oluşur.

Zehirlenmelerde genel belirtiler

• Sindirim sistemi bozuklukları: Bulantı, kusma, karın ağrısı, gaz, şişkinlik, ishal

• Sinir sistemi bozuklukları: Bilinç kaybı, havale, rahatsızlık hissi, kaslarda ağrı, kasılma, hareketlerde uyumsuzluk, şok belirtileri

• Solunum sistemi bozuklukları: Nefes darlığı, solunum durması, baş ağrısı, baş dönmesi, kulak çınlaması, oksijen yetmezliği nedeni ile ciltte kızarıklık, morarma

• Dolaşım sistemi bozuklukları: Nabız bozukluğu, baş ağrısı, soğuk terleme, kalp durması

Sindirim yoluyla zehirlenmede ilkyardım

• Bilinç kontrolü yapılır, ağız zehirli madde ile temas etmişse su ile çalkalanır, zehirli madde ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır,

• Yaşam bulguları değerlendirilir, kusma, bulantı, ishal gibi belirtiler değerlendirilir, kusturulmaya çalışılmaz, özellikle yakıcı maddelerin alındığı durumlarda hasta asla kusturulmaz, bilinç kaybı varsa koma pozisyonu verilir,

• Üstü örtülür, tıbbi yardım istenir (112),

Olayla ilgili bilgiler toplanarak kaydedilir,

Sindirim yolu ile olan zehirlenmelerde tıbbi müdahaleye yardımcı olmak için

1. Zehirli maddenin türü nedir?
2. İlaç ya da uyuşturucu alıyor mu?
3. Hasta saat kaçta bulundu?
4. Evde ne tip ilaçlar var? sorularını irdelemek gerekir.

Solunum yolu ile zehirlenmelerde ilkyardım

• Hasta temiz havaya çıkarılır ya da cam ve kapı açılarak ortam havalandırılır,

• Yaşamsal belirtiler değerlendirilir (ABC),

• Yarı oturur pozisyonda tutulur, bilinç kapalı ise koma pozisyonu verilir, tıbbi yardım istenir (112),

• İlkyardımcı müdahale sırasında kendini ve çevresini korumak için gerekli önlemleri almalıdır, solunumu korumak için maske veya ıslak bez kullanılır,

• Elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletler ve ışıklandırma cihazları kullanılmaz,

• Yoğun duman varsa hastayı dışarı çıkarmak için ip kullanılır, derhal itfaiyeye haber verilir (110).

Deri yolu ile zehirlenmelerde ilkyardım

• Yaşam bulguları değerlendirilerek, ellerin zehirli madde ile teması önlenir, zehir bulaşmış giysiler çıkartılır ve 15–20 dk. boyunca deri bol suyla yıkanır.

• Tıbbi yardım istenir (112).

Zehirlenmelerde genel ilkyardım kuralları

- Zehirlenmeye neden olan maddenin uzaklaştırılması (Kirli madde vücuttan ne kadar çabuk uzaklaştırılırsa o kadar az miktarda emilir),
- Hayati fonksiyonların devamının sağlanması, sağlık kuruluşuna bildirilmesi (112) gerekir.

Şofben kazaları ; Şofben sıcak su temini için birçok konutta hala kullanılmaktadır. Elektrikle çalışanlar genellikle termostat arızası nedeniyle kazan patlamalarına neden olabilmekte ve kişiler sıcak su yanıkları ile karşılaşabilmektedir. LPG ile çalışan şofbenler ile de kazalar olmaktadır.

Bu kazalar ortamdaki oksijenin yanma sırasında tüketilmesine bağlıdır. LPG zehirli değildir. Ancak 6 m^3'den küçük iyi havalandırılmamış mekanlarda şofben kullanıldığında ortamdaki oksijen hızla tükenmekte ve kişiler bu yüzden havasızlıktan boğularak kaybedilmektedirler.

Şofben kazalarında ilkyardım

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır, hareket ettirilmez, yaşam bulguları değerlendirilir (ABC) ,
- Havayolu açıklığı sağlanır, tıbbi yardım istenir (112).

Alınması gereken önlemler

- Banyo içeriden kilitlenmemeli, şofben iyi çeken bir bacaya bağlanmalı, bol hava girişi sağlanabilmeli,
- Şofben ile tüp arasındaki hortum 150 cm'den uzun olmamalı,

Karbonmonoksit zehirlenmesi ; Endüstriyel merkezlerde önemli bir sorundur. Egzoz gazları, gaz ve kömür ısıtıcıları, mangal kömürleri, kuyular ve derin çukurlarda bulunur. Karbon monoksit renksiz, kokusuz, havadan hafif ve rahatsız edici olmayan bir gazdır. Hemoglobine bağlanma kapasitesi oksijenden 280 kat fazladır.

Karbonmonoksit zehirlenmesi belirtileri

- Aşırı yorgunluk, huzursuzluk, grip benzeri belirtiler, bulantı - kusma, baş dönmesi, karıncalanma,
- Cilt ve tırnaklarda kısa süreli kiraz kırmızısı renk değişimi, göğüs ağrısı, çarpıntı hissi, tansiyon düşüklüğü,
- Solunum durması, kalp durması, koma.

Karbonmonoksit zehirlenmesinde ilkyardım:

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır, hareket ettirilmez, yaşam bulguları değerlendirilir (ABC),
- Hava yolu açıklığı sağlanır, tıbbi yardım istenir (112).

(10) HAYVAN ISIRMALARINDA İLKYARDIM

Kedi - köpek gibi hayvan ısırmalarında ilkyardım

- H/Y yaşamsal bulgular yönünden değerlendirilir (ABC),
- Hafif yaralanmalarda yara 5 dk. süreyle sabun ve soğuk suyla yıkanır, yaranın üstü temiz bir bezle kapatılır,
- Ciddi yaralanma ve kanama varsa yaraya temiz bir bezle basınç uygulanarak kanama durdurulmalıdır,
- Derhal tıbbi yardım isteniri (112), hasta kuduz ve/veya tetanos aşısı için uyarılmalıdır,

Arı sokması ; belirtileri kısa sürer. Acı, şişme, kızarıklık gibi lokal belirtiler olur. Arı birkaç yerden soktuysa, nefes borusuna yakın bir yerden soktuysa ya da kişi alerjik bünyeli ise tehlikeli olabilir.

Arı sokmalarında ilkyardım

- Yaralı bölge yıkanır, derinin üzerinden görülüyorsa arının iğnesi çıkarılır,
- Soğuk uygulama yapılır, eğer ağızdan sokmuşsa ve solunumu güçleştiriyorsa buz emmesi sağlanır,
- Ağız içi sokmalarında ve alerji hikayesi olanlarda tıbbi yardım istenir. (112).

Akrep sokmalarının belirtileri

- Kuvvetli bir lokal reaksiyon oluşturur,
- Ağrı, ödem, iltihaplanma, kızarma, morarma,
- Adale krampları, titreme ve karıncalanma, huzursuzluk, havale gözlenebilir.

Akrep sokmalarında ilkyardım

- Sokmanın olduğu bölge hareket ettirilmez, yatar pozisyonda tutulur, yaraya soğuk uygulama yapılır,
- Kan dolaşımını engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır,
- Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz.

Yılan sokmaları ; Ülkemizde zehirli yılan yok denecek kadar azdır. Giriş yerinde iki ufak nokta leke olması yılanın ısırdığı anlamına gelmektedir.

Yılan sokmalarının belirtileri ; Lokal ve genel belirtiler verir:

- Bölgede morluk, iltihaplanma (1–2 hafta sürer), kusma, karın ağrısı, ishal gibi sindirim sistemi bozuklukları,
- Aşırı susuzluk, şok, kanama, psikolojik bozukluklar,
- Kalpte ritim bozukluğu, baş ağrısı ve solunum düzensizliği.

Yılan sokmalarında ilkyardım

- Hasta sakinleştirilip, dinlenmesi sağlanır, yara su ile yıkanır, yaraya yakın bölgede bası yapabilecek eşyalar (yüzük, bilezik vb.) çıkarılır,
- Yara baş ve boyunda ise; yara çevresine baskı uygulanır, kol ve bacaklarda ise; yara üstünden dolaşımı engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır (turnike uygulanmaz),
- Soğuk uygulama yapılır, yara üzerine herhangi bir girişimde bulunulmaz (yara emilmez),
- Yaşamsal bulgular izlenir, tıbbi yardım istenir (112).

Kene ısırıkları ; Keneler otlaklar ve çayırlarda yaşarlar. 6 – 8 bacaklı uçamayan, sıçrayamayan ve hayvan ile insan kanı emerek yaşayan canlılardır. Dolayısı ile tarım ve hayvancılık ile uğraşan veterinerler, kasaplar, mezbaha çalışanları, sağlık personeli ile birlikte yeşil alanları kullanan herkes (kamp yapanlar, asker vb.) risk altındadır. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi keneler tarafından bulaştırılan ve tedavisi olmayan virütik bir enfeksiyondur.

Kene ısırıklarının belirtileri

- Ateş, kırıklık, baş ağrısı, halsizlik
- Deride döküntüler ve gözde kızarıklık, vücutta morluklar, burun kanamaları

Kene ısırıklarında ilkyardım

- Herhangi bir sıvı damlatmayınız, ezmeyiniz
- Cımbız ya da pensle sağa ve sola oynatarak askıya alınma yöntemi ile çıkartınız

Deniz canlıları sokması ; Deniz canlıları sokması konusunda ülkemizde en çok bilinenler deniz anaları, mercanlar, deniz şakayıkları, müren ve elektrik balığı ile köpek balıklarıdır.

Deniz canlıları sokması belirtileri ; çok ciddi değildir, lokal ve genel belirtiler görülür:

- Kızarma, şişme, iltihaplanma, sıkıntı hissi, huzursuzluk, havale, baş ağrısı.

Deniz canlıları sokmasında ilkyardım

- Yaralı bölge hareket ettirilmez, batan diken varsa ve görünüyorsa çıkartılır,
- Etkilenen bölge ovulmaz, sıcak uygulama yapılır.

(11) GÖZ, KULAK VE BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLKYARDIM

Göze yabancı cisim kaçmasında ilkyardım

Toz gibi küçük madde ise;

• Göz ışığa doğru çevrilir ve alt göz kapağı içine bakılır,

• Gerekirse üst göz kapağı açık tutulur, nemli temiz bir bezle çıkarılmaya çalışılır, akan suyla yıkanır,

• Hastaya gözünü kırpıştırması söylenir, göz ovulmamalıdır,

• Çıkmıyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

Bir cisim batması varsa ya da metal cisim kaçmışsa;

• Gerekmedikçe hasta yerinden oynatılmaz,

• Göze hiçbir şekilde dokunulmaz, tıbbi yardım istenir (112),

• Hastanın göz uzmanı olan bir sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

Kulağa yabancı cisim kaçmasında ilkyardım

• Kesinlikle sivri ve delici bir cisimle müdahale edilmez,

• Su ile temas ettirilmez, tıbbi yardım istenir (112).

Buruna yabancı cisim kaçmasında ilkyardım

• Burun duvarına bastırarak kuvvetli bir nefes verme ile cismin atılması sağlanır (hımkırma eylemi),

• Çıkmazsa tıbbi yardım istenir (112).

(12) BOĞULMALARDA İLKYARDIM

Boğulma; vücuttaki dokulara yeterli oksijen gitmemesi sonucu dokularda bozulma meydana gelmesidir.

Boğulma nedenleri

• Bayılma ve bilinç kaybı sonucu dilin geriye kayması,

• Soluk borusuna sıvı dolması, yabancı cisim kaçması, asılma, akciğerlerin zedelenmesi, gazla zehirlenme, suda boğulma (*).

(*) Suda boğulmalarda, boğulma sırasında nefes borusu girişinin kasılmasına bağlı olarak çok az miktarda su akciğerlere girer. Suda boğulanlarda özellikle soğuk havalarda 20–30 dk. geçse bile yapay solunum ve kalp masajına başlanmalıdır.

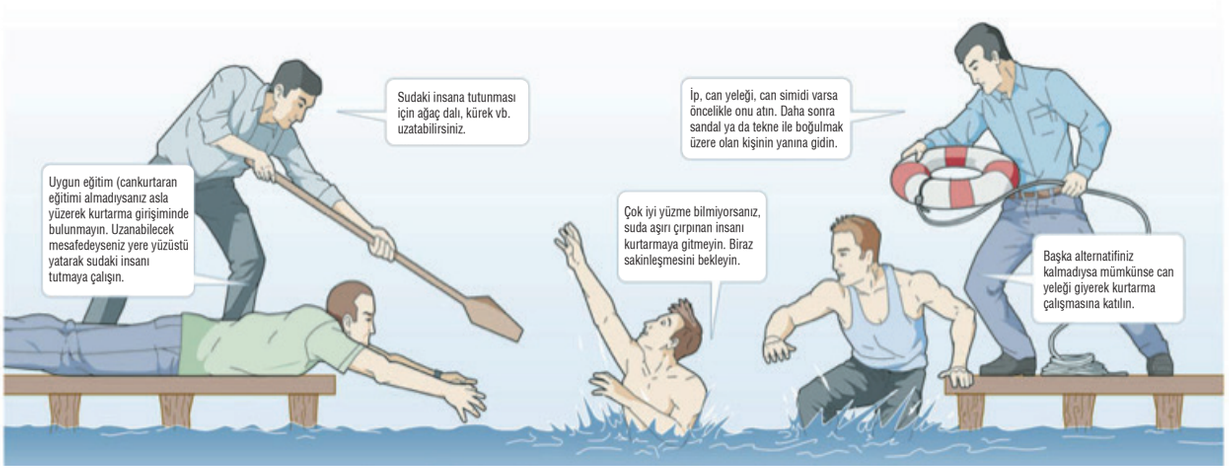

Suda boğulmalarda, ağızdan ağıza ya da ağızdan buruna solunumun suda yaptırılması mümkündür ve bu uygulamaya su içerisinde iken başlanmalıdır. Bu uygulama derin sularda mümkün olmayabilir, bu nedenle H/Y'nın hızla sığ suya doğru çekilmesi gerekir.

Suya atlama sonucu, boğulma riskinin yanı sıra genel vücut travması ya da omurga kırıkları da akla gelmelidir. Bu nedenle suda, başın çok fazla arkaya itilmemesi gereklidir.

Boğulmalarda genel belirtiler; Nefes almada güçlük, gürültülü, hızlı ve derin solunum, ağızda balgam toplanması ve köpüklenme, yüzde, dudaklarda ve tırnaklarda morarma,genel sıkıntı hali, cevaplarda isabetsizlik ve kararsızlık, acı hissetme, bayılma.

Boğulmalarda genel ilkyardım; Boğulma nedeni ortadan kaldırılır, bilinç kontrolü yapılır, kişinin yaşamsal bulguları değerlendirilir, temel yaşam desteği sağlanır ve derhal tıbbi yardım istenir (112). Yaşam bulguları izlenir.

(13) HASTA/ YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

H/Y taşınmasında genel kurallar

H/Y taşınmasında ilkyardımcı kendi sağlığını riske sokmamalıdır,

Gereksiz zorlama ve yaralanmalara engel olmak için aşağıdaki kurallara uygun davranmalıdır;

- H/Y' ya yakın mesafede çalışılmalı, uzun ve kuvvetli kas grupları kullanılmalı,
- Sırtın gerginliğini korumak için dizler ve kalçalar bükülmeli (Omurilik yaralanmaları riskini azaltır),
- Yerden destek alacak şekilde her iki ayağı da kullanarak biri diğerinden biraz öne yerleştirilmeli,
- Kalkarken ağırlığı kalça kaslarına vererek dizler en uygun biçimde doğrultulmalı,
- Baş her zaman düz tutulmalı, homojen ve düzgün bir şekilde hareket ettirilmeli,
- Yavaş ve düzgün adımlarla yürümeli ve adımlar omuzdan daha geniş olmamalı,
- Ağırlık kaldırırken karın muntazam tutulup kalça kasılmalı,
- Omuzlar, leğen kemiğinin ve omuriliğin hizasında tutulmalı,
- Yön değiştirirken ani dönme ve bükülmelerden kaçınılmalı,
- H/Y mümkün olduğunca az hareket ettirilmeli,
- H/Y baş-boyun-gövde ekseni esas alınarak en az 6 destek noktasından kavranmalı,
- Tüm hareketleri yönlendirecek sorumlu bir kişi olmalı, bu kişi hareketler için gereken komutları (dikkat, kaldırıyoruz gibi) vermelidir. Bu kişi genellikle ağırlığın en fazla olduğu ve en fazla dikkat edilmesi gereken bölge olan baş ve boyun kısmını tutan kişi olmalı,

H/Y taşınırken mükemmel bir ekip çalışması gerekmektedir.

Acil taşıma teknikleri

- Genel bir kural olarak, H/Y' nın yeri değiştirilmemeli ve dokunulmamalıdır. Olağanüstü bir tehlike söz konusuysa, taşıdığı her türlü riske rağmen acil taşıma zorunludur.
- En kısa sürede yaralılar güvenli bir yere taşınmalıdır.

ARAÇ İÇİNDEKİ YARALIYI (RENTEK) TAŞIMA YÖNTEMİ

DİKKAT: Araç içindeki yaralıyı taşıma (Rentek Manevrası); kaza geçirmiş yaralı bir kişiyi eğer bir tehlike söz konusu ise omuriliğe zarar vermeden çıkarmada kullanılır. Bu uygulama solunum durması, yangın tehlikesi, patlama gibi tehlikeli durumlarda uygulanacaktır.

1 - Kaza ortamı değerlendirilir; patlama, yangın tehlikesi belirlenir, çevre güvenliği ve ilkyardımcının kendi güvenliği sağlanır,

2 - H/Y'nin omuzlarına hafifçe dokunarak ve "iyi misiniz?" diye sorarak bilinci kontrol edilir, çevrede birileri varsa 112'yi araması istenir,

3 - H/Y'nin solunum yapıp yapmadığı gözlemlenir (göğüs hareketleri izlenir).

Eğer solunum yok ise,

4 - H/Y'nin ayaklarının pedala sıkışmadığından emin olunur; emniyet kemeri açılır,

5 - H/Y'ye yan tarafından yaklaşılır ve bir elle kolu diğer elle de çenesi kavranarak boynu tespit edilir (Hafif hareketle),

6 - Baş-boyun-gövde eksenini bozmadan araçtan dışarı çekilir,

7 - H/Y yavaşça yere veya sedyeye yerleştirilir.

Sürükleme yöntemleri ; H/Y'nin sürüklenmesi, oldukça faydalı bir yöntemdir. Özellikle, çok kilolu ve iriyarı kişilerin taşınması gerekiyorsa; dar, basık ve geçiş güçlüğü olan bir yerden çıkarmalarda herhangi bir yaralanmaya neden olmamak için seçilebilecek bir yöntemdir. İlkyardımcının fiziksel kapasitesi göz önünde bulundurulmalı, mümkünse battaniye kullanılmalıdır. (Ayak bileklerinden sürükleme, koltuk altından tutarak sürükleme.)

Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri ;

1 - Kucakta taşıma: Bilinci açık olan çocuklar ve hafif yetişkinler için kullanışlı bir yöntemdir. Bir kişi tarafından uygulanır.

- Bir elle yaralı dizlerinin altından tutularak destek alınır, diğer elle gövdenin ağırlığı yüklenerek sırtından kavranır,
- Yaralıya kollarını ilkyardımcının boynuna dolaması söylenebilir. Bu yaralının kendini güvende hissetmesini sağlar, ağırlık dizlere verilerek kalkılır.

2 - İlkyardımcının omzundan destek alma: Hafif yaralı ve yürüyebilecek durumdaki H/Y'nin taşınmasında kullanılır. Bir ilkyardımcı tarafından uygulanır. Bu yöntem iki kişi ile de uygulanabilir.

- Yaralının bir kolu ilkyardımcının boynuna dolanarak destek verilir,
- İlkyardımcı boşta kalan kolu ile H/Y'nin belini tutarak yardım eder.

3 - Sırtta taşıma: Bilinçli hastaları taşımada kullanılır. Bir kişi tarafından uygulanır.

- İlkyardımcı H/Y'ye sırtı dönük olarak çömelir ve bacaklarını kavrar,
- H/Y'nin kolları ilkyardımcının göğsünde birleştirilir,
- Ağırlık dizlere verilerek H/Y kaldırılır.

4 - Omuzda taşıma (İtfaiyeci yöntemi) : Yürüyemeyen ya da bilinci kapalı olan kişiler için kullanılır. Bir kişi tarafından uygulanır. İlkyardımcının bir kolu boşta olacağından merdiven ya da bir yerden rahatlıkla destek alınabilir.

5 - İki ilkyardımcı ile ellerin üzerinde taşıma (Altın Beşik Yöntemi) : H/Y'nin ciddi bir yaralanması yoksa ve yardım edebiliyorsa iki, üç, dört elle altın beşik yapılarak taşınır.

6 - Kollar ve bacaklardan tutarak taşıma: H/Y bir yerden kaldırılarak hemen başka bir yere aktarılacaksa kullanılır. İki ilkyardımcı tarafından uygulanır.

7- Sandalye ile taşıma: H/Y'nin bilinçli olması gereklidir. Özellikle merdiven inip çıkarken çok kullanışlı bir yöntemdir. İki ilkyardımcı tarafından uygulanır.

Sedye üzerine yerleştirme teknikleri ;

1 - Kaşık tekniği : Bu teknik H/Y'ye sadece bir taraftan ulaşılması durumunda üç ilkyardımcı tarafından uygulanır.

- İlkyardımcılar H/Y' nin tek bir yanında bir dizleri yerde olacak şekilde diz çökerler, H/Y' nin elleri göğsünde birleştirilir,
- Birinci ilkyardımcı baş ve omzundan, ikinci ilkyardımcı sırtının alt kısmı ve uyluğundan, üçüncü ilkyardımcı dizlerinin altından ve bileklerinden kavrar. Daha sonra kendi ellerini H/Y'nin vücudun altından geçirerek kavrarlar,
- Başını ve omzunu tutan birinci ilkyardımcının komutu ile tüm ilkyardımcılar aynı anda H/Y'yi kaldırarak dizlerinin üzerine koyarlar, aynı anda tek bir hareketle H/Y'yi göğüslerine doğru çevirirler,
- Sonra uyumlu bir şekilde ayağa kalkar ve aynı anda düzgün bir şekilde sedyeye koyarlar.

2 - Köprü tekniği : H/Y'ye iki taraftan ulaşılması durumunda dört ilkyardımcı tarafından yapılır.

3 - Karşılıklı durarak kaldırma : Omurilik yaralanmalarında ve şüphesinde kullanılır. Üç ilkyardımcı tarafından uygulanır.

Sedye ile taşıma teknikleri ;

Sedye ile taşımada genel kurallar şunlardır; H/Y battaniye ya da çarşaf gibi bir malzeme ile sarılmalıdır, düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır, başı gidiş yönünde olmalıdır, sedye daima yatay konumda olmalıdır,

• Öndeki ilkyardımcı sağ, arkadaki ilkyardımcı sol ayağı ile yürümeye başlamalıdır. (Sürekli değiştirilen adımlar sedyeye sağlam taşıma sağlar),

• Daima sedye hareketlerini yönlendiren bir sorumlu olmalı ve komut vermelidir,

• Güçlü olan ilkyardımcı H/Y' nin baş kısmında olmalıdır.

1 - Sedyenin iki kişi tarafından taşınması:

• Her iki ilkyardımcı çömelirler, sırtları düz, bacakları kıvrık olacak şekilde sedyenin iki ucundaki iç kısımlarda dururlar,

• Komutla birlikte sedyeyi kaldırırlar ve yine komutla dönüşümlü adımla yürümeye başlarlar,

• Önde yürüyen yoldaki olası engelleri haber vermekle sorumludur.

2 - Sedyenin dört kişi tarafından taşınması: Yaralının durumu ağır ise ya da yol uzun, zor ve engelli ise sedye 4 kişi ile taşınmalıdır.

3- Bir battaniye ile geçici sedye oluşturma: Tek bir battaniye ile sedye oluşturmada ise battaniye yere serilir kenarları rulo yapılır. Yaralı üzerine yatırılarak kısa mesafede güvenle taşınabilir.

4- Bir battaniye ve iki kirişle geçici sedye oluşturma: Yeterli uzunlukta iki kiriş ile sedye oluşturmak mümkündür.

• Bir battaniye yere serilir, battaniyenin 1/3'üne birinci kiriş yerleştirilir ve battaniye bu kirişin üzerine katlanır, katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya ikinci kiriş yerleştirilir,

• Battaniyede kalan kısım bu kirişin üzerini kaplayacak şekilde kirişin üzerine doğru getirilir,

• H/Y bu iki kirişin arasında oluşturulan bölgeye yatırılır.

İlkyardım Malzemeleri

1 adet künt uçlu makas,

5 çift alerjik olmayan elastik eldiven

5' er adet gazlı bez (5 X 5 cm), (10 X 10 cm),

5 adet rulo sargı bezi (2 X 10 cm)

2 adet üçgen sargı bezi,

2 adet elastik bandaj,

1 adet alerjik olmayan flaster,

2 adet plastik poşet (15 X 20 cm yaklaşık),

6 adet farklı boyda çengelli iğne ,

İlkyardım el kitabı,

Farklı boyda karton, mukavva, tahta vb (kırık vb tespit için).

Acil Telefonlar

AKS	110
Ambulans	112
İtfaiye	110
Polis	155
Jandarma	156
Sahil Güvenlik	158
Ulusal Zehir Danışma	114

8. BÖLÜM
RİSK ANALİZİ

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

1- RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Risk değerlendirmesi işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları içermektedir. (Tablo 1)

Risk: Belirli bir tehlikeli olayın meydana gelme olasılığı ile bu olayın sonuçlarının ortaya çıkardığı zarar, hasar veya yaralanmanın şiddetinin bileşimini ifade eder.

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelidir.

Tablo 1: Tehlike Risk Kavramı

TEHLİKE		RİSK
Gürültü		Sürekli olarak yüksek seviyede gürültülü işlerde çalışanların kalıcı işitme kaybına uğraması **Not:** Yüksek ses şiddeti düzeyi 85 dB (A)'nın üzerindedir.
Kanla Bulaşan Hastalıklar		Kan nakli yoluyla hastalık bulaşması
Oksi Yanıcı Gaz Sistemi		Koruyucu olmayan bir oksi-yanıcı gaz sistemi ile çalışanın kazaya uğraması
Yüksekte Çalışma	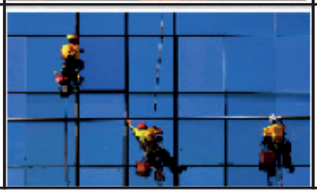	Kişinin yüksekten düşmesi Malzeme düşmesi

2-RİSK DEĞERLENDİRME EKİBİ

Risk değerlendirmesi ekibi;

(1) Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

a) İşveren veya işveren vekili.

b) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.

c) İşyerindeki çalışan temsilcileri.

ç) İşyerindeki destek elemanları.

d) İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar.

(2) İşveren, ihtiyaç duyulduğunda bu ekibe destek olmak üzere işyeri dışındaki kişi ve kuruluşlardan hizmet alabilir.

(3) Risk değerlendirmesi çalışmalarının koordinasyonu işveren veya işveren tarafından ekip içinden görevlendirilen bir kişi tarafından da sağlanabilir.

(4) İşveren, risk değerlendirmesi çalışmalarında görevlendirilen kişi veya kişilerin görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar, görevlerini yürütmeleri sebebiyle hak ve yetkilerini kısıtlayamaz.

(5) Risk değerlendirmesi çalışmalarında görevlendirilen kişi veya kişiler işveren tarafından sağlanan bilgi ve belgeleri korur ve gizli tutar.

3- RİSK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre risk değerlendirmesi, işyerlerinin tasarım ve kuruluş safhalarını da içerecek şekilde aşağıda verilen aşamaları içerir.

3.1. Tehlikelerin Tanımlanması

Tehlikelerin tanımlanması risk değerlendirmesinde çok önemli bir adımdır. Eğer herhangi bir tehlike yok sayılmış veya fark edilmemiş ise sonucunda ortaya çıkacak riskler belirlenemez, analiz edilemez ve hiçbir önleyici tedbir alınamaz.

Bu aşamada, iş akışına uygun olarak hiçbir noktayı atlamadan dolaşılır ve nelerin çalışanlara, ürünlere ve iş ekipmanlarına zarar verebileceğine bakılır. Büyük-küçük, önemli-önemsiz ayırt etmeden bütün tehlike kaynakları belirlenir ve bir tehlike listesi oluşturulur. Bu iş için çalışanların ve temsilcilerin düşünceleri dikkate alınır. Sizin ilk bakışta göremediklerinizi onlar fark etmiş olabilirler.

İşyerindeki çalışanların, alt işveren elemanlarının, bakım işçilerinin, ziyaretçilerin, temizlikçilerin ve işyerinde çalışan diğer kişilerin işyerinizdeki tehlikelerden zarar görebileceği asla unutulmamalıdır. Çıraklar, stajyerler, genç çalışanlar, gebe veya emziren kadınlar gibi özel risk grupları, tehlikeleri belirlenerek ayrıca göz önünde bulundurulmalıdır.

3.1.1 Tehlikeler tanımlanırken çalışma ortamı, çalışanlar ve işyerine ilişkin ilgisine göre asgari olarak aşağıda belirtilen bilgiler toplanır.

a) İşyeri bina ve eklentileri.

b) İşyerinde yürütülen faaliyetler ile iş ve işlemler.

c) Üretim süreç ve teknikleri.

ç) İş ekipmanları.

d) Kullanılan maddeler.

e) Artık ve atıklarla ilgili işlemler.

f) Organizasyon ve hiyerarşik yapı, görev, yetki ve sorumluluklar.

g) Çalışanların tecrübe ve düşünceleri.

ğ) İşe başlamadan önce ilgili mevzuat gereği alınacak çalışma izin belgeleri.

h) Çalışanların eğitim, yaş, cinsiyet ve benzeri özellikleri ile sağlık gözetimi kayıtları.

ı) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

i) İşyerinin teftiş sonuçları.

j) Meslek hastalığı kayıtları.

k) İş kazası kayıtları.

l) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan olaylara ilişkin kayıtlar.

m) Ramak kala olay kayıtları.

n) Malzeme güvenlik bilgi formları.

o) Ortam ve kişisel maruziyet düzeyi ölçüm sonuçları.

ö) Varsa daha önce yapılmış risk değerlendirmesi çalışmaları.

p) Acil durum planları.

r) Sağlık ve güvenlik planı ve patlamadan korunma dokümanı gibi belirli işyerlerinde hazırlanması gereken dokümanlar.

3.1.2 Tehlikelere ilişkin bilgiler toplanırken aynı yöntem ve teknikler ile üretim yapan benzer işyerlerinde meydana gelen iş kazaları ve ortaya çıkan meslek hastalıkları da değerlendirilebilir.

3.1.3 Toplanan bilgiler ışığında; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuatta yer alan hükümler de dikkate alınarak, çalışma ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psiko-sosyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarından oluşan veya bunların etkileşimi sonucu ortaya çıkabilecek tehlikeler belirlenir ve kayda alınır. Bu belirleme yapılırken aşağıdaki hususlar, bu hususlardan etkilenecekler ve ne şekilde etkilenebilecekleri göz önünde bulundurulur.

a) İşletmenin yeri nedeniyle ortaya çıkabilecek tehlikeler.

b) Seçilen alanda, işyeri bina ve eklentilerinin plana uygun yerleştirilmemesi veya planda olmayan ilavelerin yapılmasından kaynaklanabilecek tehlikeler.

c) İşyeri bina ve eklentilerinin yapı ve yapım tarzı ile seçilen yapı malzemelerinden kaynaklanabilecek tehlikeler.

ç) Bakım ve onarım işleri de dahil işyerinde yürütülecek her türlü faaliyet esnasında çalışma usulleri, vardiya düzeni, ekip çalışması, organizasyon, nezaret sistemi, hiyerarşik düzen, ziyaretçi veya işyeri çalışanı olmayan diğer kişiler gibi faktörlerden kaynaklanabilecek tehlikeler.

d) İşin yürütümü, üretim teknikleri, kullanılan maddeler, makine ve ekipman, araç ve gereçler ile bunların çalışanların fiziksel özelliklerine uygun tasarlanmaması veya kullanılmamasından kaynaklanabilecek tehlikeler.

e) Kuvvetli akım, aydınlatma, paratoner, topraklama gibi elektrik tesisatının bileşenleri ile ısıtma, havalandırma, atmosferik ve çevresel şartlardan korunma, drenaj, arıtma, yangın önleme ve mücadele ekipmanı ile benzeri yardımcı tesisat ve donanımlardan kaynaklanabilecek tehlikeler.

f) İşyerinde yanma, parlama veya patlama ihtimali olan maddelerin işlenmesi, kullanılması, taşınması, depolanması ya da imha edilmesinden kaynaklanabilecek tehlikeler.

g) Çalışma ortamına ilişkin hijyen koşulları ile çalışanların kişisel hijyen alışkanlıklarından kaynaklanabilecek tehlikeler.

ğ) Çalışanın, işyeri içerisindeki ulaşım yollarının kullanımından kaynaklanabilecek tehlikeler.

h) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli eğitim almaması, bilgilendirilmemesi, çalışanlara uygun talimat verilmemesi veya çalışma izni prosedürü gereken durumlarda bu izin olmaksızın çalışılmasından kaynaklanabilecek tehlikeler.

3.1.4 Çalışma ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psiko-sosyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarının neden olduğu tehlikeler ile ilgili işyerinde daha önce kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırma çalışması yapılmamış ise risk değerlendirmesi çalışmalarında kullanılmak üzere; bu tehlikelerin, nitelik ve niceliklerini ve çalışanların bunlara maruziyet seviyelerini belirlemek amacıyla gerekli bütün kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmalar yapılır.

(2) Risklerin Belirlenmesi ve Analizi

Bu adımda, birinci adımda tespit edilmiş olan tehlikelerin her biri ayrı ayrı dikkate alınarak bu tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerin hangi sıklıkta oluşabileceği ile bu risklerden kimlerin, nelerin, ne şekilde ve hangi şiddette zarar görebileceği belirlenir.

Toplanan bilgi ve veriler ışığında belirlenen riskler; işyerinin faaliyetine ilişkin özellikleri, işyerindeki tehlike veya risklerin nitelikleri ve işyerinin kısıtları gibi faktörler ya da ulusal ve uluslararası standartlar esas alınarak seçilen yöntemlerden biri veya birkaçı bir arada kullanılarak analiz edilir.

Öncelikle, işyerinde bulunan tehlikelerden kaynaklanabilecek riskler neticesinde yaşanabilecek bir iş kazasından ya da meslek hastalığından, kimlerin nasıl veya ne kadar zarar görebileceği belirlenir. Örneğin; işyerinde solvent içeren cila kullanılıyorsa çalışanların solvent buharından etkilenme riski var demektir. Solvent buharından kaç kişi, ne kadar sıklıkla ve ne kadar süre etkileniyor; bu maruziyet sonucu ne tür bir sağlık sorunuyla karşılaşır gibi sorulara cevap vererek riskleri analiz edilir.

Analiz edilen risklerin şiddetini ve sıklığını dikkate alarak önceliklerine göre riskler sıralanır. Böylece kolayca ortadan kaldırabilecek tehlikeler belirlenmiş olur, analiz ve edilmesi gereken durumların sayısının azaltılması sağlanır.

Tek hamleyle kontrol altına alınamayacak riskleri derecelendirirken, her bir tehlike için alınacak önlemleri de dikkate alarak kalan riskin yüksek, orta ya da düşük olduğuna karar verilir. Derhal, vakit geçirmeksizin müdahale edilmesi gereken riskler yüksek risk; mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmesi gereken riskler orta risk; acil müdahale edilmesi gereken riskler ise düşük risk kabul edilir.

(3) Risk Kontrol Adımları

Öncelikle, kolaylıkla ortadan kaldırılabilecek tehlikeler için gerekli önlemler alınır. Örneğin; işyerinde kırık priz varsa elektrik çarpması, kısa devre veya yangın riskleriyle karşı karşıyasınız demektir. Kırık prizi değiştirerek bu risklerden kolaylıkla ve çabucak kurtulabilirsiniz.

Daha sonra risk derecelendirmesi sonucuna göre yüksek, orta ya da düşük risk olarak belirlenen riskler göz önünde bulundurularak bu riskler için kontrol adımları planlanır. Risk kontrol tedbirlerine karar vererek uygulamaya başlanır. Risk kontrol tedbirlerinin uygulanması sırasında tehlikenin veya tehlike kaynaklarının ortadan kaldırılması; tehlikelinin tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi; riskler ile kaynağında mücadele edilmesi hedeflenmelidir. Önlemleri uygularken toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilir ve uygulanacak önlemlerin yeni risklere neden olmamasına dikkat edilir. Alınması gereken önlemlere karar verirken; riskin tamamen bertaraf edilmesi, bu mümkün değil ise riskin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi sağlanır.

Örneğin; pek çok solunum sistemi hastalığının sebebi olan toz, işyerinizde kolaylıkla bertaraf edilemeyecek bir tehlikedir. Sebep olduğu meslek hastalıkları ve tozdan etkilenen çalışan sayısı dikkate alındığında, toza karşı bir an önce önlem almanız gerekir. Bu sebeple ilk etapta toz kaynağını ortadan kaldırmak denenebilir. Eğer bu mümkün değilse, işyerinizdeki toz miktarı sulu sistem gibi yöntemler kullanarak azaltılır ve toza maruz kalan çalışan sayısı sınırlandırılır. Bu önlemler yeterli gelmediği takdirde çalışanlara toz maskesi dağıtılması gerekir.

Dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Yüksek riskleri kabul edilebilir sınırlara çekme çalışmaları gerekirse işi durdurarak bir an önce yapılır.
- Orta riskler bir an önce ele alınır ve belirlediğiniz kontrol adımları uygulanır.
- Düşük riskleri çok kolay yöntemlerle ve düşük maliyetlerle ortadan kaldırmak mümkünse bunlar için çalışma yapılır ya da bir sonraki periyodik risk değerlendirmesine kadar bu tehlikelerin artmaması için bir kontrol işlemi oluşturulur.

Tüm bu çalışmalarda hedef uygun ve yeterli risk kontrol adımları geliştirmek olmalıdır. Çalışılan ortamda her zaman risk olacaktır. Önemli olan bu risklerin farkında olmak, onları kabul edilebilir seviyede ve kontrol altında tutabilmek ve riskleri kontrol etmek için uygulanacak tüm önlemlerin çalışırlığını/yeterliğini sürekli izlemektedir.

Şekil 1: Risk Kontrol Adımları

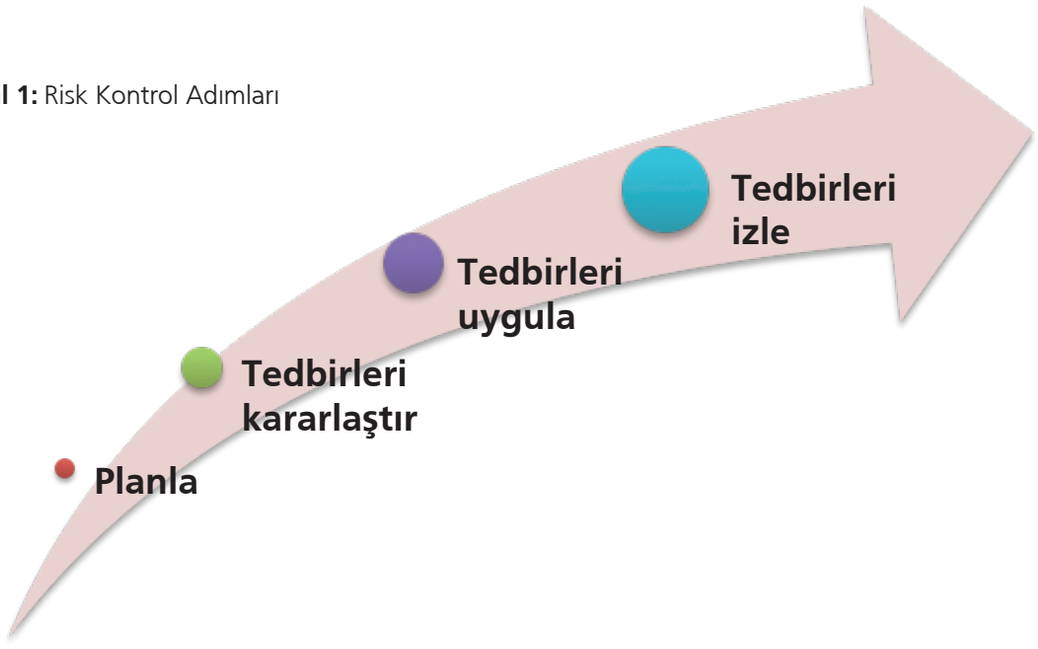

Tablo 2: Tehlike ve risk belirleme listesi örneği

Sıra No	1-Tehlike Kaynağı	2- Risk
1	Asma kat platform korkuluğu yok	-Yüksekten düşme
2	Preste açık kalıpla çalışma yapılıyor	-El – Parmak kopması
3	İşyerinde solvent içeren cila kullanılıyor	-Solvent buharından etkilenme -Buharın parlaması
4	3 yerde kırık fiş-priz var	-Elektrik çarpması -Kısa devre yangın
5	Kaynakhanede havalandırma sistemi yok	-Kaynak dumanları sonucu solunum sistemi hastalıkları
6	Ekranla çalışmada ekran koruyucu yok ve koltuklar ergonomik değil	-Göz hastalıkları -Kas ve iskelet sistemi hastalıkları
7	Çalışanların sağlık muayeneleri yapılmıyor	-Meslek hastalığı riski

4. DENETİM, İZLEME VE YENİLEME

İşyerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamak için alınan önlemlerin uygulanıp uygulanmadığının izlenmesi, tehlikelerin tekrar ortaya çıkmaması için takip edilmesi ve çalışanların denetlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla uygun bir kontrol periyodu belirlenir.

İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması, işyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler olması, iş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi, çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin mevzuat değişikliği olması, çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi, işyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması durumları işyerinin tamamını veya kısmen bir bölümünü etkiliyor ise risk değerlendirmesinin kısmen yenilenmesi gerekmektedir. Bu tür durumlarla karşılaşmamış olsa dahi işyerinin tehlike sınıfına göre çok tehlikeli sınıfta ise en geç iki, tehlikeli sınıfta ise en geç dört, az tehlikeli sınıfta ise en geç altı yılda bir risk değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.

5. DOKÜMANTASYON

Risk değerlendirmesi çalışmaları kayıt altına alınır ve arşivlenir. Böylece yapılan tüm çalışmalar rahatlıkla izlenebilir, takip edilebilir ve gerektiğinde tekrar kullanılabilir. Risk değerlendirmesi dokümanı elektronik ve benzeri ortamlarda da hazırlanıp arşivlenebilir.

Risk değerlendirmesi dokümanı asgari, işyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı; gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri; gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi; risk değerlendirmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa her birinin adı; belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler; tespit edilen riskler; risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler; tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları ile düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesini içermelidir.

Hazırlanan dokümanın herhangi bir kuruma bildirilmesine gerek yoktur. Dokümanın sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve denetimlerde gösterilmek üzere işyerinde saklanır.

Risk değerlendirmesinin doğru ve kurallarına uygun bir biçimde yapılması ve yapılanların dokümante edilmesi durumunda, mevzuattan doğan yükümlülükler yerine getirilmiş olur.

Şekil 2: Risk Değerlendirme Aşamaları

Şekil 3: Tehlike Tanımlama Ve Risk Değerlendirme Programı Akış Şeması

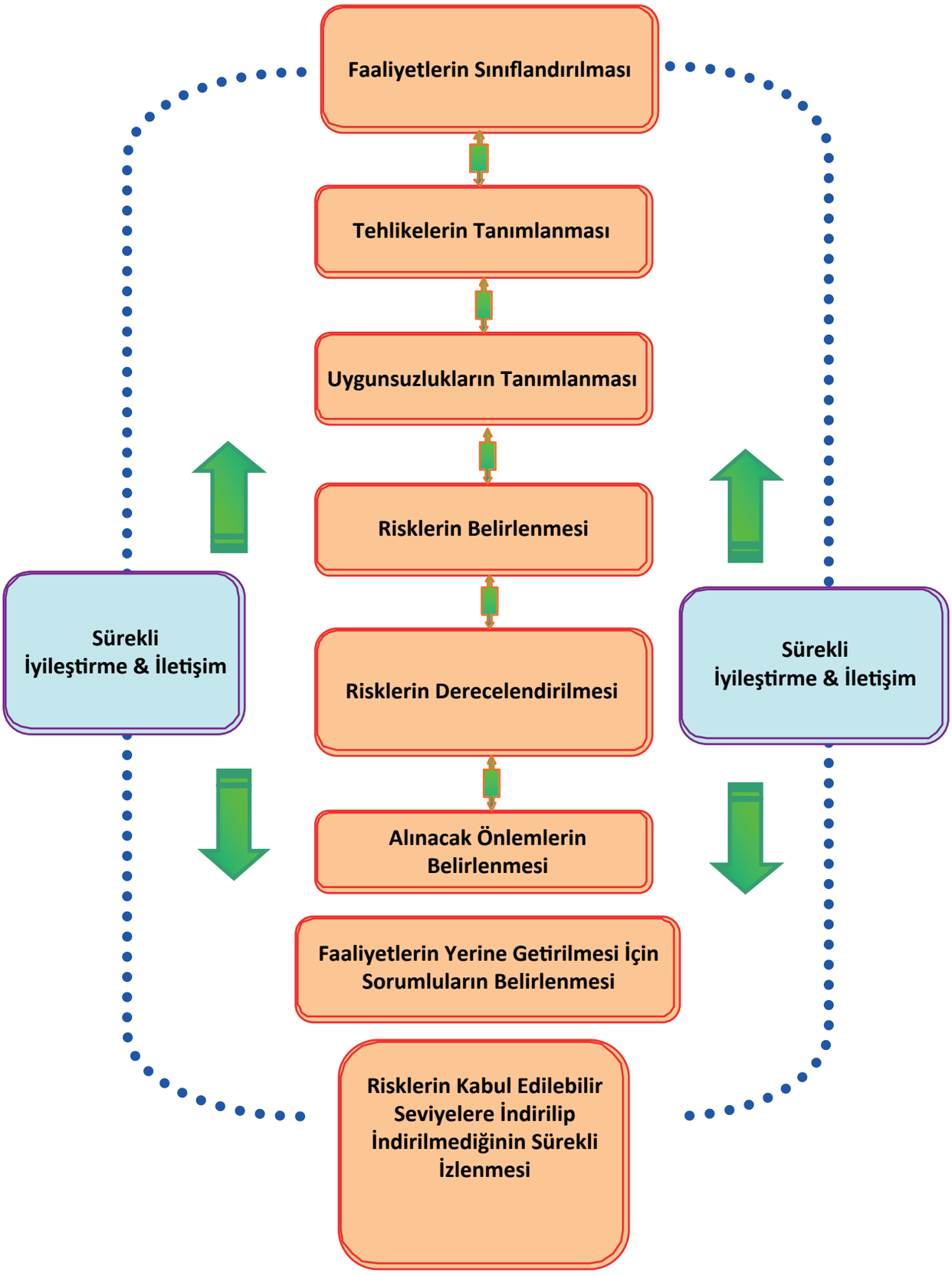

Risk değerlendirmesinin yenilenmesi

Yapılmış olan risk değerlendirmesi tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işyerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenir.

Aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilenir.

a) İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması.

b) İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi.

c) Üretim yönteminde değişiklikler olması.

ç) İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi.

d) Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması.

e) Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi.

f) İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması.

Tablo 3: Risk değerlendirmesinin tüm aşamalarını gösteren Örnek Çalışma 1

No	Tehlikenin Tanımlanması	Risklerin Belirlenmesi & Analizi	Risk Kontrol Adımları	Denetim, İzleme, Gözden Geçirme
1	Asma kat platform korkuluğu yok	Yüksekten düşme	Korkuluk yapılacak	Uygulamanın kontrolü
2	Preste açık kalıpla çalışma yapılıyor	El - parmak kopması	Çift el kumanda sistemi yapılacak Kullanım denetlenecek	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
3	İşyerinde solvent içeren cila kulllanılması	Solvent buharlarından etkilenme Buharın parlaması	Risk derecelendirmesi yapılacak	Risk derecelendirmesi yapılacak
4	Tezgâhların altında yağ, bez, vb. birikintileri var	Yangın	Günlük temizlik yapılacak	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
5	Çöp bidonları dolu bırakılıyor	Yangın	Her gün mesai sonu boşaltılacak	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
6	İşyeri öğütme bölümünde rahatsız edici seviyede gürültü var	İşitme kaybı	Risk derecelendirmesi yapılacak	Risk derecelendirmesi yapılacak
7	3 yerde kırık fiş-priz var	Elektrik çarpması / kısa devre	Kırık prizlerin derhal değiştirilmesi	Uygulamanın kontrolü
8	Mutfak kısmı temiz değil	Enfeksiyon	Günlük kontrol ve temizlik sağlanmalı	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
9	Seyyar kablolar yerlerde ve kontrolsüz bulunuyor	Kaçak akım / takılıp düşme	Kontrollü kullanılacak kablolar toparlanacak	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
10	Kaynakhanede havalandırma sistemi yok	Kaynakların dumanları sonucu solunum sistemi hastalıkları	Risk derecelendirmesi yapılacak	Risk derecelendirmesi yapılacak
11	Ekranla çalışmada ekran koruyucu yok ve koltuklar ergonomik değil	Göz hastalıkları Kas ve iskelet sistemi hastalıkları	Mat yüzeyler kullanarak yansımayı önleme ve ekran koruyucu kullanımı Uygunsa masa yüksekliği ve dönebilen büro sandalyesi	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
12	Ara ürünler rastgele stoklanıyor	Acil durumda tahliye zorluğu Çalışmanın engellenmesi	İşyeri düzeni yeniden belirlenecek	Uygulamanın kontrolü/ Kontrol Listesi hazırlanması
13	Polisaj işçileri maske ve gözlük kullanmıyor Yoğun toz çıkışı var	Göz rahatsızlıkları Solunum sistemi hastalıkları	Risk derecelendirmesi yapılacak	Risk derecelendirmesi yapılacak

Örnek Çalışma 2: Çalışma ortamında bir tehlike olan gürültünün risk değerlendirmesi çalışmasında ele alınması.

Ön Bilgi

Gürültü, genel olarak arzu edilmeyen ses olarak tanımlanır. Ses ölçü birimi desibeldir. (dB(A)). "0" desibel duyma eşiği, "140" desibel de ses ağrı eşiği olarak kabul edilir. İkisi arasındaki geniş aralık ise kulağın duyma aralığıdır.

Gürültüden kaynaklanan riskler aşağıda yer almaktadır.

İşitme Kaybı

Şiddetli gürültüye maruz kalan kişilerde işitme kayıpları iki tiptir.

a) İletim tipi işitme kaybı

Dış ve orta kulakta oluşan işitme kaybı tipidir. Ses dış ve orta kulaktan geçerken şiddetinin bir kısmını kaybeder ve iç kulağa olduğu gibi iletilemez. Bu işitme kaybı tipi, patlama şeklindeki ani yüksek bir sesin dış kulak zarını zedelemesi sonucunda görülür. Aynı ses orta kulaktaki kemikçiklerde de düzensizlikler oluşturabilir.

b) Algı tipi işitme kaybı

İç kulakta görülen bir işitme kaybıdır. İç kulaktaki kokleada bulunan sıvının veya liflerin bozulması ile duyma sinirlerinin çalışmamasıdır. Bu işitme kaybı tipi daha çok, şiddeti ve frekansı yüksek seslerin oluşturduğu işitme kaybıdır. Endüstride, yüksek gürültüye kısa bir süre maruz kalan kişilerde geçici bir algı tipi işitme kaybı görülebilir. Bu etkilenme uzun süre olursa, işitme kaybı kalıcı olur ve kulak kaybettiği yeteneğini artık geri kazanamaz.

Gürültülü ortamlar;

1. Bağırarak konuşmanın,
2. Sinirli olma halinin,
3. Karşılıklı anlaşma zorluğunun,
4. Kişiler arasındaki ilişkilerde olumsuzlukların,
5. İş kazalarının artmasında etkin rol oynar.

Gürültülü ortamlarda kalan veya yaşayan insanlarda; konsantrasyon, dikkat ve reaksiyon kapasitesinde azalma, yorgunluk, uyku bozuklukları, merkezi sinir sistemi bozuklukları, baş ağrıları ve stres gibi rahatsızlıklar gözlemlenir.

Birdenbire olan şiddetli gürültü; kan basıncında (tansiyon) yükselme, dolaşım sistemi bozukluğu, solunum hızı değişmesi ve terlemenin artması gibi etkilere sebep olur.

1. Çalışma ortamınızda insanlar karşılıklı iletişimde problem yaşıyorsa veya insanı rahatsız edecek seviyede bir ses düzeyi olduğunu düşünüyorsanız, işyerinizdeki gürültü seviyesini belirlemek için gürültü ölçümü yapılması gerekmektedir. Gürültü ölçümü sonucunda, işyerinizdeki gürültü seviyesi izin verilen limitin üzerine çıkıyorsa, çalışanlarınızda bir önceki sayfada belirtilen risklerden bir veya birkaçı görülebilir. Bu durumda gürültü, işyeriniz için önemli bir tehlike olup yol açtığı riskler yüksek risk grubunda bulunur ve gürültü konusunda zaman geçirmeden önlem almanız gerekir.

2. İşyerinizde gürültüye sebep olan gürültü kaynaklarını belirleyiniz, riskin kabul edilebilir seviyeye indirilebilmesi için aşağıda verilen risk kontrol tedbirlerini öncelik sırasına göre uygulayınız.

2.1. Gürültüyü kaynağında yok ediniz.

2.2. Gürültüden etkilenmeyi azaltmak için gürültü düzeyi düşük makineler ve işlemler seçiniz.

2.3. Gürültü kaynağını izole ediniz. Gürültünün ortamda yayılmasını önlemek için makinelerin yerleştirildiği zeminde titreşime karşı önlem alınız, gürültü kaynağı ile gürültüye maruz kalan kişiler arasına engeller koyarak veya uzaklığı artırarak maruziyeti azaltmaya çalışınız. Yine ortamdaki gürültünün azaltılması için sesin geçebileceği ve yansıyabileceği duvar, tavan, taban gibi yerleri ses emici malzemeler ile kaplayınız.

2.4. Gürültüye maruz kalan çalışanınızı, sese karşı izole edilmiş bir bölme içine alınız.

2.5. Çalışanın, gürültülü ortamdaki çalışma süresini kısaltınız.

2.6. Son olarak, çalışanınıza gürültüye karşı uygun kişisel koruyucu donanım (KKD) temin ediniz.

Gürültülü işlerde çalışacakların işe girişlerinde odyometrik testler yaptırınız ve işe uygun kişileri çalıştırınız. Çalışanların periyodik olarak odyometrik testlerinin yapılmasını sağlayınız ve sonuçları takip ediniz.

3. Bütün bu çalışmalar için bir uygulama takvimi oluşturunuz ve uygulamalardan bir çalışanınızı sorumlu tutarak uygulamaların kontrol edilmesini sağlayınız.

6. RİSK ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

En sık kullanılan yaklaşımlardan biri olan risk değerlendirme matrisi ABD. Askeri standardı MIL_STD_882-D olarak da bilinen sistem güvenlik programı gereksinimini karşılamak maksadıyla geliştirilmiştir. Matris diyagramları iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi analiz etmekte kullanılan bir değerlendirme aracıdır.

L Tipi Matris: 5 x 5 Matris diyagramı (L Tipi Matris) özellikle sebep-sonuç ilişkilerinin değerlendirilmesinde kullanılır. Bu metot basit olması dolayısıyla tek başına risk analizi yapmak zorunda olan analistler için idealdir, ancak değişik prosesler içeren veya birbirinden çok farklı akım şemasına sahip işlerin hepsi için tek başına yeterli değildir ve analistin birikimine göre metodun başarı oranı değişir. Bu tür, işletmelerde özellikle aciliyet gerektiren ve bir an evvel önlem alınması gerekli olan tehlikelerin tespitinin yapılabilmesi için kullanılmalıdır. Bu metot ile öncelikle bir olayın gerçekleşme ihtimali ile gerçekleşmesi takdirinde sonucunun derecelendirilmesi ve ölçümü yapılır. Risk skoru ihtimal ve zarar derecesinin çarpımından elde edilerek tablodaki yerine yazılır.

Risk = Olasılık x Etki (Şiddet)

Madde 4.5. altında tanımlanan tehlikelerin her birinin risk değeri hesaplanırken, tehlikenin olma olasılığı ve etkisi (şiddeti) sınıflandırılır ve puanlandırılır. Risk değeri, olasılığın ve etkinin bileşkesinden hesaplanır.

Tehlike sınıflandırması, tehlikenin risk değeri ve riskin doğuracağı sonuçlarla ilgili bir yaptırım olup olmadığının incelenmesi ile belirlenir ve tanımlanan her riske bir öncelik derecesi (puan) verilir.

Tehlike sınıflandırması için puanlama yapılırken, eğer bir alt işveren/tedarikçi ile çalışılıyorsa daha az bilinçli olabileceği göz önünde bulundurulur ve çıkan değerlendirmeler sonucu alt işveren/tedarikçilerin faaliyetlerinden kaynaklanan risklere öncelik verilir.

Risk değerlendirmesi yapılırken hem sağlık hem de güvenlik ile ilgili tehlike ve riskler tek tek ele alınır. Örnek: gürültü, toz, hijyen, haşarat v.b.

Her bir kriter için aşağıda verilen puan cetveli doğrultusunda puanlama yapılır:

Önlemlerin yerine getirilmesinden sonra belirlenen risk için yeni bir risk skoru belirlenmeli ve form yeniden doldurulmalıdır.

Tablo 4: Olasılık

5 Çok yüksek	(Oluşması bekleniyor. Kontrol sistemi yok), **Haftada bir / Her gün**
4 Yüksek	(Oluşması mümkün. Kontrol edilebileceği kesin değil veya kontroller sınırlı ve yetersiz olabilir), **Ayda bir**
3 Orta	(Oluşması mümkün ama beklenmiyor. Kontrol edilmemesi çok küçük olasılık), **Yılda bir veya iki kez**
2 Düşük	(Olasılığın ortadan kaldırıldığı düşünülüyor. Kontrol sistemi mevcut) , **Birkaç yılda bir**
1 Çok Düşük	(Oluşması beklenmiyor, Yeterli kontrol sağlandı), **Hemen hemen hiç**

Tablo 5: Etki (Şiddet)

5 Çok Ciddi	Ölüm
4 Ciddi	Ciddi yaralanma, uzuv kaybı, meslek hastalığı, sürekli iş göremezlik
3 Orta	Tedavi gerektiren yaralanmalar, yatarak tedavi, kısa süreli iş göremezlik
2 Hafif	İlk yardım gerektirebilecek durumlar, ayakta tedavi
1 Çok Hafif	İş kaybı olmayan, İlk yardım gerektirmeyen

Tablo 6: Risk Matrisi

RİSK MATRİSİ		ŞİDDET				
		Ölüm	Ciddi yaralanma Kalıcı sakatlık	Ciddi yaralanma Tamamen iyileşme	Yaralanma Kayıp zaman var	Yaralanma Kayıp zaman yok
OLASILIK		5	4	3	2	1
Yüksek - Kesin Her gün	5	25	20	15	10	5
Yüksek/Orta-Olası Haftada 1	4	20	16	12	8	4
Orta - Mümkün Ayda 1	3	15	12	9	6	3
Orta/Düşük-Zayıf olasılık 3 ayda 1	2	10	8	6	4	2
Düşük - Nadir Yılda 1	1	5	4	3	2	1

Tablo 7: Sonucun Kabul Edilebilirlik Değerleri

Gerekli görülmesi ve/veya iş görülen yer veya ülke koşullarının zorunlu kılması durumunda, yukarıda verilen kriterler dışında da kriterler eklenebilir.

SONUÇ	EYLEM	ÖNEM DERECESİ
4	**KABUL EDİLEMEZ RİSK** **Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalı**	I
3	**KAYDA DEĞER ÖNEMLİ RİSK** **Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmeli**	II
2	**DİKKATE DEĞER RİSK** **Bu risklere kontrol tedbirleri geliştirilmeli ve planlama yapılmalı**	III
1	**KABUL EDİLEBİLİR RİSK** **Acil tedbir gerektirmeyebilir.**	IV

Farklı kişiler tarafından yapılan puanlama sonuçlarının ortalaması alınarak, nihai puanlar tam sayı olarak belirlenir. Nihai puanların çarpımı alınarak, öncelik derecesinin objektif biçimde değerlendirilmesi için bir baz oluşturulur. Elde edilen veriler İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve İSG Kurulu tarafından gözden geçirilerek, nihai öncelik derecesi belirlenir.

7-SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 8: Tehlikelerin derecelendirme yöntemi

I. Öncelikli Tehlikeler	II. Öncelikli Tehlikeler	III. Öncelikli Tehlikeler	IV. Öncelikli Tehlikeler
4	3	2	1

Belirlenen öncelik derecesine ve işverenin ayırabileceği kaynaklara göre, tehlikeler arasında öncelikli görülenlerin değerlendirilmesi aşağıda verilen yöntem doğrultusunda kararlaştırılır.

1. Öncelikli Tehlikeler:

Değerlendirme sonucunda **25 puan** alan konular:

- İş hemen durdurulur.
- Tehlike kontrol altına alınır.
- Kontrol için dokümante edilmiş prosedür/talimatlar oluşturulur.
- İzleme ve ölçme planı yapılır ve kayıtları tutulur.
- İyileştirmeye yönelik düzeltici ve önleyici faaliyetler belirlenir, dokümante edilir, uygulanır ve takip edilir.
- 1. öncelikli tehlikelerin, kontroller sonucu kabul edilebilir sınırlara indirilmesi hedeflenir.
- Mümkün olduğu yerde iyileştirmelerin rakamsal olarak takibi yapılır ve kaydı tutulur.
- Personele ihtiyaç duyulan eğitimler verilir.
- Bu konulardaki tüm uygulamanın belirli periyotlarla denetlenmesi sağlanır, yönetime raporlanır.

2. Öncelikli Tehlikeler:

Değerlendirme sonucunda **15, 16 ve 20 puan** alan konular:

- Tehlikeye hemen müdahale edilir.
- Tehlike kontrol altına alınır.
- Kontrol için dokümante edilmiş prosedür/talimatlar oluşturulur.
- İzleme ve ölçme planı yapılır ve kayıtları tutulur.
- İyileştirmeye yönelik düzeltici ve önleyici faaliyetler belirlenir, dokümante edilir, uygulanır ve takip edilir.
- öncelikli tehlikelerin, kontroller sonucu kabul edilebilir sınırlara indirilmesi hedeflenir.
- Mümkün olduğu yerde iyileştirmelerin rakamsal olarak takibi yapılır ve kaydı tutulur.
- Personele ihtiyaç duyulan eğitimler verilir.
- Bu konulardaki tüm uygulamanın belirli periyotlarla denetlenmesi sağlanır, yönetime raporlanır.

3. Öncelikli Tehlikeler :

Değerlendirme sonucunda **8, 9, 10 ve12 puan** alan konular:

- Tehlike kontrol altına alınır.
- Kontrol için dokümante edilmiş prosedür/talimatlar oluşturulur.
- Mümkün olduğunda izlenirliği ve ölçülmesi sağlanır ve kayıtlar tutulur.
- İyileştirmeye yönelik düzeltici ve önleyici faaliyetler belirlenir, dokümante edilir, uygulanır ve takip edilir.

- 2. öncelikli tehlikelerin, kontroller sonucu kabul edilebilir sınırlara indirilmesi hedeflenir.
- Personele ihtiyaç duyulan eğitimler verilir.
- Bu konulardaki tüm uygulamaların belirli periyotlarda denetlenmesi sağlanır, yönetime raporlanır.

4. Öncelikli Tehlikeler:

Değerlendirme sonucunda **1, 2, 3, 4, 5 ve 6 puan** alan konular:

Önlemler planlanan uygulamalar kısmında tarif edilir ve uygulama kontrolleri yapılır. Personele ihtiyaç duyulan eğitimler verilir. 3. öncelikli tehlikelerin, kontroller sonucu kabul edilebilir sınırlara indirilmesi hedeflenir.

Gelecekte önemli bir tehlikeyi oluşturmaması için, incelenir ve gerekirse önlemler planlanan uygulamalar kısmında tarif edilir, uygulama kontrolleri yapılır ve personele ihtiyaç duyulan eğitimler verilir.

RİSK ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME RAPORU

İŞYERİNİN UNVANI:		İŞVEREN VEKİLİ	İSG UZMANI	İŞYERİ HEKİMİ	
İŞYERİ ADRESİ:					
DEĞERLENDİRME EKİBİ:	Çalışan Temsilcisi / Destek Elemanı / Tehlikeli	DEĞERLENDİRİLEN BÖLGELER:	HAZIRLAYAN:	DEĞERLENDİRME TARİHİ:	20/05/2017
	Tehlike Sınıfı			GEÇERLİLİK TARİHİ:	5/19/21

SIRA	TEHLİKE & RİSK BİLGİLERİ			RİSK DEĞERİ						AKSİYONLAR			TEDBİR SONRASI ÖNGÖRÜLEN RİSK DEĞERİ				
	FOTO	YAPILAN İŞ-FAALİYET	POTANSİYEL TEHLİKE	POTANSİYEL RİSK	ETKİLENEN KİŞİLER-EKİPMAN	TEHLİKE OLASILIĞI	ŞİDDET	RİSK	MEVCUT ÖNLEMLER	RİSK AZALTMA TEKNİKLERİ, KONTROL SİSTEMLERİ vs.	SORUMLU KİŞİ	İLGİLİ YÖNETMELİK	TERMİN SÜRESİ	TERMİN TARİHİ	GERÇEKLEŞME TARİHİ	TEHLİKE OLASILIĞI	TEHLİKE ŞİDDETİ	RİSK
1		Gürültülü Ortamda Çalışma	Gürültüye maruz kalma	**Geçici veya Kalıcı işitme Kaybı (Meslek Hastalığı)**	**Çalışanlar**	3	4	12		Çalışanların Gürültü ile ilgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik Kapsamında; Çalışanların maruz kaldığı gürültü düzeyi, gereken durumlarda gürültü ölçümleri yaptırarak belirlenmeli, gürültünün kaynağında yok edilmesi sağlanmalı, bunun sağlanamadığı durumlarda izole edilmesi ve en son aşamada ise kişisel koruyucu donanımlarla gürültünün çalışan üzerindeki sağlık etkileri azaltılmalıdır.		Çalışanların Gürültü ile ilgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	90	18/08/2017				0
2	93, 208	Titreşimli aletlerle çalışma	Titreşime Maruz Kalma	**El - Kol ve Tüm Beden Titreşimine Maruziyet (Meslek Hastalığı)**	**Çalışanlar**	3	4	12		Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik Kapsamında Çalışanların Maruz Kaldığı Mekanik Titreşim Düzeyleri Hakkında İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmeliğe Göre Ölçümler Yapılarak Mekanik Titreşime Maruziyeti Belirlenmelidir. Titreşimli Aletlerle Çalışmalarda Ara Vererek Çalışılmalı ve Uygun Titreşim Emici Aparatlar ve Kişisel Koruyucular Kullanılmalıdır.		Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	90	18/08/2017				0
3	234, 244, 457	Zeminde Çökme yıpranma	Takılarak Düşme	**Yaralanma**	**Çalışanlar/ziyaretciler**	3	4	12		Zemindeki çökme ve erime veya eğimli olan yerlerde gerekli düzenlemelerin yapılması,zemnide kaydırmazlığın sağlanması gereklidir.		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	90	18/08/2017				0
4	133, 171, 417	EL ALETLERİ KULLANIMI ve ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ	Çapak sıçraması,taş patlaması,yanlış taş kullanılması	**Yaralanma**	**Çalışanlar**	3	5	15		Elektrikli El Aletleri Çalışma Talimatlarına Uyulması,makina koruyuları olmayan makinaların kullanılmaması ve makina koruyucularının takılması,taşlama tezgahında uygun olan taşların kullanılması gereklidir.		İş ekipmanlarının kullanımında sağlık ve güvenlik şartları yönetmeliği	60	19/07/2017				0
5	92,118, 119	El aletlerinin kullanımı ve elektrikli el alaetleri	Elektrik çarpması,dikkatsiz ve amaç dışı kullanım	**yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		Çekiç, tornavida, pense, anahtar, eğe, keski vb. el aletlerini kullanırken işe uygun alet seçimine dikkat edilmesi,Elektrikli aletlerin topraklamasının kontrol edilmesi,kabloları yıpranmış ,açıkta kablosu bulunan el aletlerinin kablolarının yenisi ile değiştirilmesi.		İş ekipmanlarının kullanımında sağlık ve güvenlik şartları yönetmeliği	60	19/07/2017				0
6	131,6,7	Atölyenin tavanı ve pencereleri	Atölyenin üst kattaki ofis kısımlarındaki pencerelerin uygun olmaması ve elektrikhane bölümü tavanı açıklık	**Yaralanma,hastalanma**	**Çalışanlar**	3	4	12		Atölyenin üst kısmındaki pencerelerin değiştirilmesi ve elektrikhane ve diğer bölümlerdeki tavan açıklıklarının kapatılması		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	90	18/08/2017				0
7		İLKYARDIM DOLABI	acil durumlarda müdahele edilememesi	**Acil durum yaralanmaları**	**Çalışanlar**	3	4	12		Atölye bölümünde ilk yardım dolabı tesis edilerek içersinde gerekli olan malzemelerin bulundurulması.(Gazlı bez veya yapışkanlı bir bandaj *Çeşitli boylarda pamuklu pedler *Plaster *Sabun *Emici pamuk *Yapışkan bant *Çengelli iğne *Cımbız *Keskin makas *Pamuk uçlu sopalar *İnce bezler *İlk yardım kitapçığı)		İlk yardım yönetmeliği	90	18/08/2017				0
8	38	ASPİRASYON(HAVA LANDIRMA)	Çalışanların uygun olmayan sıcaklıkta çalışması	**Hastalanma**	**Çalışanlar**	3	3	9		İşyerlerinde termal konfor şartlarının çalışanları rahatsız etmeyecek, çalışanların fiziksel ve psikolojik durumlarını olumsuz etkilemeyecek şekilde olması esastır. Çalışılan ortamın sıcaklığının çalışma şekline ve çalışanların harcadıkları güce uygun olması sağlanır. Dinlenme, bekleme, soyunma yerleri, duş ve tuvaletler, yemekhaneler, kantinler ve ilk yardım odaları kullanım amaçlarına göre yeterli sıcaklıkta bulundurulur. Isıtma ve soğutma amacıyla kullanılan araçlar, çalışanı rahatsız etmeyecek ve kaza riski oluşturmayacak şekilde yerleştirilir, bakım ve kontrolleri yapılır.		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	90	18/08/2017				0
9	218, 250, 255, 180	İş yeri Temizliği	Yetersiz ve etkisiz temizlik	**Hastalık, meslek hastalığı**	**Çalışanlar**	3	4	12		İşyeri Bina Ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık Ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Madde 5- Ç. Temizlik İşlerinin Talimatı Oluşturulması, temizlikten sorumlu bir kişinin belirlenmesi ,temizliklerin Periyodik Yapılması Ve Kayıtlarının Tutulması.		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	90	18/08/2017				0
10	190, 175	Kaynak İşleri	Kaynak işlemi sırasında ,çapak sıçraması,kaynak ışınlarına maruz kalma	**Vücutta yanma,gözlerde kaynak ışınlarından etkilenmesi**	**Çalışanlar**	3	5	15		Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Ek 3.6. Maddesinde Belirtilen El, Kol,göz ve Vücut Korumasına Uygun Kaynak İşlerinde Çalışmalarda Ateşe Dayanıklı Giysinin Sağlanması, Kaynakçı Eldiveni Verilmesi ve Kullanılmasının Sağlanması,Işıma ve Radyasyon Sebebiyle Oluşabileceık Meslek Hastalığını Giderebilmek Amacıyla Kaynakçı Başlığı, Kaynakçı Gözlüğü ve İşe Göre Uygun Siperler Kullanılması, Çalışanların Tehlikeler ve Korunma Yolları Hakkında Bilgilendirilmesi ve Talimatlar Oluşturulması Gereklidir.		Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik,İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	60	19/07/2017				0

RİSK ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME RAPORU

İŞYERİNİN UNVANI:		İŞVEREN VEKİLİ	İSG UZMANI	İŞYERİ HEKİMİ	
İŞYERİ ADRESİ:				Dicle ÖZSEL	
DEĞERLENDİRME EKİBİ:	Çalışan Temsilcisi	Destek Elemanı	Tehlike Sınıfı	DEĞERLENDİRİLEN BÖLGELER:	HAZIRLAYAN:	DEĞERLENDİRME TARİHİ:	20/05/2017
			Tehlikeli			GEÇERLİLİK TARİHİ:	5/19/21

SIRA	TEHLİKE & RİSK BİLGİLERİ			RİSK DEĞERİ						AKSİYONLAR			TEDBİR SONRASI ÖNGÖRÜLEN RİSK DEĞERİ					
	FOTO	YAPILAN İŞ-FAALİYET	POTANSİYEL TEHLİKE	POTANSİYEL RİSK	ETKİLENEN KİŞİLER-EKİPMAN	TEHLİKE OLASILIĞI	ŞİDDET	RİSK	MEVCUT ÖNLEMLER	RİSK AZALTMA TEKNİKLERİ, KONTROL SİSTEMLERİ vs.	SORUMLU KİŞİ	İLGİLİ YÖNETMELİK	TERMİN SÜRESİ	TERMİN TARİHİ	GERÇEKLEŞME TARİHİ	TEHLİKE OLASILIĞI	TEHLİKE ŞİDDETİ	RİSK
11	185	Kaynak İşleri	kaynak makinesi kablolarının yalıtımının bozulması ve topraklamasının uygun olmaması	**Elektrik çarpması,yaralanma**	**Çalışanlar**	3	5	15		Kaynak makinesi kablolarının elektrik kablolarının yıpranmış ve yalıtımı bozulmuş olması durumunda yenisi ile değiştirilmesi ,kaynak makinesinin topraklamasının kontrolünün yapılması		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	60	19/07/2017				0
12	191, 177	Kaynak İşleri	Kaynak dumanı solunması	**Meslek hastalığı**	**Çalışanlar/ziyaretciler**	3	5	15		Kaynak Yapılan Yerde ve kaynak yapılan ortamda uygun Bir havalandırma Sistemi Bulunacak, Uygun Maskeler Kullanılacaktır. Ayrıca Elektrik Kaynağı Yapılan Yerler, Başka İşçilerin Çalıştığı Yerlerden En Az 2 Metre Yükseklikte ve Işık Geçirmeyen Taşınmaz veya Taşınabilir Paravanlarla Ayrılmış Olacaktır.		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	60	19/07/2017				0
13	440	Ambar	Lastik ambarında akülerin depolanması	**Asit dökülmesi, sıçraması**	**Çalışanlar**	3	4	12		Lastik ambarının olduğu bölümdeki aküler kaldırılarak ayrı bir yerde depolanması		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik						
14	447	Ambar	Ambarda kimyasalların depolanması	**Kimyasal etmenler**	**Çalışanlar**	3	5	15		Ambardaki kimyasalların cinsine göre ayrı bölümlerde depolanması yanıcı ve parlayıcı sıvıların yangına 120 dk dayanıklı alttan ve üstten havalandırmalı saç dolap içersinde depolanması ve ambar kapılarının kırılmaya ve acılmaya karsı daha dayanıklı hale getirilmesi.		Tehlikeli kimyasal yönetmeliği	60	19/07/2017				0
15	206, 207	Aküler	Akü patlaması,Asit sıçraması	**Yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		Göz Duşu Bulundurulmalı, Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması, Kişisel Koruyucu Ekipman Yönetmeliği Ve Kişisel Koruyucu Ekipmanların İşyerinde Kullanılması Hakkındaki Yönetmeliğe Uyulması, İş Talimatları Oluşturulması Ve Personelin Olası Tehlikeler Hakkında Eğitiminin Sağlanması.akülerin standartlara uygun bir şekilde ayrı bir yerde depolanması,akülerin sarz yapılan bölümün diğer bölümlerden ayrılması.		Kişisel koruyucu ekipmanların işyerinde kullanılması hakkında yönetmelik,	60	19/07/2017				0
16	137, 253	Komperosörler	Patlama durumuna karşı dayanıklı bölüm içinde olmaması,periyodik bakımlarının yapılmaması	**Yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		Sabit kompresörlerin depoları, patlamalara karşı dayanıklı bir bölmede olacak, seyyar kompresörler, çalışan işçilerden en az 10 metre uzaklıkta veya dayanıklı bir bölme içinde bulunacaktır. Bu bölmenin üzerinde kat bulunmayacak yalnızca güneşten, hava koşullarından koruyacak şekilde kapatılacak,periyodik kontrolleri yapılıp kayıt altında tutulması.Komperosörlerin hava hatlarının ve hortullarının bakımları yapılması ve yıpranmış olanların değiştirilmesi		İş ekipmanlarının kullanımında sağlık ve güvenlik şartları yönetmeliği,tehlikeli kimyasallar yönetmeliği	60	19/07/2017				0
17		Kimyasallar	yaralanma,ölüm	**Yangın, parlama,patlama**	**Çalışanlar**	4	5	20		Kullanılan tüm kimyasalların türkçe msds raporları bulundurulmalı,msds raporları üzerinden gerekli talimatlar oluşturulmalı,kimyasallar sınıflarına göre ayrı ayrı depolanmalı kimyasallar ile çalışan personel belirlenip gerekli eğitimlerin verilmesi.		Tehlikeli kimyasal yönetmeliği	60	19/07/2017				0
18	65, 67,251, 252,330	Madeni Yağlar	Yangın	**Yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		madeni yağların msds formları dikkate alınarak güvenlik önlemleri oluşturulmalı ve talimatlar hazırlanmalıdır.madeni yağlar güneş ışığına maruz kalmayacak şekilde ayrı bir bölümde depolanmalı ,madeni yağlar 1/3 ünü alacak şekilde taşma havuzu içinde ayrı bir bölüümde depolanması madeni yağların etrafa yayılmasının önlemek için yağ tutucularla arındırılmalı kullanılmış yağlar ayrı bir bölümde depolanmalı yağların çevreye yayılması ve etrafa dökülmesi önlenmelidir.		İş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmelik	60	19/07/2017				0
19	223, 224	Makinalar	iş ekipmanlarının periodik kontrollerinin yapılmaması	**Yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Kapsamında, İş Ekipmanlarında Bulunacak Asgari Gereküer; Makineyi Tümüyle ve Güvenli Bir Şekilde Durdurabilecek Bir Acil Durdurma Sistemi Bulunmalı ve Makine Durdurulduğunda Bunları Harekete Geçiren Enerjiyi de Kesilecek Özelliğe Sahip Olmalıdır. Parça Fırlaması veya Düşme Riskini Ortadan Kaldırmaya Uygun Makine Koruyucusu ve Güvenlik Tertibatı Bulunmalı,periyodik kontrolleri yapılması ve katıylarının saklanması ve tüm makinaların bakım kartlarının oluşturulması ve makinaların numaralandırılması.Tüm makinalarda kullanım talimatı bulunmalıdır		İş ekipmanlarının kullnımında sağlık ve güvenlik şartları yönetmeliği	60	19/07/2017				0
20	77,78,79,83,91	Kaldırma araçları	kaldırma araçlarının periyodik bakımlarının yapılmaması	**Yaralanma,ölüm**	**Çalışanlar**	3	5	15		tüm kaldırma araçlarının bakımlarının ve periyodik kontrollerinin yapılması bakım talimatlarının hazırlanıp bakımların kayıt altına alınması.kullanılan kaldırma araçlarını yetkili kişiler dışında herhangi birinin kullanmaması sağlanması.Bir Acil Durdurma Sistemi Bulunmalı ve Makine Durdurulduğunda Bunları Harekete Geçiren Enerjiyi de Kesilecek Özelliğe Sahip Olmalıdır.		İş ekipmanlarının kullnımında sağlık ve güvenlik şartları yönetmeliği	60	19/07/2017				0

9. BÖLÜM
MÜDÜRLÜĞÜMÜZ FORMLARI

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü olarak birçok kurumun ve başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın (ÇSGB) önerdiği formlar ile müdürlüğümüzce olması gerekenleri ekleyerek birçok form hazırladık.

Aşağıda bizim kullandığımız formları göreceksiniz. İlerleyen günlerde kullanım durumuna göre, eksiklikler, fazlalıklar ortaya çıktıkça revize edilecek ve zamanla son şeklini alacaktır. ÇSGB'nin yayınladığı formların dışındakiler birçok form bu alanda hizmet veren birçok kurum ve kuruluşun çabalarını, emeğini göz ardı edilmeksizin üstüne kendi emeğimiz de eklenerek tasarlanmıştır.

Bu kapsamda;

FORM 1: Çalışma Bakanlığı'nın yayınladığı, yıllardan beri Türk Tabipleri Birliği'nin yani hekimlerin kullandığı "işe giriş ve periyodik muayene" formudur. Birinci bölüm "İşveren" bilgilerini, ikinci bölüm "Çalışan ve Stajyer" bilgilerini içerir. Özellikle Çalışanın/Stajyerin bölümü nüfus cüzdanı bilgilerine göre doldurulur. Tıbbi Anemnez bölümü çalışanın/stajyerin son bir yıldaki tıbbi geçmiş sorgulamasıdır ve sözlü beyan esas alınır. Fizik Muayene bölümünü Laboratuar bilgileri izler. Laboratuar tetkikleri her kuruma göre değişiklik gösterse de bizde tüm İzmir Büyükşehir Belediyesi çalışanları için müdürlüklerin tehlike durumlarına göre dağılım göz önüne alınır ve hekimlerce kişi bazında hangi tetkiklerin yapılacağı önceden belirlenir. Sonuçları da bu formdaki Laboratuvar bölümüne işlenir. Muayene eden hekim ve muayene edilenin imzaları ile evrak sonlandırılır. Bu form çalışanın izni olmadığı ve toplumu ilgilendiren salgın bir hastalık olmadığı sürece sadece işyeri hekimince görülebilir.

ÖN

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İŞE GİRİŞ / PERİYODİK MUAYENE FORMU

İŞYERİNİN

Ünvanı:
SGK Sicil No:
Adresi:
Tel / Fax:

foto

ÇALIŞANIN / STAJYERİN **Adı ve Soyadı:**

Kurum Sicil No:		T.C. Kimlik No:	
Doğum Yeri ve Tarihi:		Eğitim durumu:	
Cinsiyeti:	K E	Medeni Durumu:	EVLİ BEKAR DUL BOŞANMIŞ
Mesleği:		Tel (cep):	
Yaptığı İş:		e-posta:	
		Çalıştığı Bölüm:	

Daha önce çalıştığı yer:	İşkolu	Yaptığı iş	Giriş-çıkış tarihi
1			
2			

ÖZGEÇMİŞİ:	**Kan Grubu:**	..... **Rh ( )**	
Bilinen allerji öyküsü	Konjenital / kronik hastalık:		

Bağışıklama:	**Tetanoz**	**Hepatit A**	**Hepatit B**	**Diğer (.....)**

SOYGEÇMİŞİ:	Anne	Baba	Kardeş	Çocuk

TIBBİ ANAMNEZ:

1- Son bir yıl içerisinde aşağıdaki **yakınmalardan** herhangi birini geçirdiniz mi? Tarih

	Hayır	Evet (Hastalıklarda ICD kodu belirtiniz)	
Balgamlı öksürük:			
Nefes darlığı:			
Göğüs ağrısı:			
Çarpıntı:			
Sırt ağrısı:			
İshal ve kabızlık:			
Eklemlerde ağrı:			
Diğer (belirtiniz):			

2- Son bir yıl içinde aşağıdaki **hastalıklardan** herhangi birini geçirdiniz mi? Tarih

	Hayır	Evet (Hastalıklarda ICD kodu belirtiniz)	
Kalp hastalığı			
Şeker hastalığı			
Sarılık			
Böbrek hastalığı			
Mide veya on iki parmak ülseri			
İşitme kaybı			
Görme bozukluğu			
Sinir sistemi hastalığı			
Deri hastalığı			
Besin zehirlenmesi			
Diğer (belirtiniz)			

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ARKA

3. Son bir yıl içinde hastanede yattınız mı?	Hayır	Evet ,ise tanı	
4. Son bir yıl içinde önemli bir ameliyat geçirdiniz mi?	Hayır	Evet ,ise tanı	
5. Son bir yıl içinde iş kazası geçirdiniz mi?	Hayır	Evet ,ise tanı	
6. Son bir yıl içinde meslek hastalıkları şüphesi ile ilgili tetkik veya muayeneye tabi tutuldunuz mu?	Hayır	Evet ,ise tanı	
7. Son bir yıl içinde Maluliyet aldınız mı?	Hayır	Evet ,ise tanı	
8. Şu anda herhangi bir tedavi görüyor musunuz?	Hayır	Evet ,ise tanı	
9. Sigara içiyor musunuz?	Hayır	BIRAKMIŞ	EVET
10. Alkol alıyor musunuz?	Hayır	BIRAKMIŞ	EVET

FİZİK MUAYENE SONUÇLARI:

a)- Duyu Organları	Göz:	
	Kulak-Burun-Boğaz:	
	Deri:	
b)- Kardiyovasküler sistem muayenesi:		
c)- Solunum sistemi muayenesi:		
d)- Sindirim sistemi muayenesi:		
e)- Ürogenital sistem muayenesi:		
f)- Kas-iskelet sistemi muayenesi:		
g)- Nörolojik muayene:		
h)-Psikiyatrik muayene:		
ı)-Diğer:		
TA: / mmHg Nb: /dk Boy: Kilo: BMI:		

LABORATUVAR BULGULARI:

a)- Biyolojik analizler	
Kan :	
İdrar :	
Gaita :	
b)- Radyolojik analizler:	
c)- Fizyolojik analizler	Odyometre :
	SFT :
d)- Psikolojik testler:	
e)- Diğer :	

KANAAT VE SONUÇ

1- .....işinde / işyerinde bedenen çalışmaya elverişlidir.	
2- Raporda işaret edilen arızalar tedavi edilmek şartıyla elverişlidir.	TARİH:...../...../ 20
Yukarıda yazılı sağlığım ile ilgili bilgiler tarafımdan verilmiştir ve doğrudur.İşyeri hekimi tarafından anlatılan, işyerinde çalışma güvenliği, sağlık, temizlik, koruyucu malzeme kullanımı ve önemi ile ilgili bilgileri aldım.	
İşçinin Adı Soyadı,İmza,Tarih	İş yeri hekimi Adı Soyadı, İmza, Kaşe

FORM 2: İşe giriş/periyodik muayene formu; İşe ilk defa giren çalışanlarda , stajyerlerin göreve başlamadan hemen öncesinde, kurum içi yer ve görev değişikliklerinde , periyodik muayenelerinde doldurulur. İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı ile birlikte doldurulup fotokopisi dosyasına, aslı ise birimine teslim edilmek üzere çalışana verilir.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İŞE GİRİŞ/GEÇİŞ PERİYODİK MUAYENE DEĞERLENDİRME FORMU

ÇALIŞANIN ☐ İŞE GİRİŞ ☐ GÖREV DEĞİŞİKLİĞİ ☐ İŞ KAZASI ☐ İSTİRAHAT ☐ PERİYODİK

Adı Soyadı: ……..… T.C. Kimlik No:……

☐ MEMUR ☐ SÖZLEŞMELİ PERSONEL ☐ KADROLU İŞÇİ ☐ DİĞER Kurum Sicil No:……

Yaptığı iş: …… Çalıştığı bölüm:……

..... kadrosu ile çalışacak / çalışan ……..…….....yaptığım işe giriş / periyodik muayenesinde "....…….....……..……" kararı tarafımca verilmiştir.

İlgili kişinin bu karara uygun görevlendirilmesi, atama/görev değişikliği yapılırken bu değerlendirmenin ilgili birime üst yazı ekinde gönderilmesi hususunda bilgi ve gereğini arz ederim.

NOT: *Yasal mevzuat gereği sağlık açısından işyeri hekimi onayı alınmadan görev değişikliği yapılmaması gerekmektedir.*

……. / ……. / ……

İşyeri hekimi kaşe ve imza

☐ …..…… olarak yapılan iş tehlikeli ve çok tehlikeli iş olmadığından mesleki eğitim belgesine gerek yoktur.

☐ Ekte fotokopisi yer alan.....……Belgesi/Mesleki Eğitim Belgesi ile ……..…….....……olarak çalışması için uygundur.

☐ Ekte fotokopisi yer alan …….....…….....Belgesi/Mesleki Eğitim Belgesi ……..……olarak çalışması için uygun değildir.

☐ İSG eğitimlerine katılması gerekmektedir.

NOT:……...……

Atama/görev değişikliği yapılırken bu değerlendirmenin ilgili birime üst yazı ekinde gönderilmesi hususunda bilgi ve gereğini arz ederim.

NOT: *Yasal mevzuat gereği mesleki yeterlilik açısından iş güvenliği uzmanı onayı alınmadan görev değişikliği yapılmaması gerekmektedir.*

……. / ……. / ……

İş Güvenliği Uzmanı kaşe ve imza

FORM 3: İşe Başlama Formu olarak adlandırdığımız bu form; çalışanın hastalığı için verilen 10 gün ve üzeri raporların bitiminde işe başlamadan önce işyeri hekimince çalışanın muayene edilip çalışmasında sakınca olmadığını işverene bildirmek amacıyla doldurulur.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İŞE BAŞLAMA FORMU

ÇALIŞANIN

Adı ve soyadı: ……T.C. Kimlik No:…….

Cinsiyeti:…… Kurum Sicil No:……

Yaptığı İş:…… Çalıştığı Bölüm:……..

MUAYENE EDİLEN BİRİMDE YAPILAN İŞLEMLER:

Muayene eden Hekimin Adı, Soyadı, Dip.no:

Muayene edilen Hastane, Sağlık Merkezi vs

Viziteye çıktığı tarih(ler) Poliklinik no:

Fizik muayene bulguları:

Tanı:

Tedavi:
:

KANAAT VE SONUÇ *(İşyeri hekimince doldurulacaktır.)*

Yukarıdaki bilgi ve belgelere göre işçinin yapılan fiziki muayenesi sonrasında ……

……

…….. bedenen çalışmaya elverişlidir.

İşyeri Hekiminin Adı ve Soyadı: ……. / ……../……

İmza

Eğer İŞ KAZASI ise; ***(İş Güvenliği Uzmanı tarafından doldurulacaktır.)***

İş Güvenliği Uzmanı Adı ve Soyadı
İmza

FORM 4: Periyodik Muayene Formu; Tehlike sınıfına göre 1, 3, 5. yıllarda muayenesi yapılan çalışanların güncel fizik muayene, laboratuar ve çalışabilirliklerinin belgelendirildiği formdur. Bu form ilgili yıllarda doldurulsa da Form 2 doldurulmadan çalışan işe başlayamaz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

PERİYODİK MUAYENE FORMU

ADI: ..... SOYADI:.....

TC KİMLİK NO: ..... KURUM SİCİL NO:.....

GSM: ..... E-mail:.....@.....

Yaptığı İş:..... Çalıştığı Bölüm:.....

İşyeri Hekimi kaşe

MUAYENE TARİHİ	FİZİK MUAYENE	LABORATUVAR	SONUÇ

FORM 5: Tedavi Kartı; çalışanın her hastalandığında işyeri hekime muayene olduğunda tanı ve tedavi bilgilerinin girildiği formdur. Günümüzde elektronik ortamda veriler saklansa da olmazsa olmaz formlardan biridir.

FORM 5 ÖN

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

TEDAVİ KARTI

ADI SOYADI:			
TC KİMLİK NO:		KURUM SİCİL NO:	
GSM:		e-posta:	
Yaptığı İş:		Çalıştığı Bölüm:	

MUAYENE TARİHİ	TANI	TEDAVİ	İŞYERİ HEKİMİ

FORM 5 ARKA

MUAYENE TARİHİ	TANI	TEDAVİ	İŞYERİ HEKİMİ

FORM 6: Rapor formu olup çalışanın muayenesi sonrası yatak istirahatı gerektiği hallerde işvereni ve sosyal güvenlik kurumunu bilgilendirmek amacı ile doldurulur. Çalışılabilecek tarih mutlaka doldurulmalıdır. İki nüsha doldurulur. Bir tanesi çalışana verilir diğeri ise kurumdaki dosyasına kaldırılır.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

RAPOR

ÇALIŞANIN

Adı Soyadı: ……

Tarih:……/……/……Protokol No:……..

T.C. Kimlik No:……..

Kurum Sicil No:

Çalıştığı Bölüm:……..

Yaptığı İş:……

Teşhis:

Başlangıç tarihi : ……/…..……/……

Bitiş tarihi : ……/…..……/……

Çalışabileceği tarih : ……/…..……/……

İşyeri hekiminin kaşe ve imzası

FORM 7: Hasta Sevk Formu ; çalışanın işyeri hekimi tarafından daha ileri tetkik ve kontrol amacı ile 2. ya da 3. basamak hastaneye sevk amacı ile kullanılır. Form çalışan tarafından hastane işlemleri sonrası işyeri hekimine geri getirilmesi gerekmektedir. Hastane sonuçlarına göre çalışanın istirahat ya da çalışabilirliği kanaati ancak işyeri hekimince doldurulur.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

HASTA SEVK FORMU

ÇALIŞANIN

Adı Soyadı: …… Tarih:……/……/……Protokol No:……..

T.C. Kimlik No:……..

Çalıştığı Bölüm:…….. Yaptığı İş:……

Sevk nedeni:

SEVK EDİLEN BİRİM:

İşyeri hekiminin kaşe ve imzası

SEVK EDİLEN BİRİMDE YAPILAN İŞLEMLER: *(Muayene eden hekim tarafından doldurulacaktır.)*

Viziteye çıktığı tarih ve saat: Poliklinik no:

Fizik muayene bulguları:

Tanı:

Tedavi:

Muayene eden hekimin kaşe ve imzası

KANAAT VE SONUÇ *(İşyeri hekimince doldurulacaktır.)*

Var olan işinde çalışmaya	O elverişlidir	O elverişsizdir.
Fazla mesai yapmaya	O elverişlidir	O elverişsizdir.
Gece postalarında çalışmaya	O elverişlidir	O elverişsizdir.
Yükseklerde çalışmaya	O elverişlidir	O elverişsizdir.

Varsa açıklama: ……

İSTİRAHAT *(İşyeri hekimince doldurulacaktır.)*

Başlangıç tarihi : ……/……/…… Bitiş tarihi : ……/……/……

Çalışabileceği tarih : ……/……/……

İşyeri hekiminin kaşe ve imzası

.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

FORM 8: Engelli Çalışanların İşe Giriş/Periyodik Muayene Formu olup çalışanın çalışma gücü kaybını gösterir bir belgedir. İlgili kurumlarca verilmiş ve engelliye ait sağlık raporu değerlendirilerek işyeri hekimi tarafından da muayene edilerek doldurulan, durum bildirir formdur.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ENGELLİ ÇALIŞANLARIN İŞE GİRİŞ/PERİYODİK MUAYENE DEĞERLENDİRME FORMU

ÇALIŞANIN

Adı Soyadı: ……..…T.C. Kimlik No:……..

Cinsiyeti: …… Kurum Sicil No:……

Yaptığı iş: …… Çalıştığı bölüm:……

.....kadrosu ile ENGELLİ statüsü kapsamında çalışan personelin ……/……/…… tarih …… sayılı ……. kurumuna ait ENGELLİ / ÖZÜRLÜ SAĞLIK KURULU RAPORU 'nda

Fiziki Bulgular;

Tanı:

Vücut fonksiyon / ***Çalışma gücü*** kaybı oranı: **%** ……

Çalıştırılamayacağı iş alanları; ……

……olarak belirlenmiştir.

İlgili kişinin tarafımca yapılan ……../……./……tarihindeki işe giriş / periyodik muayenesinde

"……"

işinde çalışmasında sakınca yoktur.

İşyeri hekimi kaşe ve imza

NOT: Çalışan; uzman bir hekim ya da hastaneye yönlendirilmiş ise kararı ekleyiniz.

FORM 9-A: Kadın çalışanların gece postalarında çalıştırılabilmeleri için, işe başlamadan önce, gece postalarında çalıştırılmalarında sakınca olmadığına ilişkin sağlık raporu işyerinde görevli işyeri hekiminden alınır. Kadın çalışanlar her ne şekilde olursa olsun gece postasında yedi buçuk saatten fazla çalıştırılamaz. Gece postalarında kadın çalışan çalıştırmak isteyen işverenler, gece çalıştırılacak kadın çalışanların isim listelerini, iş müfettişlerince yapılan denetimlerde göstermek üzere işyerinde saklar. Kadınlar, 18 yaş altında olanlar, bedensel engelliler, kronik hastalar; dolaşım sistemi hastalıkları (HT, hipotansiyon, arterioskleroz, kalp ritim bozukluğu, kalp yetmezliği, geçirilmiş miyokard infarktüsü), böbrek hastalıkları, nörolojik hastalıklar (epilepsi), psikiyatrik hastalıklar, baş ve boyun travması geçirenler, ilaç, alkol ve uyuşturucu alışkanlığı olanlar, görme bozukluğu, vertigo semptomu olanlar, yükseklik korkusu (akrofobi) olanlar yüksekte çalışamazlar.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

YÜKSEKTE VE GECE POSTALARINDA ÇALIŞABİLİRLİK DEĞERLENDİRME FORMU

ÇALIŞANIN

Adı Soyadı: ……..…T.C. Kimlik No:……..

Cinsiyeti: …… Kurum Sicil No:……

Yaptığı iş: …… Çalıştığı bölüm:……

……kadrosu ile …… biriminde çalışan personelin sağlık açısından değerlendirildiğinde;

☐ Yüksekte çalışmaya elverişlidir.

☐ ……. nedeniyle yüksekte çalışmaya elverişsizdir.

☐ Gece postalarında çalışmaya elverişlidir.

☐ ……. nedeniyle gece postalarında çalışmaya elverişsizdir.

……. / ……. / ……

İşyeri hekimi kaşe ve imza

FORM 9-B: Sağlık yönünden yüksekte çalışmaya uygunluk raporu, yüksekte çalışma eğitimi olmadan ve yüksekte çalışma izin formu doldurulmadan yüksekte çalışma yapılamaz.

FORM 9-B ÖN

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Yüksekte Çalışma İZİN Formu

TARİH

Yüksekte Çalışılacak Yer	
Yapılacak İş	
İşin Tahmini Tamamlanma Süresi	

ÇALIŞMAYA BAŞLAMADAN	UYGUN	UYGUN DEĞİL	DEĞİL İSE YAPILMASI GEREKENLER
Merdiven, İskele, Platform			
Bağlantı Noktası			
Emniyet Kemeri			
Halatın Durumu (Boyu, Yıpranma)			
Kanca, Karabina Durumu			
Kurtarma Ekipmanları			
İlkyardım Organizasyonu			
Hava Koşulları			
Yüksekte Çalışma Eğitimi			
İş ortamı			
İşin Planlanması			
Yüksekte Çalışacak Kişilerin Sağlık Durumları			

1.8 metreden yüksek yerlerde çalışma yaparken emniyet kemerimi mutlaka takacağımı ve Yüksekte çalışmak için sağlık durumum hakkında vermiş olduğum bilgilerin doğruluğunu taahhüt ederim. Sağlık durumumdan dolayı meydana gelebilecek bir kazadan dolayı kendim sorumluyum.

YÜKSEKTE ÇALIŞACAK PERSONELİN Adı Soyadı:	TARİH	İMZA
1)		
2)		
3)		
4)		
5)		
6)		
7)		

FORM 9-B ARKA

İlave önlem ve talimatlar

Bu iş yapılırken aşağıda işaretli kişisel koruyucu malzemeler kullanılacaktır.

1-Kulak Tıkacı		9 -Yarım/Tam Yüz maske		17-Kuru Ortam iş Eldiveni	
2-Kulaklık		10 -Hava Tüplü Maske		18-Yağlı Ortam İş Eldiveni	
3-Kaynakçı önlüğü		11-Paraşüt Tipi Emn. Kemeri		19-Sıcak İş Eldiveni	
4-Baret		12-Sıcak İş Ayakkabısı		20-Asit Eldiveni	
5-İş Gözlüğü		13-Ç.Burunlu İş Ayakkabısı		21-Ahşap Tabanlı Sıcak İş Ayakkabısı	
6-Asit Gözlüğü		14-Elektrikçi İş Ayakkabısı		22-Alimünize / Kapitone Sıcak İş Elbisesi	
7-Kaynakçı Gözlüğü		15-Cam Eldiveni		23-Asit Elbisesi	
8-Toz Maskesi		16-Kaynakçı Eldiveni		24-Diğer	

İŞ BİTİMİNDE	**UYGUN**	**UYGUN DEĞİL**	**DEĞİL İSE YAPILMASI GEREKENLER**
Çalışma Alanı Temizliği			
Ekipmanların Düzeni			

Yüklenici	**Kontrol**	**İş Güvenliği Uzmanı**	**İşveren / vekili**

FORM 10-1: Sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde işverenleri tarafından en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde e-Sigorta ile SGK'ya bildirilmesi zorunludur. Bildirim için tanınan sürede resmi tatil günlerine rastlayan günler üç iş günü hesabında dikkate alınmaz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İş Kazası BİLDİRİM Formu

1 İşyeri Bilgileri

Bağlı Bulunduğu İl:						Sicil No:	
Vergi Dairesi ve Numarası :						Tel / Fax:	
İşyerinin Unvanı ve Adresi:							
Daimi İşçi sayısı:	Erkek:		Kadın:		Çocuk:		Stajyer:
	Özürlü:		Hükümlü:		Eski hük.:		GENEL TOPLAM:

2 İş Kazasına Uğrayanın Kişisel Bilgileri

ADI SOYADI:	Cinsiyeti		Doğum Tarihi	TC NO:			
	E	K	...../...../.....	SGK Sicil No:			
ADRESİ:	İşe Giriş Tarihi ...../...../.....		Medeni Hali:	Evli	Boşanmış	Dul	Bekar
	PRİM ÖDEME HALİ		ÇALIŞMA ŞEKLİ	ÖĞRENİM DURUMU			
	Sona Ermedi		Tam zamanlı	Okur Yazar Değil		Yüksek Okul	
	Sona Erdi		Kısmi Zamanlı	Okur Yazar		Üniversite	
Son Bir Yıl İçindeki Toplam Ücretli İzin Gün Sayısı	Sona erdi ise tarih: ...../...../.....		Diğer :	İlkÖğretim		Y.Lisans	
				Ortaöğretim		Doktora	
Esas işi (Mesleği):	Uyruğu (Yabancı ise ülke adı):						
İş kazasına uğrayan işçinin 1.derece yakınının Adı Soyadı: TC: Adresi:							

3

Kaza tarihi: ...../...../.....	Kaza günü iş başı- iş sonu (vardiya) saatleri		Kazanın saati:
	iş başı:	iş sonu:	

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

FORM 10-2: İş kazası bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere idari para cezası uygulanmaktadır. Bu formların örnek doldurulmuş halleri intranette bulunmaktadır.

4 Kaza sonucu İş Göremezliği : Var ☐ Yok ☐ Derhal ölüm ☐

5 Kaza Anında Yaptığı İş:

6 Kazaya Sebep Olan Olay:

7 Kazaya Sebep Olan Araç ve Gereç:

8 Kazanın Gerçekleştiği Yer:

9 Kaza Anında Kazazedenin Yürütmekte Olduğu Genel Faaliyet:

10 Yaralanmaya Sebep Olan Hareket Sırasında Kullanılan Materyal (Araç):

11 Kazadan Önceki Az Zamanda Kazazedenin Yürüttüğü Özel Faaliyet:

12 Özel Faaliyet Sırasında Kullandığı Materyal (Araç):

13 Yaralanmaya Sebep Olan Hareket(Olay):

14 Yaralanmaya Sebep Olan Araç Gereç:

15 Yaranın Türü:

16 Yaranın Vücuttaki Yeri:

17 Çalışılan Ortam:

18 Çalışılan Çevre:

Kazayı Gören : Var ☐ Yok ☐

19

1.Şahit:	Adı Soyadı: TC :	Adresi: Tel:	İmza
2.Şahit:	Adı Soyadı: TC :	Adresi: Tel:	İmza

20 Kazanın Sebebi:

Not: *İşverenler İşyerinde meydana gelen iş kazasının kazadan sonraki **3 iş günü** içerisinde ve tespit edilecek meslek hastalığını ise öğrendiği günden başlayarak **3 iş günü** içinde Sosyal Güvenlik İl/Merkezi Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.*
(5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu md.13,md.14)
(6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.14)

KAZAZEDE ve ŞAHİTLERİN nüfus cüzdan fotokopileri, telefon numaraları ve iletişim adresleri

(KAŞE İMZA)
ONAY
BİRİM AMİRİ

*KAZAZEDENİN iş kazası tutanağı, doktor raporu ve birinci derece yakınının nüfus cüzdan fotokopileri ve iletişim adresleri ile birlikte İş Sağlığı ve Güvenliği Birimine **2 iş günü** içerisinde teslim edilmesi gerekmektedir.*

MÜDÜRLÜĞÜNÜZÜN İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI İLE İRTİBATA GEÇİNİZ
İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü: 895 sk. No:7 kat :3 Tel: 293 90 36 – 293 32 11
Konak / İZMİR

FORM 11: "İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği" dikkate alınarak doldurulmalıdır. İşveren; çalışma ortamının ve çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlama, sürdürme ve geliştirme amacı ile iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır. Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Yapılmış olan risk değerlendirmesi; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işyerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenir. Ayrıca, ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilenir.

RİSK ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME RAPORU

İŞYERİNİN UNVANI:		İŞVEREN VEKİLİ	İSG UZMANI	İŞYERİ HEKİMİ
İŞYERİ ADRESİ:				

DEĞERLENDİRME EKİBİ:	Çalışan Temsilcisi	Destek Elemanı	Tehlike Sınıfı	DEĞERLENDİRİLEN BÖLGELER:	HAZIRLAYAN:	DEĞERLENDİRME TARİHİ:	
			Çok Tehlikeli			GEÇERLİLİK TARİHİ:	12/30/01

SIRA	TEHLİKE & RİSK BİLGİLERİ			RİSK DEĞERİ						AKSİYONLAR			TEDBİR SONRASI ÖNGÖRÜLEN RİSK DEĞERİ					
	FOTO	YAPILAN İŞ-FAALİYET	POTANSİYEL TEHLİKE	POTANSİYEL RİSK	ETKİLENEN KİŞİLER-EKİPMAN	TEHLİKE OLASILIĞI	ŞİDDET	RİSK	MEVCUT ÖNLEMLER	RİSK AZALTMA TEKNİKLERİ, KONTROL SİSTEMLERİ vs.	SORUMLU KİŞİ	İLGİLİ YÖNETMELİK	TERMİN SÜRESİ	TERMİN TARİHİ	GERÇEKLEŞME TARİHİ	TEHLİKE OLASILIĞI	TEHLİKE ŞİDDETİ	RİSK
1						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
2						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
3						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
4						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
5						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
6						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
7						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
8						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
9						0	0	0			0		120	29/04/1900				0
10						0	0	0			0		120	29/04/1900				0

FORM 12-1:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

AŞI KARTI

ADI		SOYADI	
TC Kimlik no:		DOĞUM TARİHİ	

	Uygulama tarihi		Uygulama tarihi
Hepatit A	...../...../.....	**Pnömokok**	...../...../.....
Hepatit B	...../...../.....	**İnfluenza**	...../...../.....
MMR	...../...../.....	**Tifo**	...../...../.....
Su Çiçeği	...../...../.....	**Menenjit**	...../...../.....
Polio	...../...../.....	**Sarı Humma**	...../...../.....

***Lütfen bu kartı saklayınız her gelişinizde getiriniz.**

FORM 12-2:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ERİŞKİN DİFTERİ-TETANOZ (Td) AŞI KARTI

ADI		SOYADI	
TC Kimlik no:		DOĞUM TARİHİ	

Doz	Zamanı	Uygulama tarihi	Tekrar gelecegi tarih
Td 1	İlk karşılaşma	...../...../.....	...../...../.....
Td 2	Td 1'den en az 4 hafta sonra	...../...../.....	...../...../.....
Td 3	Td 2' den en az 6 ay sonra	...../...../.....	...../...../.....
Td 4	Td 3'ten en az 1 yıl sonra	...../...../.....	...../...../.....
Td 5	Td 4'ten en az 1 yıl sonra	...../...../.....	...../...../.....

***Lütfen bu kartı saklayınız her gelişinizde getiriniz.**

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

FORM 13: İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin sonunda eğitim gören çalışanlar tarafından günlük değerlendirme formu doldurularak, eğitimin verimliliği ölçülecektir. Alınması gereken önlemler tespit edilerek, sonraki eğitimlerde iyileştirme yapılacaktır.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

GÜNLÜK DEĞERLENDİRME FORMU

KURS YERİ

TARİH:

	Çok iyi	İyi	Orta	Kötü	Çok kötü
Fiziki Ortam					
Konular					
Eğitim Materyali					
Teorik Konuların Anlatımı					
Eğitimciler					
ÖNERİLER:					

FORM 14-1: Çalışma ortamının gözetimi sağlık ve güvenlik tehlikelerine karşı yürütülecek her türlü önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsar.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ortam Gözetimi Formu (SAHA)

İşyeri Bilgileri

Bağlı Bulunduğu İl:					Tarih:		
Vergi Dairesi ve Numarası :					Tel / Fax:		
İşyerinin Unvanı ve Adresi:							
DENETLENEN BİRİMİN ADRESİ:							
Daimi İşçi sayısı:	Erkek:		Kadın:		Çocuk:		Stajyer:
	Özürlü:		Hükümlü:		Eski hük.:		GENEL TOPLAM:

NO	KONTROL NOKTALARI	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA	FOTO
	A) SAHA TERTİP VE DÜZENİ				
1	Zemin düzenli mi ?				
2	Araç ve yürüme yolları uygun mu?				
3	Yürüme yollarında takılabilecek engel var mı?				
4	Tehlike, uyarı ve emir levhaları vb işaret ve levhalar uygun ve görünür yerlere asılmış mı?				
5	Şantiye sahasında idari ve destek birimlerinin bina ve eklentilerinin yerleşimi ve konuşlanması mevzuat ve teknik gerekliliklere uygun mu?				
6	İşi biten malzemeler yere mi bırakılıyor?				
7	İnşaatta pencere, balkon ve yüksekte çalışırken düşmeye karşı gerekli önlemler alınmış mı?				
8	İnşaatta asansör, zemin, şaft, merdiven boşluklarında düşmeye karşı önlemler alınmış mı?				
9	Kazılarda şev-iksa yönünden iş sağlığı ve güvenliğine göre mevzuata uyuluyor mu?				
10	Yüksekte çalışma , dar ve kapalı alanlarda çalışma yapılıyor ise çalışma iş izin ve denetim ve gözetim talimatları uygulanıyor mu?				
11	Bina ve yapı yol ve köprü işlerinde kullanılacak iskelelerin iş güvenliğine ve mevzuata uygun mu?				
12	Atıklar ayrı toplanıyor mu?				
13	Raflardan taşan malzeme var mı?				
14	Kimyasalların MSDS belgeleri mevcut mu?				
15	Tehlikeli kimyasallar güvenli yerlerde depolanıyor mu?				
16	Boya,tiner gibi yanıcı malzemeler etiketli mi ve sahada tanımlı bir yerde mi?				

FORM 14-2: İş güvenliği uzmanı ve / veya iş yeri hekimi tarafından doldurulmaktadır.

NO	KONTROL NOKTALARI	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA	FOTO
	B) ELEKTRİK GÜVENLİĞİ				
17	Elektrik panoları kilitli ve önü açık mı?				
18	Panoda kaçak akım rölesi mevcut mu?				
19	Elektrik prizlerinde / uzatma kablolarında kırık-hasar var mı?				
20	Uzatma kabloları sağlam mı?				
21	Uzatma kabloları araç yolundan geçiyor mu?				
22	Jeneratörün periyodik bakımı yapılıyor mu?				
23	Topraklama sistemi mevcut ve direnç uygun değerde mi?				
24	Paratoner var mı ve periyodik tesleri yapılıyor mu?				
	C) YARDIMCI EKİPMAN GÜVENLİĞİ				
25	Forkliftler güvenli kullanılıyor mu?				
26	Forkliftlerin frenleri sağlam mı?				
27	Sinyalleri çalışıyor mu?				
28	Lastikleri sağlam mı?				
29	Yağ kaçağı var mı?				
30	Sahadaki aletler kullanım sırasında düzenli tutuluyor mu?				
31	El aletleri amacına uygun kullanılıyor mu?				
32	Çekiç vb. aletlerin sapları sağlam mı?				
33	Çekicin başı sağlam mı, bozulma var mı?				
34	El aletlerinin elektrik kablolarının izolasyonu sağlam mı?				
35	El aletlerinin kontrolü kullanmadan önce yapılıyor mu?				
36	Kaldırma aracı çalışırken altında duran malzeme veya insan var mı?				
37	Kaldırma aracının kancası ve halatı sağlam mı?				
38	Kaldırma aracının kancasında emniyet kilidi var mı?				
39	İş makinelerinin iş güvenliği yönünden makine-çalışan uyumları mevcut mu?				
40	Caraskal, asansör, vinç vb kaldırma araçları ve iş makinelerinin periyodik kontrolleri yapılıyor mu?				
	D) GENEL MAKİNE GÜVENLİĞİ				
41	Makine koruyucuları var mı?				
42	Yağlama yapılırken koruyucular çıkarılıp tekrar takılıyor mu?Kontrol ediliyor mu?				
43	Makinelerin topraklaması kaçak akım rölesi var mı?				
44	Arızalı makinelerin üzerinde arıza kartı var mı?				
45	Makinelerin periyodik bakım belgeleri tam mı?				
46	Aydınlatma yeterli mi?				
47	Makine üzerindeki lambalar 24 volt mu?				
48	Lambalar sağlam mı?				

FORM 14-3: Formda; iş sağlığı, hijyen ve ergonomi ile kişisel koruyucu donanımlar ve toplu koruma yöntemleri konularında tavsiyelere yer verilmesi uygundur.

NO	KONTROL NOKTALARI	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA	FOTO
	E) BASINÇLI KAPLAR				
49	Basınçlı gazlar araba ile mi taşınıyor?				
50	Kompresör gerekli uzaklıkta mı ve önünde engel var mı?				
51	Kompresörlerin ve basınçlı kapların periyodik bakımları yapılıyor mu ve bakım belgeleri tam mı?				
52	Oksijen kesme takımında yangın söndürme tüpü var mı?				
53	Ortamdaki basınçlı kaplar: *Üst kapakları kapalı mı? *Zincirle bağlı mı? *Dolu-boş ayırımı var mı?				
	F) ACİL DURUM ve YANGIN ÇIKIŞLARI				
54	Acil çıkış ve çıkış kapılarının önü açık mı?				
55	Çıkış,acil çıkış,yön levhaları var mı ve uygun mu?				
	G) GENEL DÜZEN VE KİŞİSEL KORUYUCULAR				
56	Yangın söndürme malzemelerinin önleri açık mı?				
57	Yangın söndürücülerin periyodik bakımları yapılıyor mu?				
58	Gürültü düzeyi 80dB üzeri ise koruyucu kullanılıyor mu?				
59	Çalışanların İSG eğitim belgeleri, mesleki yeterlilik belgeleri, işe başlangıç ve periyodik sağlık kontrol belgeleri var mı ve tam mı?				
60	Çalışanlara kişisel koruyucu donanımları dağıtılmış mı?				
61	Çalışanlar koruyucu malzemeleri giyiyor/takıyor mu?				
62	Çalışanların çalışma tarzları talimatlara ve iş sağlığı ve güvenliğine uygun mu?				
63	Çalışanlar, malzemeleri kaldırırken, taşırken, indirirken güvenli davranıyor mu?				
64	Barınma yerlerinde, yemekhanede, tuvaletlerde, duş, lavabo ve ofislerde hijyen sağlanıyor mu?				
65	Tuvaletin kapısı kapalı mı?				
66	İnşaat sahasına giriş-çıkışlar kontrollü mü?				
67	İnşaat sahasında güvenlik sağlanıyor mu?				
68	İş sağlığı ve güvenliği için gerekli belgeler mevcut mu?				
69	Ziyaretçiler için KKD sağlanıyor mu?				
	H) DİĞER				
70					
71					

FORM 15-1: Çalışma ortamının gözetimi ile ilgili olarak gerektiğinde ölçümler yapılmasını sağlayarak alınan sonuçların çalışanların sağlığı yönünden değerlendirmesi yapılmalıdır.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ortam Gözetimi Formu (OFİS)

İşyeri Bilgileri

Bağlı Bulunduğu İl:					Tarih:		
Vergi Dairesi ve Numarası :					Tel / Fax:		
İşyerinin Unvanı ve Adresi:							
DENETLENEN BİRİMİN ADRESİ:							
Daimi İşçi sayısı:	Erkek:		Kadın:		Çocuk:		Stajyer:
	Özürlü:		Hükümlü:		Eski hük.:		GENEL TOPLAM:

NO	KONTROL NOKTALARI	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA	FOTO
	A) OFİS TERTİP VE DÜZENİ				
1	Zemin temiz ve düzenli mi ?				
2	Yürüme yollarında/Ofiste takılabilecek engel var mı?				
3	Zeminde kaymayı ve düşmeyi engellemek için önlemler alınmış mı?				
4	Yere bırakılan malzeme var mı?				
5	Atıklar toplanıyor mu?				
6	Raflat, Dolaplar ve Televizyonlar sabitlenmiş mi?				
7	Dosyalama/Saklama sistemi tehlike yaratıyor mu?				
8	Masalar arası uzaklık uygun mu?				
9	Masa yerleşimi ergonomiye uygun mu?				
10	Ofis içerisindeki çalışma alanlarında sigara içilmesi yasaklanmış ve çalışanlar bu konuda bilgilendirilmiş midir?				
11	Çalışanlar, işlerini bitirdikten sonra bütün malzemeleri yerlerine yerleştirmekte midir?				
12	Tüm alanlarda yeterli aydınlatma sağlanmış ve aydınlatmalar çalışır halde bulunmakta mı?				
13	Ofis içerisindeki sıcaklık ve nem, rahatsızlık vermeyecek düzeyde tutulmakta mı?				
14	Çalışan için yeterli alan var mı?				

FORM 15-2: Çalışma ortamının gözetimi iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde etkili bir yöntemdir.

NO	KONTROL NOKTALARI	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA	FOTO
	B) ELEKTRİK GÜVENLİĞİ				
15	Elektrik panolarının önü açık mı?				
16	Elektrik panoları kilitli mi?				
17	Elektrik prizlerinde kırık-hasar var mı?				
18	Uzatma kabloları uygun mu?				
19	Sisteme fazla yük getiren elektrikli cihazlar(ıstıcı vb.) mevcut mu?				
20	Elektrik tesisatı düzenli kontrol ediliyor mu?				
21	Kaçak akım rölesi var mı?				
	C) YARDIMCI EKİPMAN GÜVENLİĞİ				
22	Ofiste temizlikten sorumlu kişi/kişiler belirlenmiş midir?				
23	Çalışanlar, temizlikte kullanılan kimyasalların tehlikeleri ve kullanımı konusunda bilgilendirilmiş midir?				
24	Temizlik yapılan alanda kaymayı önlemek için gerekli önlemler alınmakta mıdır?				
25	Kullanılan kimyasaların MGBF(Malzeme Güvenlik Bilgi Formu)ları mevcut mu?				
26	Ofis içerisinde cam bölmeler var mı?				
	D) GENEL MAKİNE GÜVENLİĞİ				
27	Yazıcı ve fotokopi makinası çalışanlardan ayrı bölümde mi?				
28	İklimlendirme cihazlarının kontrolleri düzenli aralıklarla yaptırılmakta mıdır?				
	F) ACİL DURUM ve YANGIN ÇIKIŞLARI				
29	Acil çıkış ve çıkış kapılarının önü açık mı?				
30	Yangın merdiveni var mı?				
31	Yangın merdiveninin önü açık mı?				
32	Çıkış,acil çıkış,yön levhaları var mı ve uygun mu?				
	G) GENEL DÜZEN VE KİŞİSEL KORUYUCULAR				
33	Yangın söndürme malzemelerinin önleri açık mı?				
34	Yangın söndürücüler periyodik olarak kontrol ediliyor mu?				
35	Acil telefon numaraları görünür yerlere asılmış mı?				
36	İlk yardım dolabı bulunuyor mu?				
37	İlk yardım dolabının içindekileri tam mı ve üzerinde liste olarak yazılı mı?				
38	Gürültü düzeyi 80dB üzeri ise koruyucu kullanılıyor mu?				
39	Çalışanlar koruyucu malzemeleri giyiyor/takıyor mu?				
	H) DİĞER				
44					
45					

FORM 16: İşveren, çalışanlarına gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini verilmesini sağlar. İşveren, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılacak sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanları işe başlatamaz.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ TEMEL EĞİTİMLERİ

EĞİTİM YERİ	

EĞİTMENLER	1		
	2		

KATILIMCININ TARİH: ..... / ..... / .....

	ADI SOYADI	ÇALIŞTIĞI BİRİM	İMZA
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			

FORM 17: İşveren tarafından, kurulun üyelerine ve yedeklerine iş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim verilmesi sağlanır. Asıl işveren alt işveren ilişkilerinde ortak kurul oluşumunda eğitimden her iki işveren birlikte sorumludur.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu
Eğitim Tutanağı

EĞİTİM YAPILAN BİRİM:	TARİH

18 Ocak 2016 tarihli 28532 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliği"nde belirlenen asgari eğitim konularını da kapsayan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurul Üyeleri Eğitimi", kurul üyelerine verilmiştir.

Eğitime katılanların:

	ADI	SOYADI	GÖREVİ	İMZA
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

EĞİTMENİN ADI SOYADI, ÜNVANI	*İmza*

FORM 18: İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler. Çalışanların yükümlülüğü ise kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumaktır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi
Kişisel Koruyucu Donanım
Teslim Tutanağı

ÇALIŞANIN:

Adı Soyadı:		Sicil no:	
Fiili Görevi / Birimi:		TC Kimlik no:	
Kadro yeri:			

TESLİM EDİLEN KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM MALZEMELERİNİN

	Stok no	Cinsi	Markası	Ölçü	Miktarı
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Yukarıda cinsi ve miktarı yazılı . ..... kalem . .... adet KKD'ları eksiksiz ve sağlam olarak teslim aldım. KKD'ların nasıl kullanılacağı konusunda uygulamalı olarak eğitildim. Tarafıma verilen bu malzemeleri iş yerinde kullanmayı, istenildiğinde teslim veya kullanım süresi doluncaya kadar muhafaza etmeyi, kullanım süresinin bitiminde iade etmeyi, kayıp durumunda yenisini talep etmeyi, deformasyonu durumunda, derhal görevliye bildirerek eskisinin yerine yenisini almayı, tarafıma teslim edilen KKD'ların hatalı kullanımından kaynaklanan hasarlardan sorumlu olacağımı, kullanmamaktan dolayı oluşabilecek olumsuzluklardan ve/veya iş kazalarından sorumlu olduğumu kabul ve taahhüt ederim.

TESLİM EDEN	TESLİM ALAN
ADI VE SOYADI	ADI VE SOYADI
GÖREVİ	GÖREVİ
İMZA	İMZA

1 - Tüm KKD'ların kayıp veya yanlış kullanımından dolayı oluşabilecek defarmasyonu durumunda T.İ.S. 'in ilgili maddeleri kapsamında uygulama yapılır.
2- Uzun süreli kullanımı öngörülen KKD'larda (Baret, iş gözlüğü, vizör, emniyet kemeri, yarım yüz maskesi, kaynakçı eldiveni,reflektif yağmurluk, reflektif yelek, poliüretan çizme, iş botu, önlük) koruyucu ve önleyici özelliklerinde bozulma veya yıpranma olması durumunda yenisi verilecektir.

ÇIKIŞI YAPILDI ..... / ..... / .....

FORM 19:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	UYGUNSUZLUK RAPOR FORMU	Doküman no:	
		Yürülüğe giriş tarihi:	
		Revizyon no:	
		Revizyon tarihi:	
		Sayfa no:	

RAPOR NO:	RAPOR TARİHİ:	TESPİT EDEN: (Adı Soyadı, Görevi)	RAPORU HAZIRLAYAN: (Adı Soyadı, Görevi)	İMZA

UYGUNSUZLUĞUN ÇEŞİDİ / TANIMI:	
UYGUNSUZLUĞUN NEDENİ:	UYGUNSUZLUĞUN OLDUĞU ADRES:
	UYGUNSUZLUĞUN SORUMLU OLDUĞU BİRİM:

Çekilen fotoğraf, resim vs eklenecek alan

UYGUNSUZLUĞUN GİDERİLMESİ İÇİN YAPILACAKLAR / ÖNERİLER:	
Raporun illgili birime gönderiliş tarihi/ kayıt no:	İzmir Büyükşehir Belediyesi İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürü imza / tarih

FORM 20:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ramak Kala Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon No:	
Revizyon Tarihi:	

Tarih: Saat: Yer:

TEHLİKEYİ ATLATANIN BİLGİLERİ BİLGİLERİ

Adı soyadı:	
Doğum yeri ve tarihi:	…….. ……/ ……. / …….
Yaptığı iş:	
Telefon:	
Bölüm veya birimi:	
Mevcut görevde çalıştığı süre:	
Tehlikeli durum gününde vardiya başlangıç/bitiş saati:	…….:……. / …….:…….

ATLATILAN TEHLİKENİN DETAYLI ANLATIMI

BİRİM SORUMLUSUNUN GÖRÜŞÜ

İSG KURUL ÜYELERİ / İMZA / KAŞE

FORM 21:

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	RUTİN OLMAYAN İŞ İZİN FORMU	Doküman no:	
		Yürürlüğe giriş tarihi:	
		Revizyon no:	
		Revizyon tarihi:	
		Sayfa no:	

İŞİN YAPILACAĞI MÜDÜRLÜĞÜN ADI / ADRESİ:		TALEP TARİHİ:
TALEP EDİLEN İŞ:	YAPILACAK OLAN İŞ:	BAŞLAMA / BİTİŞ TARİHİ:
İŞİ YAPACAK OLAN KİŞİ:	İŞİN YAPILMASINDAN SORUMLU KİŞİ:	KURUM / BİRİM SORUMLUSU:

ALINACAK ÖNLEMLER BÖLÜMÜ İŞİ YAPACAK OLAN TARAFINDAN İŞE BAŞLAMADAN ÖNCE DOLDURULACAKTIR.

ALINACAK ÖNLEMLER	EVET	GEREK YOK	ALINACAK ÖNLEMLER	EVET	GEREK YOK
1. İşin yapılacağı ortamda çevre temizliği yapılacak,			**8.** Tehlikeli alan, uyarı bandı ile çevrilecek ve ikaz levhaları ile donatılacak,		
2. Her türlü parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddenin dağılmaması ve tehlike yaratmaması için gerekli önlemler alınacak, yangın söndürücülerin uygunluğu kontrol edilecek,			**9.** Yağ, yakıt, tehlikeli kimyasal veya bu kimyasallarla kirletilmiş atıkların ayrı toplanması için gerekli tedbirler alınacak,		
3. Yapılacak iş sırasında ortaya çıkabilecek zehirli / tehlikeli atıklar belirlenecek ve ayrı şekilde depolanması için tedbirler alınacak,			**10.** Havaya verilecek emisyonlar için gerekli önlemler alınacak,		
4. Kaynak, kesme ve delme işinde oluşacak kıvılcımlara karşı önlem alınacak,			**11.** Yapılacak iş ve alınacak RDYP ve ÇYP önlemleri konusunda çalışan bilgilendirilecek,		
5. Elektrik işleri için elektriği kesme ve gerekli uyarı levhaları asma gibi tedbirler alınacak, enerji besleme ve kaynak kabloları toprak hatlı, eksiz, tek parça olacak ve yalıtımlarının sağlamlığı kontrol edilecek,			**12.** Gerekli kontrolleri ve buna bağlı tehlikeyi gidermek veya riski azaltmak için uygun kontroller aşağıdaki ☐ (kare) kutular işaretlenerek tanımlanmalıdır,		
6. Kazı yapılacak alanlarda alana girişi engellemek için önlem ve uyarı yapılacak, kazı hattı altından geçen elektrik, gaz vb. tehlike kaynaklarının olup olmadığı araştırılacak ve tedbirler alınacak,			**13.** Önlem alındığında ◯ (yuvarlak) kutu işaretlenecektir,		
7. Kişisel koruyucuların (baret, iş gözlüğü, maske, eldiven ve emniyet kemeri) varlığı kontrol edilecek,			**14.**		

☐ ALINACAK ÖNLEMLER (İş öncesi kurum sorumlusu tarafından doldurulacak) ◯ ALINAN ÖNLEMLER (önlemler alındıkça işi yapan tarafından doldurulacak)

10. BÖLÜM
TALİMATLAR

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

TERTİP-DÜZEN TALİMATI

1. Temizliğin tertip ve düzen açısından öncelikli olduğunu unutma ve hijyen talimatnamesi uygula.
2. Yürüme ve çalışma alanları ile giriş çıkış için kullanılan kapı önlerini gereksiz malzemelerden arındır.
3. Zeminde oluşan her türlü problemi ilgili birime bildir ve düzeltilmesi sağla.
4. Aynı yerde çalışan tüm çalışanların her malzemenin yerini bilmesi sağla.
5. Her günün sonunda kullandığın malzemeleri yerine koy.
6. İşi biten alet ya da malzemeleri yerine kaldır.
7. Hiçbir alet ya da malzemeyi zeminde bırakma.
8. Çekmeceleri kesinlikle açık bırakma.
9. Ofislerde ve her türlü çalışma alanında masaları duvar kenarlarına yerleştir. Böylelikle hem ortada boş ve rahat bir çalışma alanı oluştur, hem de bilgisayar, telefon vb. kablolarının ortada olmasını engelle.
10. Hijyen ve tertip düzen kurallarına uymayanları uyar, gerekirse sorumlulara bildir.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

TİTREŞİMLİ ORTAMDA ÇALIŞMA TALİMATI

1. Mekanik titreşime maruziyeti azaltan başka çalışma yöntemlerini seç.
2. Yapılan iş göz önünde bulundurularak, ergonomik tasarlanmış uygun iş ekipmanını seç.
3. Titreşime maruziyeti azaltmak için bütün vücut titreşimini etkili bir biçimde azaltan oturma yerleri, el-kol sistemine aktarılan titreşimi azaltan el tutma yerleri olan yardımcı ekipman kullan.
4. İşyeri, işyeri sistemleri ve iş ekipmanları için uygun bakım programları uygula.
5. İşyerini ve çalışma ortamını uygun şekilde tasarla ve düzenle.
6. Mekanik titreşim maruziyetlerini azaltmak amacıyla, iş ekipmanını doğru ve güvenli bir şekilde kullanmak için verilen bilgi ve talimatlara uy.
7. Maruziyet süresi ve düzeyini sınırlandır.
8. Yeterli dinlenme aralarıyla çalışma sürelerini düzenle.
9. Çalışma süresince kişisel koruyucu donanımlarını çıkarma.
10. Mekanik titreşime maruz kalan çalışanlar; soğuktan ve nemden koruyacak giysilerinizi giy.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

TOZLU ORTAMLARDA ÇALIŞMA TALİMATI

1. İkame yöntemi uygulanarak, toz oluşumuna neden olabilecek tehlikeli madde yerine, çalışanların sağlığı ve güvenliği yönünden tehlikesiz veya daha az tehlikeli olan maddelerin kullan.
2. Riski kaynağında önlemek üzere; uygun iş organizasyonu yap ve toplu koruma yöntemleri uygula.
3. Toz çıkışını önlemek için uygun mühendislik yöntemleri kullan.
4. Toz çıkaran işleri, teknik imkanlara göre, kapalı sistemde yap veya bu işleri diğerinden tecrit et.
5. İşyeri havasındaki toz miktarının, belirtilen miktarı geçmediğinden emin ol.
6. İşyerlerinin çalışma şekline ve çalışanların yaptıkları işe göre, ihtiyaç duyulan yeterli temiz hava bulunmasını sağla.
7. İşyeri tabanını, işin özelliğine ve teknik imkanlara göre ıslak bulundur, delme işlerinde toz çıkmasını önlemek için yaş metotlar uygula.
8. İşin özelliğine ve tozun niteliğine uygun kişisel korunma araçları ve maskeler tak.
9. Vardiya sonunda kişisel temizliğini yap.
10. Alınan önlemlerin etkinliğini ve sürekliliğini sağla.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

YÜKSEKTE ÇALIŞMA TALİMATI

1 Yüksekte çalışmaya başlamadan önce düşmeyi önleyecek her türlü tedbiri al.

2 Yüksekte çalışma yapmadan önce, çalışma yerinin zeminini kontrol et.

3 Yukarıda çalışma olduğuna dair çalışma sahasına uyarı levhası konulmasını veya emniyet şeridi çekilmesini sağla.

4 Yukarıya gereğinden fazla malzeme çıkarma. Sadece kullanacağın malzemeyi çıkar.

5 Aşağıda çalışan olup olmadığını kontrol et ve gerekirse ilgililerle irtibat kur.

6 Bastığın yere dikkat et.

7 Platformlardan, yürüme yollarından vinçlerden ve her türlü yüksek kottan aşağıya alet, malzeme vb. atma. Gerekirse iple, vinç kancasıyla indir.

8 Yürüme yollarına malzeme istif etme, açık bulunmasını sağla.

9 Platformlarda gelişigüzel kablo, malzeme vb. bırakma, malzemeleri muntazam bir şekilde istifle.

10 İskele kullanıyorsan; iskelenin sağlam ve korkuluklarının düzgün olmasına dikkat et.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ELLE YÜK KALDIRMA TALİMATI

1 Elle kaldırma ve taşımaya son çare olarak başvur. Öncelikle itme, çekme ve kaydırma gibi işlemlerle taşımayı dene.

2 Kaldırılacak malzemenin ağırlığını azalt. Ağırlığı azaltmak mümkün değilse mekanik yardım sağla.

3 İşe uygun iş elbisesi ve iş ayakkabısı (kaymayan) ile işe uygun diğer kişisel koruyucu donanımlarınızı taşıma esnasında mutlaka kullan.

4 Elle taşıma işlemi yapılan yerlerde, zeminin düz ve kaymaz olmasına dikkat et.

5 Yükseklik farkı olan yerler ile yükün sürekli kaldırılıp indirilmesi gereken yerlerde tüm güvenlik tedbirlerinin alındığından emin ol.

6 Uzun mesafe taşımak gereken ağır malzemeleri elle taşıma, uygun araç kullanarak taşı.

7 Yükün taşınması esnasında, etraftaki düşme tehlikesi yaratabilecek cisimleri bertaraf et.

8 Vücut ağırlığını öne doğru verme, sırtınızı düz konumda tutarak, bacaklarınızı aralayarak dizlerini bük.

9 Yükü kaldırmadan önce başınızı dik tutarak karşıya doğru bak, yükü sıkıca kavra. Kollarınız vücudunuza yakın pozisyonda tutarak ve bacaklarınızın üzerine doğrularak yükü kaldır.

10 Yükü güvenilebilir şekilde kaldırdıktan sonra dirseklerinizin hizasında tutarak taşı.

GÜRÜLTÜ TALİMATI

1 Gürültü çıkartan işlemi eğer mümkünse daha az gürültülü işlemle değiştir.

2 Daha az gürültü çıkartan makineler kullan.

3 Gürültü çıkartan makinelerin işleyişi yeniden düzenle.

4 Kişisel koruyucu donanım kullan.

5 Gürültü kaynağı ve gürültüye maruz kalan kişi arasındaki mesafeyi arttır.

6 Sesin havada yayılmasını önlemek için ses emici engeller kullan.

7 Sesin geçebileceği ve yansıyabileceği duvar, tavan ve taban gibi yerleri ses emici malzeme ile kapla.

8 Gürültü kaynağı ses emici malzeme ile kapat veya ortamdan ayır.

9 Gürültüye maruz kalma süresini azalt veya gürültülü yerlerde dönüşümlü çalış.

10 Çalışma ortamında gördüğünüz tehlikeleri işverene bildir.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

HİJYEN TALİMATI

1. Her birimde temizlik için bir personel görevlendir.
2. İlgili birimdeki tüm çalışanlar; birimdeki temizlikten sorumlu personeli tanı.
3. Temizlik malzemelerinin hepsini aynı yerde ve kilitli bir dolapta sakla.
4. Temizlik malzemelerini, temizlikten sorumlu personelin bilgisi dışında kullanma.
5. Temizlik yapılacak zeminin başlangıcına kaygan zemin olduğunu belirten uyarı levhası koy.
6. Masalar her gün temizlik malzemesi ile temizleyip kurula.
7. Tuvaletlerin her gün ılık su ve çamaşır suyu karışımı ile kapı kolları, musluk başları ve tüm tuvalet zemini dahil olmak üzere yıkanmasını sağla.
8. Tuvalet kapısının arkasına temizlik kontrol çizelgesi as ve takibi yap.
9. Çöp kovalarını her günün sonunda boşalt ve haftada bir ılık su ve çamaşır suyu karışımı ile temizle.
10. Temizlik sırasında ve sonrasında ortamı havalandır.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İLK YARDIM TALİMATI

1. Sakin ve telaşsız ol.
2. Hastayı sakinleştir.
3. Çevreyi değerlendirip süren bir tehlike olup olmadığını belirle.
4. Paniği önleyin, kalabalığı dağıt.
5. Kendi can güvenliğini tehlikeye atma.
6. Ortamda sağlık personeli ya da ilk yardımcı varsa, onun talimatlarına uy ve ona yardımcı ol.
7. Başkalarının bilinçsizce müdahale etmesine engel ol.
8. Çevredeki kişileri, sağlık kuruluşları, itfaiye ve güvenliğe haber vermeleri için organize et.
9. Hastanın durumunu değerlendirerek uygun ilk yardıma başla.
10. Hastanın sağlık kuruluşuna bir an önce ulaşmasını sağla.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

KAZAN VE TANK İÇİNDE KULLANMA TALİMATI

1 Çalışanın uygun iş elbisesi giymesini sağla.

2 Gerekli kontrolleri yapmadan kazan içine girme.

3 Çalışanı gözetim altında tut.

4 Uygun kişisel koruyucu donanım ekipmanı kullan.

5 Karıştırıcı sigortasını çıkar.

6 Emniyet kemerini tak.

7 24 Volt ışık kullan.

8 Bakım ikaz levhasını as.

9 Kazana temiz hava ver.

10 Kaynak işi yapıyorsanız; açığa çıkan gazların dışarıya tahliyesini sağla.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

OFİS TALİMATI

1 Ofisleri ve çalışma alanlarını temiz ve düzenli tut.

2 Yürürken evrak okuma.

3 Sandalye, koltuk, masa ve çekmeceleri yüksekte bir noktaya ulaşmak için merdiven gibi kullanma.

4 Dolapların sabitlenmiş olmasına dikkat et ve dolapların üzerine dosya vb. yığma, dolapların içine düzenli biçimde koy.

5 Koltuk ve sandalyeleri kontrol et, arızalı ve problemli olanları kullanmayarak ilgili birime bilgi ver.

6 Ofislerin temizliğinde oluşan ıslak zeminlerde uyarı ve ikaz levhalarına uy.

7 Odanızdaki tüm elektrikli aletlerin kablolarının, fiş ve prizlerinin uygun ve emniyetli olmasını sağla. Ayrıca sarkan ve ekli elektrik kablolarının açıkta durmasını engelle.

8 Yangın söndürme cihazlarını ve acil çıkış yerlerini mutlaka öğren. Çalışma ortamında gördüğünüz tehlikeleri İşverene bildir.

9 Yangın söndürme cihazlarının, acil çıkış kapılarının ve acil çıkış yollarının önünde kesinlikle malzeme bulundurma.

10 Kullanılmayacak evrak ve dosya ile diğer araç ve gereçleri, çalışma alanınızda bulundurmayın, düzenli bir şekilde arşivlenmesini sağla

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

KAYNAK İŞ GÜVENLİK TALİMATI

1. Tüpleri yağlı eldiven, yağlı el ile açıp kapama.
2. Tüp vanasını açmadan önce manometrenin ayar vidasının gevşek olup olmadığını kontrol et. Ayar vidası gevşek değilse gevşettikten sonra tüp valfını aç.
3. Kaynak yapacağınız malzemelerin özelliğine göre kaynak telini tak. Tel takılı ise mevcut teli kontrol et.
4. Kaynak yaparken kişisel koruyucu donanımları kullan.
5. Kaynakçı yardımcısına da koruyucu elbise ve eldiven kullandır.
6. Kaynak yapılacak parçanın yüzey temizliğini kontrol et.
7. Kaynak yapılan alanın çevresinde kesinlikle yanıcı, yakıcı ve patlama tehlikesi olan maddeleri bulundurma.
8. Kaynak işlemi bittiğinde şalteri kapatıp akımı kes, koruyucu gaz tüpü vanasını kapatarak manometre ventilini gevşet.
9. Tüp taşırken yuvarlama, sürükleme ve itme.
10. Tüpü taşırken mutlaka tüp arabası kullan.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

YANGIN TALİMATI

1. Bulunduğun yerdeki yangın ihbar düğmesine bas ve sigortaları kapat.
2. Yangını çevrenizdekilere, çevre katlara ve binalara duyur.
3. İtfaiye teşkilatına haber vermek için **110**'u ara.
4. Yangın yerinin adresini en kısa ve doğru şekilede bildir.
5. Mümkün ise yangının cinsini bildir (bina, akaryakıt, LPG, motorlu araç gibi).
6. İtfaiye gelinceye kadar, yangının büyümemesi için yangın söndürme cihazları ile müdahale et.
7. Yangının yayılmaması için kapı ve pencereleri kapat.
8. Yangın anında kendini ve başkalarını tehlikeye atma ve panik yapma.
9. Görevlilerden başkasının yangın sahasına girmesine engel ol.
10. Tahliye esnasında öncelik sırasını bil, asansörü asla kullanma, koridor ve merdivenlerin sağ tarafını kullan.

KİMYASALLARLA ÇALIŞMA TALİMATI

1. Kimyasal madde saklanacak kapların, uygun malzemeden yapılmış olmasına dikkat et.
2. Organik çözücülerin difüzyona uğrama özelliğinden dolayı bu çözücüleri plastik kaplarda saklama.
3. Işığa maruz kaldığında bozulan kimyasal maddeleri, ışık geçirmeyen kimyasal madde deposunda uygun kaplarda sakla.
4. Kimyasal maddelerin muhafaza edildiği depodaki tüm kimyasalları alfabetik olarak değil sınıflarına göre etiketle.
5. Kimyasal maddelerin yerleştirildiği rafların uygun malzemeden yapılmış olmasına dikkat et.
6. Kimyasal maddeleri çalışma yaparken uygun kişisel koruyucu donanımları kullan.
7. Depolanması özel bir durum gerektiren kimyasalları, kendileri için ayrılan özel bölümlerde bulundur.
8. Kimyasalların özellikleri dikkate alınarak yan yana depolanıp depolanamayacağını kontrol et.
9. Kimyasal maddeler elle tutma ve cilde temas ettirme.
10. Tüm çalışmalarda, kimyasal maddelerle güvenli çalışma kurallarına ve ilgili diğer talimatlara mutlaka uy.

ACİL ÇIKIŞ TALİMATI

1 İlk yardımda görevli ekip, yangın söndürme cihazı ve İlk yardım malzemelerini alarak olay yerine gidin.

2 Ekip görevlileri dışındaki personelden çalışma yeri dışında olanlar, yerlerinize dönün.

3 İkinci alarm veya işyeri tahliye duyurusu halinde, görevli olduğunuz makineleri durdurun.

4 Koşmadan, acil çıkış yön işaretlerini izleyerek, en güvenli alternatif çıkışlardan, öncelikle kapılara yakın olanlar olmak üzere, telaşlanmadan bölümleri terk edin.

5 Mümkünse ihtiyacı olanlara; engellilere, binayı tanımayan misafirlere yardım edin.

6 Tahliyeyi yavaşlatmamak için, kesinlikle kişisel eşyalarınızı almaya çalışmayın.

7 Binayı terk ederken kesinlikle asansörleri kullanmayın.

8 Önceden belirlenmiş ve işaretlenen toplanma yerinde sıra olarak görevlinin sayım yapmasına yardımcı olun.

9 Kendi can güvenliğiniz için ve çalışmaları engellememek için toplanma yerinde sakin şekilde bekleyin.

10 Sorumlunun talimatlarına uyun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

GÜVENLİK VE SAĞLIK TALİMATI

1. Tüm çalışanlara genel iş güvenliği ve işçi sağlığı eğitimi verilmeli ve tutanakla belgelendirilmelidir.
2. Şantiye veya imalat atölyesinde çalışanlar, Mesleki Eğitim Belgesi ile İş Sağlığı ve İşçi Güvenliği ile ilgili bir eğitim tutanağı/belgesi olmadan çalışmaya başlamamalıdır.
3. Şantiyede yapılan tüm çalışmalar şantiye şefi, uygulama sorumlusu, şantiye formeni ve ekip sorumlularınca sürekli olarak izlenmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.
4. Çalışma sahasındaki tüm iş güvenliği ikaz levhalarına ve işaretlerine riayet edilmelidir.
5. Şantiye/atölyede işin yürütülmesi ile ilgili eğitim programları düzenlenmelidir.
6. Çalışanlar çalışma sahasında herhangi bir iş kazasına şahit oldukları zaman, derhal ilk yardım görevlisinden veya sağlık elemanından yardım istemelidir.
7. Yüksekte çalışanların gerekli eğitimi almış olmaları sağlanmalıdır.
8. Şantiye ofisinde itfaiye, polis, jandarma, ilk yardım, zehir danışma gibi ünitelerin telefon numaraları bulundurulmalıdır.
9. Çıkması olası yangınların nitelikleri ile bunların büyümeden söndürülmesi çalışanlara öğretilmelidir. Yangınlara karşı savunma yöntemleri konusunda çalışanlar bilinçlendirilmelidir.
10. Tüm çalışanlar için sağlık raporu alınmalıdır.

11. BÖLÜM
MÜDÜRLÜK FAALİYETLERİ

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü Faaliyetleri

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında Belediyemizdeki çalışma ortamlarının iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve tüm personelimizin sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için Kurumumuz İnsan Kaynakları ve Eğitimi Dairesi Başkanlığına bağlı İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü olarak çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz.

Şube Müdürlüğümüz tarafından yapılan zorunlu temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri sürmektedir. Müdürlüğümüzün kurulduğu tarihten bugüne dek 5279 personele temel İSG eğitimi verilmiştir. Böylece belediyemizdeki tüm personelin temel İSG eğitimleri tamamlanmış bulunmaktadır. Büyükşehir belediyeleri içinde dışarıdan hizmet almadan eğitim faaliyetlerini tamamlayan nadir belediyelerden biri olmayı başarmış bulunmaktayız.

Ayrıca; Müdürlüğümüzün eğitim birimince Sağlık ve Farkındalık başlıkları altında 2 atölye çalışması oluşturulmuş olup, bu atölyelere yönelik eğitimler planlanmıştır. Sağlık Atölyesi Belediye personelimizin kendi fizyolojik ve psikolojik sağlıklarına ve de ailelerine yönelik eğitimlerin yer aldığı bir dizi semineri kapsamaktadır. "Çocuğum İçin İlkyardım", "Obezite ve Sağlıklı Beslenme". "Meme Kanseri ve Kendi Kendine Muayene" ve "Uygulamalı Ofis Ergonomisi Eğitimi" olmak üzere 4 ana başlık altında eğitimler verilmektedir. Farkındalık Atölyesinde ise Belediye personelimizin hem iş yaşantısında hem de özel hayatında kurduğu ilişkilerde kullanabileceği empati becerisi ve problem çözme davranışı üzerinde durulacağı "Kendini ve Diğerini Anlamak Eğitimi " seminerini kapsamaktadır. Yaklaşık olarak 2000 personel bu eğitimlere katılma talebinde bulunmuştur. Tüm bu eğitimlere yeni projelerimiz ile devam etmeyi planlamaktayız.

İşyeri hekimlerimizce çalışanlarımızın periyodik muayenelerine başlanmıştır. Müdürlük olarak 5759 çalışanımıza periyodik muayene yapılmıştır. Muayeneler sırasında bazı çalışanlarımızın kendilerinin bile farkında olmadığı rahatsızlıklar tespit edilmiş, bunun üzerine ilgili çalışanlarımız hastaneye sevk edilerek, ileri tetkik ve tedavileri

planlanmıştır. Ayrıca 2017 yılı içerisinde aşı yapılması gereken çalışanlarımızın aşılarına Şube Müdürlüğümüzce hazırlanmış olan programa uygun olarak Eşrefpaşa Hastanesi Başhekimliğinde gerçekleştirmeye başlanılmıştır.

Belediyemiz çalışanlarının iş kazası ve meslek hastalığı risklerinden korunması için Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü olarak bir ilke daha imza atarak, Belediye birimlerinin görüşleri doğrultusunda son halini vermiş olduğumuz Kişisel Koruyucu Donanım Rehber Kitabı hazırlanmıştır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi 2017 Acil Durum Planları ve Tatbikatları Programı ve ADEY (Acil Durum Ekip Yönetimi) planlaması kapsamında Belediyemizin tüm yerleşkelerinde tatbikat planlaması oluşturulmuştur. Bu tatbikatlar ile çalışanlarımızın karşılaşacağı herhangi bir acil durumda nasıl hareket etmeleri gerektiğine ilişkin eğitim verilmiştir. Çalışanlarımıza bu bilinci verebilmek adına çalışmalarımız tüm hızıyla devam etmektedir. Bu nedenle çalışanlarımızda konu hakkında bilinç uyandırmak amacıyla tarafımızca çeşitli el kitapçıkları hazırlanmıştır.

OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sisteminin tüm belediyemize uygulanması için hazırlıklar sonuçlandırılarak, çalışmalara başlanmıştır. OHSAS 18001 çalışmaları tamamlandığında söz konusu yönetim sistemini uygulayan ilk belediyelerden biri olmanın gururunu yaşayacağız.

Şube Müdürlüğümüz ve Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı ile ortaklaşa planlanan "Atığım Olma Geleceğim Ol" projesi kapsamında Belediyemiz hizmet binalarına yerleştirilecek olan

konteynerler ile tüm atık toner ve atık floresan lambalarının toplanması düşünülmektedir. Çeşitli sebepler ile atılan bu atıkların küçük de olsa bir farkındalık yaratması için çalışmalarımız sürmektedir.

Belediyemiz bünyesinde görev yapmakta bulunan daimi işçilerden 220'sine mesleki yeterlilik eğitimi verilmesine ilişkin çalışmalar tamamlanmıştır. Söz konusu 220 daimi işçiden mesleki yeterlilik eğitimi alması gereken ilk grup, 62 kazıcı personel olarak belirlenmiştir. Tüm bu eğitimler akredite kurumlarca verilmekte olup, bu konudaki çalışmalar kendi bünyemizde devam etmektedir.

Belediyemizde yüksekte çalışma yapılan yerlerde görevli personele "Yüksekte Güvenli Çalışma Eğitimi" çalışmaları tarafımızca yürütülmektedir. Bu bağlamda; Müdürlüğümüzde görevli İş Güvenliği Uzmanları tarafından 30 Mart - 09 Haziran 2017 tarihleri arasında verilmiş olan Yüksekte Çalışma Eğitimlerinde belge almaya hak kazanan personele belgeleri verilmiştir. İlgili çalışanlarımızın karşılaşacağı tüm sorunların çözümleri uygulamalı olarak anlatılmış ve gerekli hassasiyeti göstermeleri talep edilmiştir.

Yürütmekte olduğumuz faaliyetlere ve sorumlu olduğumuz tüm konulara ilişkin aylık olarak tarafımızca yayımlanan E-Bülten çalışmamız Nisan ayında başlamış olup, Haziran ayından 3. Sayımızı yayımlamış bulunmaktayız. Müdürlük Faaliyetleri,İş Güvenliği, İş Sağlığı ve Aylık Konu başlıkları ile 4 bölümden oluşan bülten çalışmamız Belediyemizin kurumsal ağ sistemi olan intranet üzerinden tüm personelimizin erişimine sunulmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinde aldığımız yol, Türkiye'deki benzer uygulamalar ile kıyaslandığında kayda değer bir fark yaratmıştır.

Kaynaklar:

1- SB Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü; Temel İlkyardım Uygulamaları Kitabı; Ankara,2011

2– İlkyardım, Herkes İçin Resimli İlkyardım Kitabı; Dr. Ülkümen Rodoplu; İzmir,2010

3- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

4- Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği

5- Milli Eğitim Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Rehber Kitabı

6- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Risk Değerlendirme El Kitabı

7- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği